

(ให้) **เรื่องเล่า...**
(มา) **เล่าเรื่อง**

ปดิพัทธ์ นาคชาตธรรม





อารัมภพจน์

หนังสือเล่มนี้นำเสนอประสบการณ์จริงของดิฉันในช่วงชีวิตหนึ่ง ที่ผ่านเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งได้กล่าวถึงบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง บางคนก็นำมาเอ่ยนามบ้าง และหากไม่ได้เอ่ยนามท่านใดก็ต้องขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย จากใจจริงคือต้องการให้อ่านได้รับประโยชน์และอรรถรส

เรื่องราวที่ปรากฏเป็นการประมวลภาพในอดีตที่ประทับอยู่ในความทรงจำที่มีอาจลบเลือนและตั้งใจนำมาเล่าเพื่อให้คนรุ่นหลังได้ร่วมคิดเห็นภาพตาม การร่วมคิดร่วมทำ พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมุ่งมั่น ตั้งใจ ความเสียสละ ความมีน้ำใจด้วยน้ำใสใจจริงความรัก ความศรัทธา ความสามัคคี ความกตัญญู กตเวทิตา ที่ก่อให้เกิดสิ่งต่าง ๆ ที่ดี ๆ ขึ้นมา

บางเรื่องราวที่เกิดขึ้นสะท้อนถึงภาพชีวิต สภาพสังคมในสมัยหนึ่งซึ่งกาลปัจจุบันหาชมไม่ได้อีกแล้ว เสมือนหนึ่งเป็นประวัติศาสตร์ชีวิต

การถอดประสบการณ์ในครั้งนี้ดิฉันหวังอย่างยิ่งว่าจะมีประโยชน์ต่อวงการศึกษบ้างตามสมควร เป็นตัวอย่างแนวทางการปฏิบัติของครูในการสอนศิษย์ และแนวทางการบริหารโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง

ย้อนรำลึกความหลัง ขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา สังคม และประเทศชาติร่วมกัน

นางปลั่งศรี มูลศาสตร์

๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่องเล่าผ่านกาลเวลา...

๘๖ ปี ที่ผันผ่านบนเส้นทางชีวิต
ที่ยาวไกล จากวันที่ดิฉันเกิดคือ วันพุธที่
๒๕ มิถุนายน พ.ศ.๒๔๗๓ ปีมะเมีย
ดิฉันไม่ใช่ชาวจังหวัดสุรินทร์ โดยกำเนิด
เพราะบ้านเกิดอยู่ที่เมืองดอกบัวงาม
คือจังหวัดอุบลราชธานี



คุณพ่อของดิฉันเป็นชาวจังหวัด
อุบลราชธานีชื่อนายชัย พรหมคุปต์(อดีตศึกษาธิการจังหวัดสุรินทร์
พิบูลสงคราม และอุบลราชธานี) คุณแม่เป็นชาวจังหวัดสุรินทร์
ชื่อนางทองดี พรหมคุปต์ (สกุลเดิม สุคันธรัตน์ บุตรสาวของ
พระอภิสารสังฆะเขต อดีตนายอำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์
กับ นางสาวสีดา ชาวบ้านโนนชาย อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์)

ดิฉันมีพี่น้องร่วมบิดา-มารดาเดียวกัน ๑๐ คน ดิฉันเป็น
พี่คนโต น้องของดิฉันมีดังนี้



๑. ด.ช.เปรี๊ยะ พรหมคุปต์
(เสียชีวิตตั้งแต่เด็ก)

๒. ด.ช.ปรุ้ง พรหมคุปต์
(เสียชีวิตตั้งแต่เด็ก) ทั้งสองคน
เป็นคู่แฝด

๓. นางเปล่งศรี สุขเกษม สมรสกับ นายแพทย์ยินดี
สุขเกษม (ถึงแก่กรรม)

๔. ดร.นายสัตวแพทย์เปรม พรหมคุปต์ สมรสกับ
แพทย์หญิงนันทนา พรหมคุปต์

๕. นางละม่อม ชีวะพฤกษ์ สมรสกับ นายชาญ ชีวะพฤกษ์
(ถึงแก่กรรมทั้งคู่)

๖. นางกมุทนาถ บรานัน สมรสกับนายโรเบิร์ต
วิลเลียม บรานัน

๗. นายโชค พรหมคุปต์ (ถึงแก่กรรม) สมรสกับนางวราพันธ์
พรหมคุปต์

๘. นายแพทย์เชิญ พรหมคุปต์ สมรสกับนางไข่มุก
พรหมคุปต์

๙. นางอัจฉรีย์ อภิคุณโยภาส สมรสกับนายไกรศรัย
อภิคุณโยภาส



เปล่งศรี, เปรม, แพทย์หญิงนันทนา, ละม่อม, เปล่งศรี, นายแพทย์เชิญ พรหมคุปต์

การศึกษาคือรากฐานของชีวิต

ดิฉันจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จากโรงเรียนมิชชัน จังหวัดอุบลราชธานี ต่อมาได้ติดตามคุณพ่อชัย ซึ่งมาดำรงตำแหน่งศึกษาธิการ จังหวัดสุรินทร์ เข้าเรียนต่อในชั้นมัธยมปีที่ ๑ โรงเรียนสตรีสุรินทร์ จนถึงชั้นมัธยมปีที่ ๔ ย้ายไปเรียนที่จังหวัดพระตะบอง ในชั้นมัธยมปีที่ ๕ และย้ายกลับมาเรียนที่โรงเรียนสตรีสุรินทร์ ในภาคเรียนสุดท้าย จบชั้นมัธยมปีที่ ๖ ปี ๒๔๘๗ จากนั้นสมัครเป็นนักเรียนฝึกหัดครูประถมที่โรงเรียนสตรีเพชรบุรี วิทยาลัยการณณ์ แผนกฝึกหัดครู ด้วยรักการเป็นครู เมื่อจบประโยคครูประถมแล้วได้รับการคัดเลือกให้ศึกษาต่อที่ฝึกหัดครูมัธยม ซึ่งอยู่หลังกระทรวงศึกษาธิการ และจบการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) สาขาประถมศึกษาที่วิทยาลัย วิชาการศึกษาประสานมิตร ปีการศึกษา ๒๕๐๐



ชีวิตต้องเรียนรู้

ช่วงเวลาที่ดิฉันเรียนที่โรงเรียนสตรีสุรินทร์ชั้นมัธยมปีที่ ๔ อายุ ๑๒ ปี ขณะที่คุณพ่อของดิฉันต้องเดินทางไปรับราชการที่จังหวัดพิบูลสงคราม ท่านได้ฝากดิฉันไว้กับคุณครูบุญส่ง รัตนประยูร ซึ่งสอนอยู่ที่โรงเรียนสตรีสุรินทร์ มีบ้านพักอยู่ใกล้บ้านพักของศึกษาธิการจังหวัด มีนักเรียนหญิงอยู่ที่บ้านคุณครูก่อนแล้ว ๑ คน คุณพ่อคงพิจารณาอย่างถ่องแท้แล้วว่า วางใจได้ทั้งความปลอดภัย และการซึมซับตัวอย่างที่ดี

ณ สถานที่แห่งนี้ดิฉันได้รับการซึมซับคุณลักษณะนิสัยที่ดี อาทิ พูดกันเบา ๆ พอดียืนภายในบ้าน กล่าวคำขอบคุณ ขอโทษ ที่ติดเป็นนิสัย นอกจากคุณพ่อ คุณแม่สอนแล้วก็ได้จากที่นี่ เพราะต้องปฏิบัติอย่างน้อยเป็นประจำวันละ ๔ ครั้ง



เนื่องจากตะเกียงน้ำมันหมู

ตะเกียงน้ำมันหมู เป็นตะเกียงที่มี ๓ รู ที่รูมีไส้ตะเกียงเป็น เศษด้ายหรือผ้าที่ทำเป็นเส้นยาว ๆ สอดใส่รูนั้น เอน้ำมันหมูใส่ใน ภาชนะที่ทำเป็นตะเกียง น้ำมันหมูซึมผ่านผ้านั้น เมื่อใช้ไม้ขีดจุดก็มี แสงสว่างพอให้ทำงานได้ (สมัยนั้นน้ำมันก๊าด หายากมาก)

ตะเกียงนี้ตั้งอยู่บนโต๊ะเหนือเตียงของคุณครู เวลาที่ดิฉันจะ ดูหนังสือหรือทำการบ้านก็พูดว่า “คุณครูคะ ขอโทษนะคะ ขออนุญาตดูหนังสือค่ะ” (ขอโทษเพราะศิระะของคุณครูหันไปทางที่ เราทำงาน)

คุณครูจะพูดว่า “จ๊ะ”

ดิฉันก็พูดว่า “ขอบคุณค่ะ”

เมื่อทำการบ้านเสร็จแล้ว

“คุณครูคะ ทำการบ้านเสร็จแล้วค่ะ ขออนุญาตไปนอน นะคะ”

คุณครูจะบอกว่า “จ๊ะ”

ดิฉันก็จะพูดว่า “ขอบคุณค่ะ” ทุกครั้งไป

วันแรกที่ไปอยู่คำพูดที่คุณพ่อพูดไว้ คือ “อยู่บ้านท่านต้อง ช่วยงาน” บ้านของคุณครูสะอาดมาก สะอาดอยู่แล้ว แต่เราเอง ต่างหากที่รู้สึกว่าจะอยู่เฉย ๆ ได้อย่างไรจึงกวาดพื้นที่ทั้ง ๆ ที่ไม่มีฝุ่น “อยู่กับใครทำให้เขาสบายใจ ใครอยู่กับเราก้ให้เขาสบายใจ”

ที่บ้านของคุณครูดิฉันกับเพื่อนนักเรียนหญิงที่อยู่ด้วยกัน ต่างช่วยกันทำงาน

การเรียนรู้สร้างภูมิคุ้มกันชีวิต

ในสมัยนั้นการแก้ปัญหาความขาดแคลนมีการทำอย่างจริงจัง รัฐบาลเชิญชวนให้ทุกบ้านปลูกพืชผักสวนครัวไว้กินเอง หากมีจำนวนมากเหลือเพื่อ ก็นำไปขายที่ตลาดนัด ซึ่งมีทุกวันอาทิตย์ที่หน้าศาลากลางจังหวัด เช่นเดียวกับตลาดเขียวในปัจจุบัน พืชผักสมัยนั้นไม่มียาฆ่าแมลงจึงกินได้อย่างสบายใจ ปัจจุบันเรียก “ผักปลอดสาร”

ที่บ้านของคุณครูปลูกผักกินเองหลายอย่าง ดิฉันและเพื่อนช่วยกันทำแปลงผัก โดยพากันไปตัดกิ่งไม้ (แถวบริเวณค่ายวีรวัฒน์โยธินปัจจุบัน ซึ่งเดิมเป็นป่า) และแบกมาทำรั้วถั่ว แม้จะหนักก็ไม่ปริปากบ่น

ดิฉันหอบน้ำวันละ ๑๓ หาบ นำไปรดผักส่วนหนึ่ง ใส่ตุ่มในห้องน้ำส่วนหนึ่ง ครั่งอยู่กับคุณพ่อคุณแม่ไม่เคยทำ เมื่อต้องหอบน้ำ ก็พยายามทำให้ได้ เดินเซไปเซมาด้วยความหนักจากสระวัดจุมพลฯ ข้ามถนนตรงบริเวณที่ปัจจุบันเป็นสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดสุรินทร์ ไปยังบ้านพักเรือนหลังเล็กที่อยู่ด้านหลัง

วันหนึ่งอาจารย์สุทธิชัย เกตุสิริ เห็นดิฉันกำลังหอบน้ำเซไปเซมาก็น้ำตาไหล ดิฉันถามท่านว่า “น้ำเตน (ชื่อเดิมของท่าน) ร้องให้ทำไม”

ท่านตอบว่า “สงสารหลาน”

น้ำเต๋นหรืออาจารย์สุทธิชัย คงจะเขียนจดหมายไปบอก
คุณพ่อคุณแม่ของดิฉันที่จังหวัดพิษณุสงคราม แต่คุณพ่อยืนยันกับ
คุณแม่ว่า

“ให้ลูกอยู่ที่เดิม ต้องฝึกความอดทน เพื่อวันข้างหน้าถ้าเขา
พบความลำบากมากกว่านี้ เขาจะสามารถอยู่รอดได้ **คนเราต้อง
ทำงานทั้งนั้นและต้องสู้งาน**”

ในการปลูกผัก คุณครูสอนให้เราเอาใจใส่ และไม่ใช่สัก
แต่ทำบางครั้งเราก็มีกำลังใจ เช่น รดน้ำให้เปียกทั่วแปลงใช้น้ำเพียง ๑ ถัง
เมื่อคุณครูเอาไม้มาเช็ดดูพบว่าน้ำไม่ซึมไปถึงราก ท่านบอกว่า
“**ถ้าทำอย่างนี้ ทำดีก็ไม่ได้ ทำได้ก็ไม่ดี**” ทำให้พวกเรารู้สึกละอายใจ
และไม่ทำอย่างนั้นอีกเลย แปลงผัก ๑ แปลง ต้องใช้น้ำ ๒ ถัง

ในการหุงข้าวทำกับข้าว คุณครูมีวิธีฝึกให้เรา**ประหยัดและ
บริหารเวลา** โดยท่านให้หลักไม้ขีดไฟเปล่าไว้จำนวน ๑ หลัก
พร้อมกับไม้ขีดไฟจำนวน ๓ ก้านต่อวัน ใช้สำหรับติดเตาไฟ
ตอนเช้า ๑ ก้าน ตอนเย็น ๑ ก้าน อีกหนึ่งก้านที่เหลือนั้นไว้สำรอง
นี่คือ การฝึกความรอบคอบ ระมัดระวัง ประหยัด และรู้จักการ
เตรียมการ โดยหากิ่งไม้แห้ง และสิ่งที่ทำให้ไฟติดซึ่งกระดาษใน
สมัยนั้นหายากมาก คนสมัยก่อนจึงใช้กระดาษไม้สुरุยสुरายเหมือน
ปัจจุบัน บางวันไม่ต้องใช้ก้านไม้ขีดสำรอง ทำให้มีก้านไม้ขีดเหลือ
เป็นก้านสำรองในวันถัดไป

เมื่อถ่านติดไม่ฉ่ำรอให้ถ่านเป็นสีแดง แต่จะรีบล้างมือเพื่อ
เอาข้าวสารใส่หม้อ ส่วนน้ำข้าวข้าวก็ไม่ทิ้ง นำไปรดต้นไม้ แล้วจึง
นำหม้อข้าวใส่น้ำตั้งไฟ ขณะนั้นก็รีบไปกวาดถูบ้าน งานเสร็จ

ข้าวสุก มารินน้ำข้าวและราไฟ เอาถ่านแดงใส่อีกเตาหนึ่งเพื่อตวงข้าว อีกเตาก็เติมถ่านเอาหม้อใส่น้ำตั้งไฟไว้เตรียมทำอาหาร เพื่อนอีกคนไปตลาดกลับมา ก็พอดีเวลาช่วยกันทำกับข้าว ทำเช่นนี้เป็นประจำ พวกเราจะรับประทานอาหารหลังครู แล้วจึงปิดบ้านไปโรงเรียนแต่ไม่เคยไปโรงเรียนสายเลย เพราะทำงานเป็นลำดับบริหารเวลาได้ดี

ช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน เวลาเดือนหงายพวกเราจะต้องไปหาบน้ำดื่มสะอาดจากบ่อที่สวนของคุณต่วน ศรีสุรินทร์ ซึ่งอยู่ใกล้ทางรถไฟ ไปหาบน้ำคันละ ๒รอบ มีเวลาพัก ๕ นาที ที่ถนนข้างศูนย์เยาวชน (โรงเรียนสุรินทร์ภักดีในปัจจุบัน) น้ำนั้นมาบรรจุในโอ่งมังกร ๒ ตุ่มให้เต็ม และประหยัดใช้ให้พอกับช่วงหน้าแล้งก่อนฝนตก ไม่เช่นนั้นก็ต้องไปหาบน้ำอีก น้ำนี้จึงใช้เฉพาะดื่มเท่านั้น ส่วนน้ำใช้นั้นใช้น้ำสระวัดจุมพลฯ

ช่วงที่มีหน่อไม้ พวกเราก็ไปหาหน่อไม้กับคณะของท่านพัศดีเรือนจำ ซึ่งบ้านพักท่านอยู่ตรงที่เป็นหอประชุมจังหวัดในปัจจุบัน (เดิมเรือนจำอยู่บริเวณที่เป็นอำเภอเมืองและองค์การบริหารส่วนจังหวัด) การไปหาหน่อไม้นั้นใช้เวลาช่วงกลางวัน ตกกลางคืนเดือนหงายมีแสงสว่างพอจะนำหน่อไม้มาแกะเปลือกที่ลานเรือน และสับเพื่อทำหน่อไม้ดอง

ชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสมัยนั้นเปรียบได้กับชีวิตของคนในปัจจุบันที่อยู่บนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือมีความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดี ซึ่งมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย

การเรียนรู้จากประสบการณ์ การปฏิบัติจริงนั้น เป็นความรู้ที่คงทนและตกผลึก คุณครูบุญส่งท่านสอนให้ดิฉัน มีมารยาทงาม อุดมคติ ประหยัด รู้จักบริหารเวลา ทำให้ดิฉันเป็น ดิฉันได้ในวันนี้ และประสบการณ์ฝึกปฏิบัติจริงจากการปลูกพืชผัก ณ วันนั้นส่งผลให้ดิฉันนำมาเป็นแนวทางทำงานเรื่อง “ผักปลอดสารพิษ” ของโรงเรียนมัธยมได้สำเร็จ

ถึงแม้ว่าดิฉันจะดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ หรือ ผู้อำนวยการโรงเรียนสิรินธร แล้วก็ตาม เมื่อมีโอกาสพบ คุณครู บุญส่ง ดิฉันจะทูลด้อมท้วงถามที่รักของคุณครูที่รักและเคารพของ ดิฉันเสมอ



ชะตาชีวิต

บางทีชีวิตก็ไม่ได้โรยด้วย
กลีบกุหลาบ... ไม่มีใครไม่เคยเจอปัญหา
เพียงแต่ว่าปัญหานั้นจะมหาเราเมื่อไร

“ตั้งมิดกริดหัวใจ” ขณะที่ดิฉัน
กำลังเรียนอยู่ชั้นฝึกหัดครูประถมปีที่ ๒
โรงเรียนสตรีเพชรบุรีวิทยาลัย
พักอยู่ที่หอพักนครสวรรค์ ดิฉันทราบ
ข่าวการเสียชีวิตของคุณพ่อชัย จาก



จดหมายที่พ่อของเพื่อนเขียนถึงลูกสาวความว่า “ศึกษาธิการชัย
ศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี เสียชีวิตแล้ว” ดิฉันทรุดกับพื้น
อย่างอ่อนแรง หัวใจกระตุกคล้ายของมีคมกริด คุณแม่ไม่ได้ส่งข่าว
ให้ดิฉันทราบด้วยเห็นว่าใกล้จะถึงช่วงสอบกลางภาค
จากการเสียชีวิตอย่างกะทันหันของคุณพ่อทำให้ดิฉันเกือบไม่ได้
ศึกษาต่อ

เดชะบุญท่านผู้ใหญ่ในกระทรวงศึกษาธิการ คือ
ท่านอาจารย์อภัย จันทวิมล ยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือ ดูแลอุปการะ
ครอบครัวของดิฉันให้พ้นวิกฤต อยู่รอดได้ ทั้งการดำรงชีวิตของ
คุณแม่และน้อง ตลอดจนจัดหาทุนการศึกษาให้ดิฉันมีโอกาสศึกษา
ต่อจนจบชั้นประโยคครูประถม โดยท่านอาจารย์เกรียง กิริติกร
หาทุนของโรงเรียนราษฎร์ให้

ในเวลาต่อมาดิฉันได้รับการคัดเลือกให้ได้รับทุนเข้าศึกษาต่อในระดับชั้นฝึกหัดครูมัธยมที่โรงเรียนฝึกหัดครูมัธยม (หลังกระทรวงศึกษาธิการ) ๒ ปี และจบการศึกษาในปีการศึกษา ๒๔๙๒ ณ ที่แห่งนี้เป็นที่ปลูกฝังอุดมการณ์อันยิ่งใหญ่ของความเป็นครู

ช่วงชีวิตที่ผกผันห้วงเวลาที่แปรเปลี่ยนนั้นจุดประกายแห่งความสำนึกของดิฉัน และคิดทดแทนคุณกระทรวงศึกษาธิการเป็นจิตปณิธาน

ด้วยจิตปณิธาน

การที่ดิฉันมีปณิธานทดแทนคุณกระทรวงศึกษาธิการ ดิฉันจึงทำงานด้วยความมุ่งมั่นตั้งแต่เริ่มชีวิตรับราชการกระทรวงศึกษาธิการ และมีความก้าวหน้าในหน้าที่ราชการตามลำดับ ดังนี้

พ.ศ. ๒๔๙๓ ครูตรี โรงเรียนสตรีฝึกหัดครูอุบลราชธานี

พ.ศ. ๒๔๙๗ ผู้ช่วยครูใหญ่โรงเรียนสตรีฝึกหัดครู
อุบลราชธานี

พ.ศ. ๒๕๐๐ ครูโทวิทยาลัยครูอุบลราชธานี

พ.ศ. ๒๕๐๑ ครูโทโรงเรียนสุรวิทยาคาร จังหวัดสุรินทร์

พ.ศ. ๒๕๐๕ ผู้ช่วยครูใหญ่โท โรงเรียนสุรวิทยาคาร
จังหวัดสุรินทร์

พ.ศ. ๒๕๐๘ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนสิรินธร
จังหวัดสุรินทร์

พ.ศ. ๒๕๑๙ ผู้อำนวยการโรงเรียนสิรินธร
จังหวัดสุรินทร์

ตำแหน่งก่อนเกษียณอายุราชการ

ผู้อำนวยการระดับ ๙ โรงเรียนสิรินธร จังหวัดสุรินทร์และ
เกษียณอายุราชการในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๓๓

ในช่วงปีพ.ศ. ๒๕๒๘ - ๒๕๓๓ ได้รับการแต่งตั้งจาก
กรมสามัญศึกษาให้ปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจราชการกรมสามัญศึกษา
ประจำเขตการศึกษา ๑๑ อีกหน้าที่หนึ่ง และหลังจาก
เกษียณอายุราชการแล้ว ในยุคสมัยที่ท่านบรรจง พงศ์ศาสตร์

ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมสามัญศึกษา ดิฉันได้รับการแต่งตั้งให้เป็น
ที่ปรึกษากรมสามัญศึกษาซึ่งรู้สึกเป็นเกียรติ และภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง

ต่อมาในช่วงปีพ.ศ. ๒๕๔๔ ได้รับการแต่งตั้งจากอธิบดี
กรมสามัญศึกษา ให้เป็นประธานคณะกรรมการประสานงานการ
พัฒนาคุณภาพการศึกษา เขตการศึกษา ๑๑ แทนท่านทองสุรย์
ฉลวยศรี ได้ปฏิบัติงานอยู่ระยะหนึ่งในเขตที่รับผิดชอบ เช่น
ที่จังหวัดบุรีรัมย์ และศรีสะเกษ

ดิฉันรู้สึกดีใจมากที่มีโอกาสรับใช้กรมสามัญศึกษาอีกครั้ง
ได้เห็นความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียนที่ได้ไปเยี่ยม และช่วยให้
กำลังใจผู้บริหารตลอดจนบุคลากรในโรงเรียนหลายแห่ง ทำให้มี
ความสุขและซาบซึ้งในความเป็นพี่เป็นน้อง ความเป็นอันหนึ่ง
อันเดียวกัน

หนังสือ “วิสัยทัศน์บรมครู” ที่จัดทำโดยคณะกรรมการ
ประสานงานการพัฒนาการศึกษา กรมสามัญศึกษาเป็นหนังสือ
เล่มหนึ่งที่มีคุณค่ามาก ดิฉันได้รับไว้จำนวนหนึ่งซึ่งมากพอควร
โดยซื้อเป็นการส่วนตัวเพื่อนำมามอบให้ผู้บริหารและครูรุ่นใหม่
ได้ศึกษา เพื่อนำข้อคิดและตัวอย่างที่ดีมาปฏิบัติ



รางวัลและเกียรติคุณ

รางวัลและเกียรติคุณ
บางส่วนที่ดิฉันได้รับ มีดังนี้

- ได้รับการคัดเลือก
เป็นผู้บริหารสถานศึกษา
ดีเด่น เขตการศึกษา ๑๑
ประจำปี ๒๕๓๐ ของมูลนิธิ
และ สมาคม ผู้บริหาร
โรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งประเทศไทย



- ได้รับรางวัลครูสภาในฐานะเป็นครูผู้ปฏิบัติงานดีเด่น
ประเภทผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ประจำปี ๒๕๓๑

- วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้รับเกียรติคุณบัตร
ผู้ทำคุณประโยชน์อย่างมากให้กระทรวงศึกษาธิการ

- พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้รับการคัดเลือกให้เป็น “ครูดีของ
แผ่นดินสุรินทร์” จากสำนักงานครูสภา เขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์
เขต ๑

- พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้รับการพิจารณาคัดเลือกให้ได้รับรางวัล
“ครูขวัญศิษย์” จากมูลนิธิรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหจักรี ซึ่งนับว่า
เป็นมงคลสูงสุดต่อชีวิตอย่างยิ่ง

ดิฉันเกษียณเพียงอายุราชการแต่ไม่ได้เกษียณเวลา
ปฏิบัติงานไปด้วย เพราะยังคงทำงานอยู่อย่างต่อเนื่อง
โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำงานเพื่อสังคม เพื่อพัฒนาการศึกษา



ได้ก่อตั้งมูลนิธิปลั่งศรี มูลศาสตร์ ศิษย์ และญาติมิตร (ซึ่งได้ร่วมกับหน่วยงาน ต่าง ๆ) ส่งเสริมสนับสนุน และทำงานเพื่อสาธารณประโยชน์ เรื่องที่ดิฉันกำลังให้ความสำคัญอยู่ในปัจจุบันก็คือ การสนับสนุนให้เยาวชนรักการอ่าน และการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เยาวชน โดยการทำห้องสมุดและมุมหนังสือให้แก่โรงเรียนต่าง ๆ เพราะดิฉันมองว่าถึงแม้โลกจะพัฒนาเพียงใด มีการค้นคว้าผ่านอินเทอร์เน็ตเป็นไปอย่างกว้างขวางแต่เด็กก็ยังต้องค้นคว้าด้วยการอ่านหนังสือด้วย นอกจากนี้ดิฉันได้ปฏิบัติงานในฐานะเป็นผู้มีอุปการคุณต่อโรงเรียนสิรินธร ที่ปรึกษาสมาคมผู้ปกครอง-ครูโรงเรียนสิรินธร ที่ปรึกษาสมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนสิรินธร ที่ปรึกษาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนสิรินธร ที่ปรึกษามูลนิธิโรงเรียนสิรินธร ที่ปรึกษาสมาคมวิทยาศาสตร์แห่งจังหวัดสุรินทร์ รองประธานบริหารศูนย์พัฒนาเด็กวัดศาลาลอย จังหวัดสุรินทร์ ประธานชมรมแม่ดีเด่นแห่งชาติประจำจังหวัดสุรินทร์ และงานอื่น ๆ ที่สามารถร่วมมือและช่วยเหลือได้ส่วนใหญ่เป็นงานสาธารณกุศล

ดิฉันไม่เคยขัดข้องที่จะทำการงานใด ๆ เพราะได้ตั้งใจไว้แล้วว่า “ชีวิตอุทิศเพื่องาน”

บุญบันดาล



พ.ศ. ๒๔๙๘ บุญบันดาลให้ดิฉันได้พบกับคุณเสนอมูลศาสตร์ โดยบังเอิญ ดิฉันมาจากจังหวัดอุบลราชธานีเพื่อมาเฝ้าฯ รับเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่บริเวณหน้าศาลากลางจังหวัดสุรินทร์ คุณเสนอมูลศาสตร์ ปลัดอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา เดินทางมากับท่านนายอำเภอโนนไทย เพื่อรับพระราชทานเหรียญที่ระลึก จากวันนั้นถึงวันนี้ ดิฉันจึงมีโอกาสมายู่รับใช้ชาวสุรินทร์เป็นการถาวร มีคู่ชีวิตเป็นคนสุรินทร์ เมื่อพบกันแล้วดิฉันต้องไปศึกษาต่อที่วิทยาลัย วิชาการศึกษาประสานมิตรเป็นระยะเวลา ๒ ปี และเรียนจบการศึกษามัธยมศึกษา (กศ.บ.) สาขาประถมศึกษา ในปีการศึกษา ๒๕๐๐

ดิฉันสมรสกับคุณเสนอมูลศาสตร์ ในวันที่ ๑๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๑ ครอบครัวของเรามีบุตร-ธิดา ๒ คน คือ

๑. นางพิชยา ประภานนท์ สมรสกับ

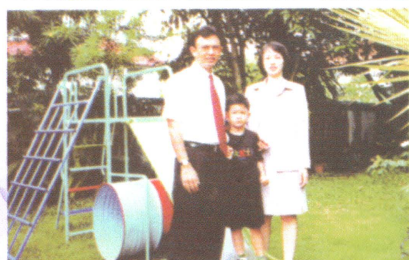
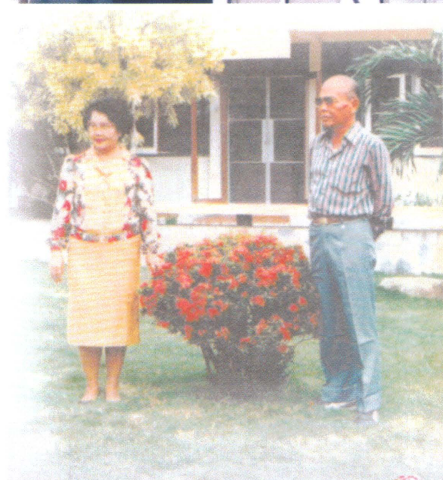
พลตำรวจตรี ดร. ภาดล ประภานนท์ มีบุตร-ธิดา ๒ คน คือ

- นายทชภณ ประภานนท์
- นางสาวประภานิชา ประภานนท์

๒. นายศัลย์ มูลศาสตร์ สมรสกับ ผศ. อินทิราภรณ์

มูลศาสตร์ มีบุตร-ธิดา ๒ คน คือ

- นางนัชชา มูลศาสตร์ เขา สมรสกับ นายเมฆทิวเขา
- นายสร้อย มูลศาสตร์



ตามปณิธานที่มุ่งมั่น...

ดิฉันเคยเล่าบอกเด็ก ๆ ที่ถามความเป็นมาของชีวิต ซึ่งเขาเข้าใจว่าดิฉันเกิดมาสบาย ดิฉันบอกเขาว่า ดิฉันเป็นเด็ก แล้วก็เป็นผู้ใหญ่เลย เมื่อเรียนจบก็ส่งน้อง ๆ เรียนต่อทันที ต้องบังคับตนเองให้อยู่ในกรอบตลอดเวลา จะใช้จ่ายก็ต้องประหยัดมาก หรืออยากได้เสื้อผ้า จะตัดชุดใหม่ก็ไม่ได้ตัด



เพราะมีคนมาขอเก็บเงินเป็นค่ารักษาพยาบาลน้องซึ่งป่วยเมื่อสองปีที่แล้ว และยังไม่ได้จ่ายเงิน (ช่วงดิฉันเรียนอยู่ที่กรุงเทพฯ) ก็ต้องรีบนำไปจ่ายให้เขาทันที

เมื่อเป็นครูใหม่ ๆ ก็ต้องขึ้นจักรยานเก่า ๆ กรำฝนไปสอนพิเศษให้ลูกหลานผู้ที่เขามีเมตตาช่วยเราอยากให้มีรายได้เพิ่มเติมแต่ดิฉันก็มีความสุข เพราะได้ช่วยเหลือทางบ้านและได้ส่งให้น้อง ๆ ได้เล่าเรียน

ดิฉันสงสารน้องชายคนโตที่ชื่อ “เปรม” มาก เขาเรียนที่จังหวัดอุบลราชธานี เขาสามารถสอบเข้าเรียนแพทย์ได้ลำดับที่ดี แต่จำเป็นต้องสละสิทธิ์ เพราะเราไม่มีเงินให้เรียน และเขาก็ไป

สอบเข้ามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้ลำดับที่ ๘ ในจำนวน ๑๖ คน
ที่ได้รับทุนเรียนคณะสัตวแพทยศาสตร์

มีผู้แนะนำดิฉันให้นำที่ที่มีอยู่จำนวน ๒ ไร่ไปจำนอง เพื่อส่ง
น้องเรียนแพทย์ที่สอบได้นั้น ถ้าทำอย่างนั้นจริง าก็คงไม่เหลือ
อะไร และไม่มีที่อยู่ ขณะนี้ยังมีที่ซึ่งแบ่งให้น้อง ๆ สร้างที่อยู่อาศัย
ได้ แต่ส่วนที่เป็นของดิฉันนั้นได้ขายไปเพื่อช่วยน้องที่ไปเรียน
ประเทศสหรัฐอเมริกา หลังจากนั้นซื้อรถยนต์ปิคอัพ ยี่ห้อ
โตโยต้าสีแดงจำนวน ๑ คัน เพื่อใช้สอยในโรงเรียนสิรินธร
โดยให้ยืมระยะยาว เป็นเวลา ๖ ปี ในช่วงที่โรงเรียนไม่มีรถยนต์ใช้
ซึ่งดิฉันมีความสุขมากที่ได้ตอบแทนคุณโรงเรียน

ความยากลำบากของการเรียนของน้อง ที่ต้องทิ้งโอกาสดี
ไปแล้วนั้น ทำให้ดิฉันมีความตั้งใจว่า “มีโอกาสมือใดจะช่วย
เรื่องการเงินเบื้องต้นด้านการศึกษาต่อของนักเรียน และ
จะหาทางช่วยเรื่องทุนการศึกษาของเด็ก ๆ เท่าที่จะทำได้”

สานต่ออุดมการณ์



ดิฉันรับราชการ
ครั้งแรกที่โรงเรียนสตรีฝึกหัดครู
อุบลราชธานี เมื่อวันที่ ๒๔
พฤษภาคม ๒๔๙๓
ได้ตั้งปณิธานว่า จะพยายาม
เป็นครูที่ดีที่สุดเท่าที่

ความสามารถของตนเองจะกระทำได้ ซึ่งจะได้ชื่อว่า **ดี หรือ
ไม่ดี นั้น ผู้อื่นและนักเรียนเป็นผู้ให้คำเสียง**

ดิฉันนำความรู้ที่ครู-อาจารย์จากโรงเรียนฝึกหัดครูมัธยม
(หลังกระทรวงศึกษาธิการ) ไปใช้อย่างเต็มที่

คือ “สอนไม่ให้ปฏิเสธวิชา จะต้องสอนได้และทำให้
ได้ดีด้วย แม้ว่าไมถนัดก็ต้องค้นคว้าศึกษา”

เมื่อเป็นครูอยู่ที่โรงเรียนสตรีฝึกหัดครูอุบลราชธานี
นอกจากจะสอนแล้วยังทำหน้าที่เป็นบรรณารักษ์ห้องสมุดของ
โรงเรียนพิมพ์หนังสือ ทำงานธุรการ ช่วยกันอยู่เวรกลางคืนเพราะ
เป็นโรงเรียนประจำ

ดิฉันสอนวิชาสังคมศึกษา กลวิธีสอนภาษาไทย และ
สอนเกี่ยวกับวัฒนธรรมและศิลปะการแสดง เมื่อมีการแสดงฟ้อนรำ
ก็เป็นหน้าที่ของดิฉันที่จะต้องฝึกฝนให้นักเรียน

ดิฉันสอนอยู่ที่สตรีฝึกหัดครูอุบลราชธานี ถึงปีพ.ศ. ๒๔๙๗
ก็ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ช่วยครูใหญ่

วิธีแสวงหาผู้ช่วยครูใหญ่ครั้งนั้น ได้จากการสอบถามจาก
ทางกรมฯด้วยการให้ครูทุกคนในโรงเรียนเสนอชื่อ โดยสอบถาม
ถึง ๒ ครั้ง ในห้วงเวลาที่ห่างกันตามสมควร

เมื่อเป็นผู้ช่วยครูใหญ่ แรก ๆ ก็ไม่ค่อยรู้เรื่องอะไร
แต่คุณครูใหญ่ ช่วยแนะนำสอนงานเป็นอย่างดี ให้โอกาสทำงาน
มากมายหลายอย่าง ทำให้มีประสบการณ์เพิ่มขึ้น

จากประสบการณ์ ดิฉันมีข้อเสนอแนะบางประการ ที่นำมา
ปฏิบัติแล้วได้ผลดีต่อการทำงาน ดังนี้

๑. พกสมุดติดกระเป๋าวัดจดสิ่งที่ต้องทำในแต่ละวัน
(ยุคปัจจุบันอาจพกไอแพด หรือโน้ตในโทรศัพท์มือถือ) อะไรเป็น
งานเร่งด่วนพยายามเร่งรัดให้เสร็จ ทั้งนี้ที่บันทึกไว้กันลืม และ
เพื่อจะได้ควบคุมตัวเอง

๒. เรื่องการเงิน สำคัญ ถ้าเราส่งเงินให้ใครแล้วต้องให้
เขาเซ็นรับ และหากเรารับเงินจากใครก็เซ็นรับจากเขาเพื่อกันลืม
จะได้ไม่มีปัญหา ไม่ได้หมายความว่าไม่ไว้วางใจกัน



ผลงานจากความมุ่งมั่น

ในช่วงพ.ศ. ๒๔๙๘ ปลายปี ดิฉันได้รับการสนับสนุนให้มีโอกาสไปศึกษาดูงานที่ประเทศอิสราเอล จากดร.ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ ผู้ซึ่งดิฉันเคารพรัก เลื่อมใสศรัทธา เนื่องจากท่านเห็นงานการสอน และการทำงานของดิฉัน และในขณะเดียวกันก็ได้รับการคัดเลือกให้ศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร กรุงเทพฯ

ดิฉันเลือกที่จะศึกษาต่อ เมื่อสำเร็จหลักสูตรปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) ในปีการศึกษา ๒๕๐๐ แล้ว กลับไปสอนที่วิทยาลัยครูอุบลราชธานี

ทันทีที่สำเร็จการศึกษา ก็เป็นไปตามสัญญาที่รอคอย ดิฉัน เข้าพิธีมงคลสมรสกับคุณเสนอ มูลศาสตร์ เมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๐๑ หลังจากเหตุการณ์“บุญบันดาล”ที่เราต่างก็มาเฝ้าฯ รับเสด็จ เมื่อปี ๒๔๙๘ ที่บ้านน้ำสาวของดิฉัน และเป็นบ้านน้ำชายของคุณเสนอด้วย คือ ที่บ้าน “คุณน้ำบุญเลิศ-คุณน้ำอรุณ สืบสิทธิ์” ซึ่งเป็นบ้านที่ดิฉันได้พบกับคุณเสนอ มูลศาสตร์ ครั้งแรก โดยบังเอิญอย่างยิ่ง

ในช่วงแต่งงาน คุณเสนอย้ายมาเป็นปลัดอำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ดิฉันยังสอนอยู่ที่วิทยาลัยครูอุบลราชธานี

เมื่อดิฉันขอย้าย ท่านผู้ใหญ่หลายท่านก็ขอรับรองให้ย้ายยังไว้มาก่อน เพราะทิศทางแห่งความก้าวหน้ายังมีอีกไกล แต่ทางกรมฯ คงเห็นใจในความจำเป็น จึงอนุเคราะห์ให้ย้าย โดยการโอนจาก

กรมการฝึกหัดครู มาอยู่กรมวิสามัญศึกษา และสอนที่โรงเรียน
สุรวิทยาคาร จังหวัดสุรินทร์

แรก ๆ รู้สึกหวั่นวิตก เพราะสอน ม.๔-๖ ซึ่งเป็นนักเรียน
ชายล้วน แต่เมื่อสอนไปก็มีความรู้สึกรักและผูกพันมาก ต่อมา
มีนักเรียนหญิงเข้าเรียนในชั้น ม.๗-ม.๘ ทำให้มีโอกาสสอนทั้งชาย
และหญิง (นักเรียนหญิงมีจำนวนไม่มาก)

การสอนของครูที่โรงเรียนแห่งนี้ สอนคนละ ๒๕ คาบ
คาบละ ๑ ชั่วโมง ดิฉันมีโอกาสสอนหลายวิชา ได้แก่ ภาษาไทย
สุขศึกษา เคมีและชีววิทยา

ดิฉันเป็นครูโรงเรียนสุรวิทยาคารเป็นระยะเวลา ๔ ปี
ในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ ก็ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยครูใหญ่โรงเรียน
สุรวิทยาคาร แต่ก็ยังมีชั่วโมงสอนอีก ๑๗ ชั่วโมง

พ.ศ. ๒๕๐๘ ดิฉันได้รับคำสั่งให้ย้ายไปดำรงตำแหน่ง
อาจารย์ใหญ่โรงเรียนสิรินธร จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งมีระยะทางห่างจาก
โรงเรียนสุรวิทยาคาร เพียงเขตรั้วกัน

ท่านอาจารย์ใหญ่พินิจ แอกทองพูดกับดิฉันว่า “คุณปลั่งศรี
คุณไม่ไปได้ไหม ๒ ชั้นผมก็จะให้ จะไปเยี่ยมคุณเสนอที่อำเภอ
ปราสาทช่วงปิดเทอมผมก็จะให้ไป”

ดิฉันเองชอบสอนนักเรียนมีความสุขมาก และยังคงคิดไม่ออก
ว่าเข้าไปเป็นผู้บริหารแล้วจะต้องทำอะไร อย่างไรแล้วชีวิตข้างหน้า
จะเป็นเช่นไร

ชีวิตข้างหน้า...ผู้บริหารสานงานสอน

วันเดินทางไปรับตำแหน่งที่โรงเรียนสิรินธร อาจารย์ใหญ่
คณะครู นักเรียน เดินทางไปส่งทั้งโรงเรียนเพื่อเป็นกำลังใจ
ภาพนั้นยังบันทึกไว้เป็นความทรงจำที่ดี จึงต้องรื้อยกรองเก็บไว้ใน
ความทรงจำ

“ปี ๒๕๐๘ ธันวาคม”

ครูขอลาศิษย์ไปอาลัยรัก
จำต้องหักห้ามจิตที่คิดถึง
แปดปีที่ “สุระฯ” ยังตราตรึง
ความผูกพันยังซึ่งถึงความดี
ทั้งเพื่อนครู ศิษย์รัก สมัคสมาน
ทำงานประสานใจได้เต็มที่
ครูเคยสอนภาษาไทยและเคมี
สุขศึกษา และชีววิทยา

แสนสนุกสุขนันทนาการ
ทำด้วยใจเบิกบานกันทั่วหน้า
ทั้งต้องร่ำร่ำเล่นเฟ้นหามา
มุ่มมั่นกล้าทำดีทวิคุณ
บัดนี้ขอลาไปก่อนแล้ว
ลาศิษย์แก้วแพรวเพชรประเสริฐสุนทร
ลา “สุรวินทยาการ” ที่การุณย์
ให้อุ่นอบใจในทุกวาระ



ขอปวงศิษย์ประสบสุขทุกเวลา
 บรรณาสั่งใดได้พบผ่าน
 วันข้างหน้าเรื่องรองผ่องตระการ
 มีการงานเสริมส่งมั่นคงเทอญ

โรงเรียนสิรินธรมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเป็น
 หญิงล้วน มีจำนวนมากพอสมควร ส่วนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
 มีจำนวนน้อย มีทั้งนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย

โรงเรียนสุรวิทยาคารนั้น เปิดแผนกวิทยาศาสตร์
 ส่วนโรงเรียนสิรินธร เปิดแผนกศิลป์ ดังนั้นนักเรียนจึงเลือกเรียนใน
 แผนกที่ตนสนใจ

เราควรทำอย่างไรจึงจะมีนักเรียนเพิ่มขึ้น คำถามนี้
 ทำทนายตัวดิฉันเองในฐานะผู้บริหาร หากจะสานต่อปณิธานต้องใช้
 กลยุทธ์ ศาสตร์และศิลป์ การสอนและการบริหาร



สิรินธร...ถิ่นนี้เป็นที่รัก

เมื่อดิฉันได้ย้ายมาเป็นผู้บริหารโรงเรียนสิรินธร ซึ่งเป็นโรงเรียนสตรีประจำจังหวัดสุรินทร์ ที่มีประวัติการดำเนินการก่อตั้งมาเป็นเวลานาน ดิฉันมีความตั้งใจที่จะบริหารและพัฒนาโรงเรียนสิรินธรในทุกด้าน ด้วยความร่วมมือร่วมใจของ ครูอาจารย์ และนักเรียนตลอดจนบุคลากรทุกคนในโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนสิรินธรเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพสามารถจัดการอบรมสั่งสอนนักเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชนเชื่อถือไว้วางใจ ดิฉันมีความเชื่อว่าการศึกษามีความสามารถสร้างเยาวชนให้เป็นคนมีความรู้ และเป็นคนดีได้

ดิฉันและบุคลากรในโรงเรียนได้ร่วมคิด ร่วมทำ และขอความร่วมมือ ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมปรึกษาหารือเตรียมการวางแผนร่วมกัน และมอบหมายงาน ให้รับผิดชอบดำเนินการ และมีการติดตามรายงานผลการดำเนินการ เป็นการบริหารแบบ มีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เครือข่ายที่ให้การสนับสนุน และมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน นอกจากบุคลากรในโรงเรียน และนักเรียนแล้ว ดิฉันได้รับความร่วมมือ และสนับสนุนจากบุคลากรและหน่วยงานนอกโรงเรียนด้วย

ผลจากการดำเนินงานบริหารของดิฉัน โดยความร่วมมือ ความตั้งใจ และความเสียสละของผู้ที่เกี่ยวข้อง ทำให้มาตรฐานของโรงเรียนสูงขึ้น จำนวนนักเรียนเพิ่มมากขึ้น นักเรียนที่จบการศึกษาประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ และศึกษา

ต่อมากขึ้น สังคมและชุมชน ให้ความสนใจและมีความเชื่อถือ
โรงเรียนมากขึ้น

ดิฉันดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนสิรินธรเป็นเวลา ๒๕ ปี
ได้พัฒนาโรงเรียนสิรินธร ให้เจริญก้าวหน้า ในช่วงที่ดิฉันอยู่ใน
ตำแหน่งโรงเรียนสิรินธรได้รับรางวัล “โรงเรียนรางวัล
พระราชทาน” ๓ ครั้ง และด้วยความสามารถของผู้บริหารและ
คณะครูตลอดจนผู้เกี่ยวข้องในกาลเวลาต่อมาทำให้โรงเรียนได้รับ
รางวัล “โรงเรียนรางวัลพระราชทาน” อีก ๕ ครั้ง เป็นโรงเรียนที่
จัดอันดับอยู่ในระดับต้นๆของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๑๙
จังหวัด และอยู่ในกลุ่ม ๑๐๐ อันดับโรงเรียนที่ดีที่สุดในประเทศไทย
เป็นโรงเรียนต้นแบบที่สามารถจัดการศึกษาได้มาตรฐานและ
มีคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำให้
มีสถานศึกษาหลายแห่งมาศึกษาดูงานที่โรงเรียนสิรินธร
หลายโรงเรียน

ดิฉันมีความภาคภูมิใจมากที่มีโอกาสสร้างประโยชน์ทาง
การศึกษาตั้งปณิธานที่ตั้งไว้ และทำทุกอย่างเพื่อสถานศึกษา
ที่ดิฉันดูแล ปกครอง แก้ไขปัญหา ร่วมพัฒนาอย่างสร้างสรรค์
ทุกทาง...เพื่อสิรินธร



กลยุทธ์จุดสกัด

จากปัญหาที่นักเรียนไม่ค่อยอยู่เรียนในแผนกศิลป์ของ
โรงเรียนสิรินธร พ.ศ. ๒๕๐๘ มีนักเรียน ม.ศ.๕ จำนวน ๑๔ คน

ทำอย่างไรจึงจะมีนักเรียนอยู่เรียนมากขึ้น และช่วย
ผู้ปกครองแก้ปัญหาต่อไปนี้

๑. เรื่องค่าใช้จ่ายที่ต้องส่งนักเรียนไปเรียนที่กรุงเทพฯ
มีค่าใช้จ่ายสูง

๒. เรื่องความห่วงใยที่บุตรหลานจะต้องไปเรียนที่ไกลตัว
ไกลตา

ดิฉันและคุณครูได้ช่วยกันแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีการเชิญ
ศึกษาธิการจังหวัดมาเป็นประธาน เชิญครู นักเรียน ผู้ปกครอง
ผู้สนใจการศึกษา และโรงเรียนราษฎร์ มาประชุมหาสาเหตุของ
ปัญหา ได้ความว่า ถ้านักเรียนจะอยู่เรียนที่จังหวัดสุรินทร์ เรียนที่
โรงเรียนสิรินธร ก็ไม่แน่ใจว่าปลายปีม.ศ. ๕ จะสอบได้ เพราะเป็น
ข้อสอบรวม และหากสอบได้ก็ไม่มั่นใจว่าจะสอบเข้าเรียนต่อใน
ระดับอุดมศึกษา ได้หรือไม่ เมื่อรู้สาเหตุก็หาวิธีแก้ปัญหา

เราช่วยกันแก้ปัญหาให้นักเรียนในโรงเรียนสิรินธร ด้วยวิธีการ
ดังนี้

๑. สร้างความตระหนักแก่ครูผู้สอนว่า เมื่อผู้ปกครอง
ไว้วางใจเรา เราจะต้องช่วยเขาให้เต็มที่ การสอนเด็กไม่เก่งให้เป็น
คนเก่งได้นั้น ให้คิดว่าต้องทำกลางกะติและหางกะติให้มีคุณค่า
ให้ได้

๒. จัดการสอนปรับความรู้ สอนเต็มเวลา เต็มหลักสูตร
สอนเสริมให้เปล่า ด้วยความเต็มใจและเสียสละของคุณครู
ทุกคน

๓. จัดทบทวนวิชาสำคัญ ๆ ประมาณ ๑ เดือน ก่อนสอบใน
ระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ครูทบทวน
ให้เปล่าในวันเสาร์

ในการทบทวนวิชาต่าง ๆ นั้น ครูและนักเรียนต้องเตรียม
ความพร้อมอย่างเต็มที่ เพราะการอยู่ร่วมกันเพื่อทบทวนนั้นจะ
บังเกิดผลดีได้ โดยการนำโจทย์ข้อสอบที่มี และสร้างโจทย์ใหม่
มาทบทวนร่วมกัน

ผลจากการดำเนินการแก้ปัญหา ภายในระยะเวลา ๓ ปี
ปรากฏว่า ผลการสอบม.ศ.๕ของนักเรียนดีขึ้น

พ.ศ. ๒๕๑๐ นักเรียน ๑๕ คน สอบได้ ๘ คน ติดบอร์ด
ระดับประเทศ ๑ คน คือ นายสมเกียรติ แสงสุเรนทร์

พ.ศ. ๒๕๑๑ นักเรียน ๑๙ คน สอบได้ ๑๒ คน

พ.ศ. ๒๕๑๒ นักเรียน ๑๖ คน สอบได้ ๙ คน

พ.ศ. ๒๕๑๓ นักเรียน ๓๙ คน สอบได้ ๒๓ คน ติดบอร์ด
ระดับประเทศ ๑ คน คือ นายวิชัย ชิงชนะ

พ.ศ. ๒๕๑๔ นักเรียน ๓๙ คน สอบได้ ๓๔ คน

พ.ศ. ๒๕๑๕ นักเรียน ๓๕ คน สอบได้ ๒๘ คน

พ.ศ. ๒๕๑๖ นักเรียน ๔๓ คน สอบได้ ๔๒ คน

พ.ศ. ๒๕๑๗ นักเรียน ๖๙ คน สอบได้ ๕๔ คน ติดบอร์ด
ระดับประเทศ ๑ คน คือ นางสาววัชรามรณ ศิริมาก

จากผลสำเร็จข้างต้น ในปีพ.ศ. ๒๕๑๘ ผู้ปกครองขอร้อง
ให้เปิดแผนกวิทยาศาสตร์ ดิฉันถามคุณครูทุกคนก่อนว่า
“พอสู้ไหวไหม ในข้อจำกัดเดิม คือครูไม่เพิ่ม ทุกอย่างเท่าเดิม แต่
นักเรียนจะเข้ามาเรียนมากขึ้นเท่านั้น” คุณครูตอบว่า “สู้ได้ และ
ยินดีอย่างยิ่ง” จากกำลังใจเพราะนักเรียนเพิ่มขึ้นทุกปี ผลแห่ง
ความสำเร็จของครูก็เพิ่มขึ้น ดังนี้

พ.ศ. ๒๕๑๘ นักเรียน(ศิลปะ) ๖๖ คน สอบได้ ๖๑ คน

นักเรียน(วิทย์) ๓๕ คน สอบได้ ๓๓ คน

พ.ศ. ๒๕๑๙ นักเรียน ๑๙๕ คน สอบได้ ๑๙๔ คน

เมื่อนักเรียนมีจำนวนมากขึ้น สภาพการณ์ต่าง ๆ แปรเปลี่ยน
การมาเรียนไม่ใช่มุ่งเพียงอาชีพรับราชการเท่านั้น คือ มาเรียนแล้ว
ต้องมีความรู้ ความสามารถด้านต่าง ๆ มีความพร้อมและความคิด
ที่จะประกอบอาชีพอิสระได้ด้วย ไม่มุ่งการศึกษาต่ออย่างเดียว
เพราะจะประสบปัญหาการว่างงาน

จุดสัปดาห์ต่อไป ในปี ๒๕๓๐ ทางโรงเรียนจึงจัดกลุ่มเรียนใน
โครงการประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งเป็นโครงการทดลองของ
กรมวิชาการ ซึ่งต้องอธิบายให้นักเรียนทั้งผู้ปกครองเข้าใจ แต่ก็ยัง
ไม่เกิดความเชื่อมั่น เมื่อถึงปี ๒๕๓๒ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้นสนใจ การมีรายได้ระหว่างเรียน แม้กลุ่มเล็ก ๆ ครูก็สอนให้
และได้ผลดี มีผลงานกันทุกกลุ่ม ไม่ว่าธุรกิจเบเกอรี่ ธุรกิจอาหาร
เพื่อการค้า ธุรกิจเสริมสวย ธุรกิจตัดเย็บเสื้อผ้า ธุรกิจเลี้ยงไก่
เพื่อการค้า ธุรกิจการขาย เป็นต้น ซึ่งนักเรียนแต่ละคนเมื่อแบ่ง
รายได้แล้วมีประมาณ ๗,๐๐๐ - ๑๒,๐๐๐ บาท

โครงการดังกล่าวมีความเป็นไปได้ นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียนมี ความสุขเบิกบานมาก รู้คุณค่าของเงิน รู้จักเก็บออม รู้จักการลงทุนร่วมกันทำงานแบ่งผลกำไร เป็นประสบการณ์ที่จะนำไปสู่ความมั่นคงของชีวิตในภายภาคหน้า นักเรียนบางคนจะไม่เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในรายที่ไม่มีทุนก็ได้เรียนต่อ เพราะอยู่ในโครงการ นักเรียนจึงรู้ค่าของการทำงาน และรู้ว่าชีวิตนี้ยังมีหวัง

ดิฉันคิดว่าการดำเนินการจุดสกัดสำเร็จได้ทั้งนี้เพราะ

๑. ความเข้าใจตรงกันในการทำเพื่อนักเรียน

๒. เกิดจากความรัก ความเมตตา การทุ่มเท เสียสละของครู

เมื่อนักเรียนมีความมั่นใจที่จะเรียนในโรงเรียนสิรินธรมากยิ่งขึ้น มั่นใจว่าเรียนแล้วจะสามารถเรียนต่อในระดับสูงขึ้นไปได้ ซึ่งก็เป็นความจริง นักเรียนโรงเรียนสิรินธรที่สำเร็จการศึกษาทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ เป็นคนคุณภาพจำนวนมาก

พัฒนา...ทุกทาง

เมื่อนักเรียนสมัครสอบเข้าเรียน หลังจากทราบผลการสอบ ครูก็จะดูสิ่งนี้นักเรียนยังต้องเสริม เติมเต็มเพื่อต่อให้ติด และพร้อมจะศึกษาเมื่อเปิดภาคเรียน โรงเรียนได้มีการนัดให้นักเรียนมาปรับความรู้ (ปัจจุบันเรียกว่าเรียนปรับพื้นฐาน) ทำเช่นนี้เกิดผลดีในการจะเข้าสู่บทเรียนตามหลักสูตร ซึ่งครูโรงเรียนสิรินธรคุ้นชินกับการเสียสละสอนเปล่าอยู่แล้ว อันเป็นผลจาก “จุดสักด”

การประกาศผลนักเรียนที่สอบเข้าได้ส่งผลดีไปยังโรงเรียนต่าง ๆ นอกจากเป็นการเชิดชูและให้กำลังใจโรงเรียนเดิมแล้ว ยังทำให้โรงเรียนต่าง ๆ เหล่านั้นพยายามปรับปรุง และช่วยเหลือนักเรียนให้พร้อมที่จะมาสอบเข้าเพื่อศึกษาต่อ

ต่อมาเมื่อกระทรวงศึกษาธิการกำหนดว่าไม่ต้องมีการสอบเข้า โรงเรียนก็ต้องทดสอบความรู้ก่อนเรียนเพื่อเตรียมการเชื่อมต่อให้ติดเช่นกัน

นักเรียนเข้าเรียนใหม่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ หรือชั้นต่าง ๆ จะต้องอภิปรายร่วมกันในช่วงโมงแรกของการเรียนว่า

“เราจะอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสุขได้อย่างไร” โดยถือข้อสรุปนั้นนำมาปฏิบัติ เป็นกลยุทธ์ด้านจิตวิทยาอย่างหนึ่งที่สร้างจิตสำนึกของการอยู่ร่วมกันในสังคม

นอกจากด้านการเรียนการสอนแล้ว ดิฉันเห็นว่าการพัฒนาสภาพแวดล้อมหรือบริบทของโรงเรียนก็มีความสำคัญ ครูและ

นักเรียนทุกคนควรมีส่วนร่วมในการพัฒนา ร่วมแรงร่วมใจกัน
พัฒนาโดยช่วยกันดูแลสถานที่ ความพร้อม ความสะอาดของ
บริเวณโรงเรียนให้เหมาะสม มีที่ทางสะดวกในการสัญจรและ
การใช้สอย ทั้งนี้ต้องทำต่อเนื่องเป็นประจำ

เวทีบันเทึงเซิงวิชา

ตลอดชีวิตการรับราชการของดิฉันตั้งแต่เป็นครูปฏิบัติการสอน จนกระทั่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ดิฉันจะมาโรงเรียนก่อนเวลา ทำพิธีเคารพธงชาติ และร่วมกิจกรรมของนักเรียนทุกเช้า ยกเว้น กรณีมีภารกิจ และราชการอื่น ดิฉันสังเกตเห็นว่า เมื่อเสียง สัญญานดังขึ้น นักเรียนที่อยู่ตามจุดต่าง ๆ ในบริเวณโรงเรียน จะมาร่วมกิจกรรมตอนเช้าไม่พร้อมเพรียงกันทำให้เสียเวลา ในการเตรียมความพร้อมก่อนเริ่มพิธีการเคารพธงชาติ บางครั้งมี กิจกรรมที่ทำให้เสียเวลาเรียนในวิชาแรกด้วย

ในฐานะผู้บริหาร ดิฉันต้องการ สร้างนิสัยนักเรียนให้เป็น คนที่มีความรับผิดชอบ รวดเร็ว และตรงต่อเวลา พร้อมทั้งจะ จัดกิจกรรมที่หน้าเสาธงให้เร็วที่สุด จึงได้คิดหาวิธีการที่จะรวม นักเรียนที่บริเวณสนามหน้าโรงเรียนในตอนเช้า โดยการสร้าง **เวทีบันเทึงเซิงวิชา** เพื่อให้นักเรียนได้จัดกิจกรรม ที่สร้างความ บันเทิง สนุกสนาน และแทรกความรู้ทางวิชาการให้แก่นักเรียน เป็นการจูงใจ ให้นักเรียนมาร่วมกิจกรรมเร็วขึ้น

เวทีบันเทึงเซิงวิชาสร้างขึ้นด้านทิศเหนือของโรงเรียนอยู่ริมคลอง และหันหน้าเข้าสู่อาคาร ๑ (สรรพสามารถ) ซึ่งเป็นอาคารรูปแบบ ๓๑๘

เวทีบันเทึงเซิงวิชาของโรงเรียนสิรินธร ดำเนินการโดยการแบ่งเวรให้นักเรียนหมุนเวียนเป็นผู้รับผิดชอบจัดกิจกรรม

การแสดงออกที่บูรณาการความบันเทิงสนุกสนาน และสอดแทรก
สาระความรู้ให้กับนักเรียน โดยมีครูอาจารย์เป็นที่ปรึกษาให้
คำแนะนำ นอกจากเป็นเวทีสำหรับนักเรียนแล้ว บางครั้งทาง
โรงเรียนได้เชิญบุคคลภายนอกมาเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมที่เป็น
ประโยชน์ให้นักเรียนด้วย

นอกจากนี้เมื่อหอประชุมธารน้ำใจของโรงเรียนไม่สามารถ
รองรับนักเรียนได้ทั้งหมด หากมีกิจกรรมของชุมนุมใด สมาชิก
ชุมนุมอื่นทุกชุมนุมไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้เพราะมีจำนวน
มากแน่นหอประชุมฯ ก็ขยับขยายไปสู่เวทีบันเทิงเชิงวิชา ซึ่งทุกคน
ทุกชุมนุมสามารถร่วมกิจกรรมได้อย่างทั่วถึง และเป็นเวทีสำหรับ
การแสดงออกของนักเรียนที่ใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง ขณะนี้เวที
แห่งนี้ยังเป็นที่สร้างความหาญกล้าที่เหมาะสม เป็นที่แสดงออก
ของกลุ่มต่าง ๆ ตามวาระและโอกาสอันควร และใช้ประโยชน์อื่นได้
มากมายถึงปัจจุบัน

จากการประเมินผลการจัดกิจกรรมเวทีบันเทิงเชิงวิชา
ด้วยการสังเกต เห็นว่า นักเรียนมีความสนใจ ให้ความร่วมมือ
และช่วยกันรับผิดชอบในการดำเนินการ นักเรียนได้แสดงออกใน
การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความบันเทิง สนุกสนาน และได้รับความรู้
ทางวิชาการที่สอดแทรกกับความบันเทิง ที่สำคัญคือ นักเรียน
ส่วนมากได้มาอยู่รวมกันหน้าเวที เมื่อถึงเวลาจัดกิจกรรมทำพิธี
เคารพธงชาตินักเรียนสามารถดำเนินการได้เร็วขึ้น ทำให้ไม่กระทบ
ต่อเวลาเรียนคาบแรก

ทุกตารางเมตรเพื่อเธอ

“ช่วยตัวเองก่อนไม่นาน
เทวดาคงส่งสารตาดำ ๆ” กว่า
เทวดาท่านจะเมตตาฉันเป็นเวลา
ยาวนานเหลือเกิน โรงเรียนสิรินธร
จังหวัดสุรินทร์นั้นกว่าจะได้อะไรมา



สักอย่างหนึ่งค่อนข้างลำบากมาก แม้ได้แล้วก็ยังหลุดลอยไปที่อื่น
ได้บ่อยครั้งจนเสมือนว่า “ผู้บริหารโรงเรียนไร้ความสามารถ”
(หมายถึงเฉพาะตัวของดิฉันเอง) ดิฉันจึงได้แต่เขียนกลอนเปล่า
ปลอบใจตัวเองและเพื่อนร่วมงาน ตลอดจนปลอบใจนักเรียนว่า...

“ถ้าไม่สร้าง ถ้าไม่ทำ มัวนั่งทำตาปริบปริบ
คอยเทวดาลอยมาลิบลิบ ให้เสกทิพย์วิมาน
เทวดา มีภาระมาก อย่าทำความลำบากให้ท่าน
ช่วยตัวเองก่อน ไม่นาน เทวดาคงส่งสารตาดำดำ”

สถานที่เรียนของนักเรียนหลายปีที่ผ่านมาเป็นอาคาร
ชั่วคราว มีแดดส่อง ฝนสาด หนาวจนสั่นครบถ้วน และเป็นแหล่ง
รวมน้ำ ที่มาจากทุกสารทิศ เวล่านักเรียนเดินไปเรียนแต่ละอาคาร
ก็เป็นลักษณะ ดังนี้

“เลิกละ เลิกถลก ถลกถลก ดุตลกแสนน่าขัน
กระโดดหนีพัลวัน กิ่งก้อไส้เดือนนั้นเคลื่อนทั่วไป”

(ยังมีปลิงมาจากหนองยาวอีกมากมาย)
โครงการทุกตารางเมตรเพื่อเธอจึงเกิดขึ้น

“โครงการทุกตารางเมตรเพื่อเธอ” คือ การจัดทำถนนคอนกรีตในโรงเรียน เมื่อโครงการสำเร็จแล้วจึงสามารถช่วยแก้ปัญหาเรื่องน้ำท่วม และทำให้การสัญจรไปมาในโรงเรียนสะดวกขึ้น

“โครงการทุกตารางเมตรเพื่อเธอ” “เธอ” ก็คือ เด็ก ๆ ลูกศิษย์ของเรานั่นเอง อะไรที่ “เธอ” จะสบายจะเติบโตใหญ่ด้วยความดี จะสมประสงค์ พวกเราก็ก่อร่วมกันทำ และ “เธอ” ก็ร่วมเป็นเจ้าของรายการด้วย ถนนที่สร้างขึ้นนี้ทางเทศบาล โดยคุณสมบูรณ์ เรืองกาญจนเศรษฐ์ ก็ช่วยดูแลให้ช่างมาช่วยควบคุม และทำทางระบายน้ำเชื่อมต่อกับท่อระบายน้ำของเทศบาล ถนนในโรงเรียนจากโครงการนี้พวกเรารักมาก แข็งแรง สวยงาม เวลาน้ำมามากก็ระบายได้เร็ว ทางหมวดวิชาเกษตรปลูกดอกไม้ ๒ ข้างทางเมื่อข้ามสะพานคอนกรีตมาจะมองเห็นดอกไม้สวยบานต้อนรับผู้ที่เข้ามาในโรงเรียน ทำให้รู้สึกสดชื่น และสบายใจ

ถนนนี้เหมือนเนรมิต ทุก ๆ คนร่วมมือกันสละเงินคนละเล็กคนละน้อย ทางผู้แทนราษฎรก็มีส่วนช่วยให้สำเร็จได้เร็ว อาทิ คุณพูนสวัสดิ์ มูลศาสตรสาทร ได้ร่วมจัดเงินสมทบครึ่งหนึ่งของราคาถนน ถนนนี้มีมูลค่าประมาณ หนึ่งล้านสองแสนห้าหมื่นบาทเศษ เด็ก ๆ ก็ขอเป็นเจ้าของตามกำลังของเขาซึ่งน่ารักมาก ญาติมิตรก็มาร่วมช่วยกันจัดงานราตรีสิรินธร ๒๘ ขึ้นเพื่อหารายได้ ทั้ง ๆ ที่มีอุปสรรค แม้ฝนตกก็ไม่ย่อท้อเพื่อสมทบสร้างถนนแห่งนี้ ใจนี้เรียกว่า ถนน “แม่นเนรมิต” ก็ว่าได้ ทำเสร็จเร็ว ต่างก็ภาคภูมิใจจากโครงการทุกตารางเมตรเพื่อเธอนี้ “เธอ” จะได้ใช้สอยไป

ยาวนาน ไม่ว่า “เธอ” รุนใด ๆก็ตาม ดังกลอนเปล่าที่ดิฉันแต่ง
ความว่า

“เราได้มาด้วยความรักและร่วมใจ

เราใช้สอยอย่างถนอมและมีคุณค่า

...เกิดขึ้นมาจากความต้องการ ความจำเป็น

จึงร่วมใจกันแก้ปัญหา

ทุกตารางเมตรเพื่อเธอ

ถนนคอนกรีตที่เรารักและภาคภูมิใจ”

หลังจากมี “โครงการ ทุกตารางเมตรเพื่อเธอ” คือ
การจัดทำถนนคอนกรีตในโรงเรียนเพื่อแก้ปัญหาเรื่อง น้ำท่วม
และอำนวยความสะดวกในการสัญจรไปมาในโรงเรียนได้ดีขึ้น

กว่าเราจะได้อะไรมาต้องใช้เวลา และการรอคอย เช่น
อาคาร ๑ ลักษณะอาคาร๓๑๘ ซึ่งปัจจุบันเป็นอาคารสำนักงาน
ก็ต้องใช้ระยะเวลาในการขออาคารหลังนี้ถึง ๘ ปี เพราะฉะนั้น
ทุกจุดทุกส่วนทั้งผู้บริหาร คณะครู และนักเรียน ตลอดจนคนงาน
ภารโรงผู้ใช้ประโยชน์จึงรักและถนอม ร่วมกันทำความสะอาด และ
ลงมือทำด้วยตนเอง

ขอขอบพระคุณที่การุณย์อบอุนจิต

เสมือนร่วมเนรมิตมามอบให้

ได้ทางเดินเพลินตาน่าชื่นใจ

ทุกตารางเมตรฝันไปกลายเป็นจริง

อุปกรณ์นานาสารพัด

ผู้ปกครองชุมชนจัดให้ทุกสิ่ง

พืชผักสวนครัว



พื้นที่ในโรงเรียนสิรินธร ถึงแม้จะน้อย แต่ทุกตาราง เมตรมีคุณค่า หากไม่ได้ปลูก ดอกไม้ก็จะปลูกพืชผักสวนครัว บ้านพักครูทุกหลัง รอบ ๆ บ้านนั้นมีพืชผัก และที่สำหรับเก็บกักน้ำเล็ก ๆ ไว้ เพื่อใช้สำหรับ รดผัก ศิษย์เก่าที่ชื่อพงษ์ศักดิ์ นาคประดา ตำแหน่งทางราชการ สดท้ายเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดยโสธร ได้กล่าวว่า “ทุกบ้านใน โรงเรียนจะเต็มไปด้วยพืชผักสวนครัว”

ในการปลูกพืชผักนอกจากจะเป็นการออกกำลังกายแล้ว ยังทุนค่าใช้จ่ายอีกด้วย

เมื่อเล่าถึงการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์ มีการปลูกพืชผัก สวนครัว ทำให้ดิฉันนึกถึง **โครงการผักกางมุ้ง (ผักโรงเรียน)**

เมื่อ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๓๒ ดร.โกวิท วรพิพัฒน์ อธิบดี กรมสามัญศึกษา (ขณะนั้น) มาเป็นประธานเปิดงานสัปดาห์ วิทยาศาสตร์แห่งชาติที่โรงเรียนสิรินธร ซึ่งมีผู้บริหารโรงเรียน ๓ จังหวัด คือ ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ มาร่วมงานด้วย

ท่านอธิบดีฯเห็นการจัดงานและความพร้อมเพรียงกัน ท่านก็เรียกประชุมที่หอประชุมโรงเรียนสุรวิทยาคาร โดยท่าน กำหนดให้เราทั้งสามจังหวัดทดลองทำเรื่องผักกางมุ้ง และ มินิคอมปานีทั้ง ๆที่ยังไม่มีรูปแบบ ถ้าที่สุรินทร์ทำสำเร็จก็จะ

สามารถต่อยอดไปภาคอื่นได้ ท่านอธิบดีฯนัดพบโดยท่านบันทึกในสมุดเล่มเล็ก ๆ ของท่านว่า “พบกัน ๒ ธันวาคม ๒๕๓๒ เพื่อดูผลการทำงาน”

ดิฉันได้รับมอบหมายให้เป็นหัวหน้าดำเนินการ ในฐานะที่ได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ ผู้ตรวจราชการกรมสามัญศึกษา อีกหน้าที่หนึ่ง

ดิฉันเริ่มทดลองทำ โดยพยายามทำจิตใจให้สงบ ไตร่ตรองหาวิธีทำให้สำเร็จให้ได้ ใช้วิธีระดมสมอง (ระดมความคิด) เสาะแสวงหาผู้รู้ ร่วมด้วยช่วยกัน ซึ่งครูโรงเรียนสตรีนครทุกฝ่ายช่วยได้ดีมาก ได้เดินทางไปอธิบายตามที่ต่าง ๆ เขียนบทความประชาสัมพันธ์ มีการวิเคราะห์และปรับปรุงดิน

ทางสมาคมวิทยาศาสตร์แห่งจังหวัดสุรินทร์โดยเลขาธิการคือคุณครูธีระ เอ็งตระกูล ก็ช่วยได้มาก หมวดคหกรรมช่วยเรื่องเย็บมุ้ง หมวดภาษาไทยช่วยเรื่องการพูดของนักเรียน หมวดธุรกิจช่วยเรื่องมินิคอมปანი หมวดเกษตรซึ่งมีคุณครูจำลอง ประยูรเกียรติ และคณะช่วยเรื่องปลูกผัก งานถึงแม้เหน็ดเหนื่อยแต่ก็แสนสนุกงานนี้สำเร็จได้อย่างมหัศจรรย์

อาจารย์วรวิทย์ วรศิริ และอาจารย์เพ็ญทิพย์ กองวาริช่วยงานทางด้านเลขานุการและประสานงานได้ดีมาก ทุกคนช่วยคิด ช่วยทำ อาจารย์วัฒนา อิ่มชื่น ช่วยวางรูปแบบของอาชีพอิสระ และมินิคอมปანი บุคคลผู้นี้เหมือนสมองกล เป็นคนพิเศษคนหนึ่ง

ทางกรมสามัญศึกษามาติดตามงานเป็นระยะ ๆ ผู้บริหารโรงเรียนทุกโรงเรียนในจังหวัดก็ช่วยกันดำเนินการเป็นอย่างดี บางท่านปรารภว่า “การโรงต่อว่าผมว่า มุ่งการโรงยังไม่มี ยังไปกางมุ้งให้ผักอีก” ที่จริงเป็นกลวิธีหนึ่งที่จะทำให้คนทั่วไปห่วงใยในสุขภาพของเพื่อนมนุษย์ ไม่อยากให้ตายผ่อนส่ง ปัจจุบันคนทั่วไปสนใจจะรับประทานผักปลอดสารพิษมากขึ้น

เมื่องานสำเร็จจึงมีการจัดงานมหกรรม “วันอรุณเบิกฟ้า ผักโรงเรียนกรมสามัญศึกษา ๒๕๓๒” ที่จังหวัดสุรินทร์ มีโรงเรียนมัธยมศึกษาใน ๓ จังหวัด คือ สุรินทร์ บุรีรัมย์ และศรีสะเกษ ทั้งยังมีบางโรงเรียนในเขตการศึกษา ๑๑ มาร่วมจัดด้วยงานยิ่งใหญ่สนุกสนานมาก มีผู้มาชมงานมากเป็นประวัติการณ์

งานนี้ออกจากให้คนทั่วไปให้ความสำคัญ เริ่มต้นกับการบริโภคพืชผักที่ปลอดสารพิษมากขึ้นแล้ว ยังสร้างลักษณะนิสัยที่ดีให้กับนักเรียนคือ **“รู้จักการทำงานเป็นหมู่คณะ ทำงานอย่างมีระบบ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมลงทุน แบ่งกลุ่ม และรู้จักการจัดการจัดการ”** และประการสำคัญนักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียนด้วย ทั้งยังแสดงให้เห็นว่า “ปัญหาของสังคมก็คือปัญหาของโรงเรียน ปัญหาของโรงเรียนก็คือปัญหาของสังคม ต่างก็ต้องช่วยดูแลซึ่งกันและกัน” ข้อความนี้เป็นคำกล่าวของ ดร.โกวิท วรพิพัฒน์ ผู้ที่พวกเราเคารพรักและศรัทธาอย่างยิ่ง ซึ่งพวกเรายังจดจำได้ไม่เคยลืมเลือน



ด้วยมือของเธอ

โรงเรียนสิรินธรเป็นสถานที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนโดยคิดประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองและด้วยการฝึกฝนจากครูและผู้รู้ นำสิ่งประดิษฐ์นั้นมาแสดงเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้และความคิด นักเรียนมีผลงานหลากหลายนำมาแสดงทำให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น มี ความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง อาคารที่จัดแสดงเป็นอาคารชั่วคราวครูและนักเรียนที่ดูแลจัดตกแต่งได้สวยงามมาก ผู้ที่มาเยี่ยมโรงเรียนจะสนใจห้องนี้เป็นพิเศษ

เมื่อนักเรียนเรียนการประพันธ์ก็ได้ทำประโยชน์ด้วยการทำ “หนังสือแผ่น” ส่งไปให้เด็กตามโรงเรียนชายแดนได้อ่าน ซึ่งนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายแผนกศิลปะเรียนการประพันธ์ก็มีการสัมพันธ์ระหว่างวิชาด้วย (ในปัจจุบันเป็นการสอนแบบบูรณาการ) โดยแต่งกลอนภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาฝรั่งเศสควบคู่กันไป

ในโอกาสที่ดิฉันได้ไปปฏิบัติงานชายแดนไทยกัมพูชา ในช่วงพักกลางวันของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ดิฉันได้เห็นเด็ก ๆ นอนอ่านหนังสือแสดงว่าสนใจการอ่าน มีนิสัยรักการอ่าน เมื่อนำเรื่องนี้มาพูดคุยให้นักเรียนโรงเรียนสิรินธรฟังและมีคำถามว่า “เราจะทำอย่างไรและจะเขียนอะไรไปให้เด็กอ่านได้ที่หลาย ๆ คน” นักเรียนก็จัดหากระดาษหน้าเดียว เอามาผนึกประกบกัน ตัดขอบให้เรียบ และแต่งกลอนดอกสร้อยเขียนด้วยลายมือสวยงาม

ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่จัดทำเป็น ส.ค.ส. ส่งไปให้เด็ก ๆ ได้จำนวนมาก และบทดอกสร้อยทั้งหลายเหล่านั้น มีคุณค่ามาก เพราะมีถ้อยคำ ปลุกปลอบใจให้ขยัน ให้ทำดี เป็นคติเตือนใจ ซึ่งนักเรียนเขียนได้ดีมาก นอกจากได้เรียนแล้วยังมีโอกาสดำเนินทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น เป็นการสร้างความเมตตา มีวิริยะ ช่วยเหลือผู้อื่นได้ด้วย เมื่อติดตามผล เด็ก ๆ ที่ได้รับอ่านแล้วชอบมาก

จากปาฐกถาสู่หมหนังสือ

พวกเราทุกคนเห็น
ความสำคัญของห้องสมุด
และตระหนักดีว่าห้องสมุด
เปรียบเสมือนหัวใจของ
การเรียนรู้ การสอน
เมื่อพิจารณาห้องสมุดของ
โรงเรียนสิรินธรในขณะนั้น



“ห้องสมุดเล็ก หนังสือน้อย” ครูผู้ทำหน้าที่เป็น
บรรณารักษ์ไม่ได้เรียนจบด้านนี้แต่มีใจรักที่จะทำหน้าที่นี้ แต่ก็
พยายามทำเป็นอย่างดี เท่าที่ความสามารถมี

ดิฉันและบรรณารักษ์คิดหาวิธีเพิ่มหนังสือและอุปกรณ์
ต่าง ๆ ให้แก่ห้องสมุด โดยการเชิญบุคคลภายนอกและผู้ปกครอง
มาใช้ห้องสมุด ให้ได้มาเห็น มาสัมผัส ปรากฏว่าได้ผลดี มีผู้มาใช้
ห้องสมุด แม้ในวันหยุดก็มีไม่น้อย และแต่ละคนก็ขอเป็นผู้อุปถัมภ์
รับหนังสือต่าง ๆ ที่โรงเรียนต้องการ อาทิ คุณสุทธิ ทองหล่อ
รับ Geographic Magazine ให้เป็นประจำ ท่านบอกว่าจะให้ ๕ ปี
เป็นอย่างน้อยทำให้มีหนังสือเพิ่มขึ้น

นอกจากนี้ยังมีผู้จัดหาครุภัณฑ์และสิ่งต่าง ๆ ให้ จำได้ว่า
ดิฉันเขียนเป็นคำคล้องจองไว้ว่า

“โต๊ะเก้าอี้ห้องสมุดสุดสง่า สีนานาสารพัดท่านจัดสรร”

การจูงใจให้นักเรียนเป็นเจ้าของชุดหนังสือนั้น มีวิธีการ
ดังนี้ เมื่อมีผู้เสนอขายหนังสือเป็นชุด ซึ่งหนังสือดี ๆ ทั้งนั้นแต่มี
ราคาสูง และให้ผ่อนได้ ดิฉันก็ให้นักเรียนมาดูว่าสนใจไหม และ
ถามว่าจะสละเงินเพียงเดือนละ ๑ บาท ได้ไหม โดยไม่รบกวนทาง
บ้านอีก และให้นักเรียนบริหารการเงินเอง โดยผ่อนเดือนละสองร้อย
กว่าบาท ก็ได้หนังสือดีเข้าห้องสมุด โดยวิธีนี้เป็นอีกทางหนึ่ง
ที่ทำให้มีหนังสือในห้องสมุดมากขึ้น เป็นหนังสือดี ๆ ที่เป็น
ความต้องการของนักเรียนเองด้วย **“เมื่อเขาเป็นเจ้าของ เขาก็รัก
และถนอม ตลอดจนใช้ให้เป็นประโยชน์สูงสุดด้วย”**

เดิมทีเมื่อมีห้องสมุดแต่ไม่มีหลักสูตรการใช้ห้องสมุด
ทางโรงเรียนจึงเจียดเวลาจากชั่วโมงภาษาไทย ๑ ชั่วโมง
ให้นักเรียนเรียนวิชาการใช้ห้องสมุด ซึ่งทำมานานแล้ว ปรากฏว่า
ได้ผลดี นักเรียนสนใจการใช้ห้องสมุดมากขึ้น

นอกจากนี้ยังทำห้องสมุดเคลื่อนที่ด้วย ในช่วงพักกลางวัน
จะมีอาสาสมัครเข็นรถหนังสือไปที่ใต้ร่มไทรริมน้ำ ใกล้หอประชุม
ธารน้ำใจ ที่นั้นมีโต๊ะม้านั่งหินเป็นกลุ่ม ๆ สำหรับนั่งพักและอ่าน
หนังสือ มีอาสาสมัครบริการ หนังสือที่จัดไปเป็นหนังสือเล่มเล็ก
อ่านจบเร็ว วารสาร และหนังสืออื่น ๆ ที่น่าสนใจ เด็ก ๆ จะไปรอ
ใช้บริการเป็นจำนวนมาก **ทำให้เป็นการฝึกอ่านและฝึกอ่าน
เร็วด้วย**

ห้องสมุดโรงเรียนสิรินธรได้รับการพัฒนาเรื่อย ๆ
จนกระทั่งในปีพ.ศ. ๒๕๒๗ ได้รับรางวัลห้องสมุดดีเด่น จากสมาคม
ห้องสมุดแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

รางวัลเป็นเพียงเครื่องหมายแห่งคุณภาพ เมื่อได้รางวัลแล้ว ไม่ได้หมายความว่า จะหยุดการพัฒนา เราต้องรักษาระดับความเป็นมาตรฐานให้คงอยู่และมุ่งพัฒนายิ่งขึ้นไป เราจึงไม่หยุดการขับเคลื่อนเรื่องห้องสมุด

ขณะนี้ห้องสมุดของโรงเรียนได้ดำเนินไป มีห้องที่โอโถง มีการจัดระบบที่ดีเยี่ยม เป็นแหล่งค้นคว้าที่สมบูรณ์ยิ่ง ซึ่งเป็นไปตามกาลเวลาและยุคสมัย ด้วยมุ่งหวังจะให้เด็กไทยส่วนหนึ่งที่อยู่ในการดูแลมีหนังสือดี ๆ อ่าน และสร้างนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้นกับพวกเขา

ในช่วงที่รับราชการอยู่ ก็ได้ขยายการส่งเสริมการอ่านไปยังหน่วยงานและโรงเรียนต่าง ๆ โดยจัดหาหนังสือหลายประเภทมอบให้ เช่น โรงเรียน รามวิทยารัชมังคลาภิเษก ซึ่งขณะนั้นผู้อำนวยการสมนึก ศูนย์กลาง เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน ท่านสนใจเรื่องห้องสมุด ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าให้แก่เด็กเป็นอย่างดี เป็นคนเก่งมาก ทำอะไรทำจริงทุกอย่าง ท่านจัดตู้หนังสือชื่อ “ปลั่งศรีเสริมปัญญา” บรรจุหนังสือที่ดิฉันจัดหาให้ และทางบรรณารักษ์ก็มีวิธีการให้นักเรียนและผู้สนใจยืมอ่านอย่างคุ้มค่า ติดตามตรวจสอบได้ ทำให้อยากช่วยจัดหาให้เพิ่มเติมอีกต่อไปอีก

นอกจากนี้ก็ได้มอบหนังสือต่าง ๆ เช่น เมาศิลูกหมาป่า แปดสิบวันรอบโลก และจัดหาหนังสือที่มีประโยชน์ให้โรงเรียน วีรวัฒน์โยธิน สมัยท่านผู้อำนวยการกิตติ สืบบุญธรรม เป็นจำนวนมากพอควร และในยุคสมัยของผู้บริหารวรเชษฐ์ สุขแสวง

อีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งดิฉันรู้สึกดีใจที่เมื่อมอบให้แล้วได้ใช้ประโยชน์เป็นอย่างดี

ดิฉันมีหนังสือหลายประเภทที่รับเป็นประจำ และได้จัดซื้อไว้ด้วยเคยตั้งใจทำเป็นห้องสมุดของบ้านให้เป็นที่ยืมหนังสือไปอ่าน แต่เนื่องด้วยน้ำท่วมบ้านเก็บหนังสือไม่ทันบ่อยครั้ง จึงต้องเปลี่ยนแปลงนำไปมอบให้โรงเรียนต่างๆ บ้าง ต่อมาจัดให้โรงเรียนที่สนใจยืมไปเป็นชุด ชุดละหลาย ๆ เล่ม และให้ยืมระยะ ๖ เดือน หรือ ๑ ปี แล้วให้โรงเรียนอื่นยืมเป็นระยะ ๆ บางทีก็มอบให้เลย การทำเช่นนี้ทำให้โรงเรียนกระตุ้นให้นักเรียนยืมอ่าน ได้ใช้ประโยชน์ เพราะมีระยะเวลาของการใช้งานในเวลาที่มีขอบเขต ดิฉันบอกเสมอว่า “มีแล้วไม่ได้อ่าน ไม่ได้ศึกษาจริงจึงก็ไม่เกิดประโยชน์ใด ๆ”

ดิฉันได้รับการสนับสนุนการจัดหาหนังสือจากศิษย์และญาติมิตร ผู้ที่รักนับถือเป็นจำนวนมาก หลายท่านที่ทราบว่าจะจัดทำในเรื่องนี้ก็มอบทั้งทุนทรัพย์และการส่งหนังสือต่าง ๆ มาให้ และจากการสะสมของส่วนตัวด้วย ประกอบกับการที่ได้รับการพิจารณาให้เป็นผู้มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประเภทการพัฒนาคุณภาพชีวิตนั้น ทำให้ได้รับหนังสือดี ๆ มากมายอย่างหาที่ใดไม่ได้อีกแล้ว ถ้าจะเก็บไว้อ่านเฉพาะตนก็เกิดประโยชน์น้อย มีโอกาสให้บุคคลอื่นได้อ่าน น่าจะเกิดประโยชน์ยิ่งกว่า ก็ให้มี การหยิบยืมและนำไปอ่านตลอดจนนำไปศึกษาค้นคว้า

คณะลูกศิษย์รุ่นครูหยุดหรือคุณวัลลภ ตั้งคณานุรักษ์ ได้นึกกำลังเพื่อนร่วมรุ่นที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียน สิริินธร ปีการศึกษา ๒๕๑๘ และจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา ๒๕๑๖ ทำกิจกรรมช่วงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ของทุกปี รวมกันทำสิ่งที่ก่อเกิดประโยชน์ เช่น จัดการบรรยายและปาฐกถา ในรายการชื่อ “ปาฐกถาปลั่งศรี มูลศาสตร์” เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยเชิญวิทยากรสำคัญ เช่น คุณวนิษา เรช (หนูดี) คุณศิริบุรณ์ ญัฐพันธ์ คุณแทนคุณ จิตอิสสระ คุณหญิง กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา และดร.กมล รอดคล้าย มาให้ความรู้ แก่ผู้สนใจ

ต่อมาก็ได้เปลี่ยนแปลงเป็นการจัดห้องสมุดและมุมหนังสือ “ปลั่งศรี มูลศาสตร์” ให้แก่โรงเรียนต่าง ๆ ตลอดจนมอบหนังสือ อุปกรณ์การศึกษา อุปกรณ์กีฬา สิ่งที่เกิดประโยชน์ให้แก่เด็ก ๆ และโรงเรียนหลายแห่ง เช่น

๑. จัดมุมหนังสือ “ปลั่งศรี มูลศาสตร์” ในห้องสมุด โรงเรียนตั้งใจวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ในวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๕

๒. จัดมุมหนังสือ “ปลั่งศรี มูลศาสตร์” และจัดหาอุปกรณ์ การศึกษาต่าง ๆ ให้แก่โรงเรียนสุรินทร์พิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ในวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๖

๓. จัดมุมหนังสือ “ปลั่งศรี มูลศาสตร์” ในห้องสมุด โรงเรียนสุรินทร์ราชมงคล อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ในวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๖

๔. จัดหาหนังสือ อุปกรณ์กีฬา ทุนพัฒนาโรงเรียน ให้แก่โรงเรียนเขวาเทพอนุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ และมอบทุนการศึกษาให้โรงเรียนอีกส่วนหนึ่ง ในวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๗

๕. จัดหาหนังสือ อุปกรณ์กีฬา ทุนพัฒนาโรงเรียน ให้แก่โรงเรียนบ้านแกน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ และมอบเงินเพื่อพัฒนาการศึกษาให้โรงเรียนอีกด้วย ในวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๗

๖. จัดมูมนหนังสือ “ปลั่งศรี มูลศาสตร์” ในห้องสมุดโรงเรียนศรีโพธิ์สมันต์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ในวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๗

๗. จัดหาทุนการศึกษาให้นักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาจำนวน ๑๐ โรงเรียน โรงเรียนละ ๕ ทุน ทุนละ ๑,๐๐๐ บาท และสมทบทุนพัฒนาการศึกษาให้แก่โรงเรียนประถมศึกษาอีก ๓ โรงเรียน ในวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๘

๘. จัดหาทุนการศึกษาให้โรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จังหวัดสุรินทร์ จำนวน ๑๖๗ ทุน ๓๐ โรงเรียน รวมเป็นเงิน ๒๐๖,๑๐๐ บาท พร้อมอุปกรณ์กีฬา ในวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๙

ภาพที่ได้เห็นเด็ก ๆ ได้รับอุปกรณ์กีฬาซึ่งครูหุຍและคณะจัดทำมาให้ และเล่นกันอย่างสนุกสนานและมีความสุข ภาพนั้นยังประทับใจอยู่จนทุกวันนี้



หนังสือสู่ประตูบ้าน



ดิฉันได้จัดทำโครงการ
“หนังสือสู่ประตูบ้าน”
เนื่องจากดิฉันสังเกตเห็นว่า
นักเรียนไม่ชอบอ่านหนังสือที่
นอกเหนือจากที่เป็นแบบเรียน
และหนังสือที่ประกอบการเรียน

ในชั้นเรียน โดยเฉพาะหนังสือที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ การประกอบอาชีพความเป็นอยู่ และการดำรงชีวิตประจำวันของผู้ปกครอง ดิฉันมีความเชื่อว่าการที่นักเรียนได้อ่านหนังสือที่ดี และมีประโยชน์จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนรอบรู้ และมีประสบการณ์มากขึ้น จึงได้จัดทำโครงการนี้ ขึ้นเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ได้ฝึกอ่านเพื่อพัฒนาความรู้ของตนเอง และอ่านให้ผู้ปกครองฟังเพื่อให้ได้รับรู้เรื่องราวที่เป็นประโยชน์และได้สร้างความสัมพันธ์ภายในครอบครัว

ดิฉันขอความร่วมมือจากครูประจำชั้นให้นักเรียนนำหนังสือเล่มบาง ๆ ที่มีเนื้อหาสั้น ๆ สามารถอ่านจบภายในไม่เกิน ๒๐ นาที ซึ่งเป็นหนังสือที่ได้รับบริจาคมาจากสาธารณสุขจังหวัดสุรินทร์ เกษตรจังหวัดสุรินทร์ เป็นหนังสือที่ดีและ มีประโยชน์มาก มีบทสรุป มีคำถามและมีความรู้เกี่ยวกับสุขภาพและการอาชีพ ใส่กระเป๋าสั่งได้ขอรับบริจาคจากธนาคารออมสินสุรินทร์ เขียนข้างกระเป๋าว่า “หนังสือสู่ประตูบ้าน ” ให้นักเรียนนำไปอ่านให้

ผู้ปกครองฟัง หรือให้ผู้ปกครองอ่านด้วยตนเองที่บ้าน ครั้งละ ๓-๗ วัน จึงเปลี่ยนกระเป๋และเปลี่ยนหนังสือครั้งหนึ่งหมุนเวียน กันไป

จากการติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน เห็นว่า โครงการนี้ เป็นโครงการที่ดีมาก โรงเรียน ได้นำหนังสือที่เก็บไว้ โดยไม่ได้ใช้มาทำให้เกิดประโยชน์ ทำให้นักเรียนภาคภูมิใจ ได้มี โอกาสอ่านหนังสือให้ผู้ปกครอง และคนในครอบครัวฟัง เป็นการฝึก และสร้างนิสัยรักการอ่าน ทำให้ผู้ปกครอง และ สมาชิกในครอบครัวได้รับความรู้จากหนังสือในกระเป๋า ครอบครัว มีกิจกรรมใกล้ชิดกับนักเรียน ความสัมพันธ์ในครอบครัวดีขึ้น โครงการนี้มีผู้ปกครองทำหนังสือแสดงความพึงพอใจ ชื่นชม และ ประทับใจในโครงการนี้มาก บางท่านได้ส่งหนังสือมาร่วมโครงการ และต้องการให้โรงเรียนทำโครงการนี้ตลอดไป



พิธีมอบห้องสมุด

คุณแม่ปลั่งศรี มูลศาสตร์ แห่งที่

โรงเรียนสุรินทร์ราชมงคล

วันอาทิตย์ที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๗

ในใจคือความรัก... (หน้า) แล้วคือ... ปลั่งศรี มูลศาสตร์

๕๗

คลังข้อสอบ

ดิฉันได้รับฟังข้อมูลโดยตรงจากนักเรียนเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลในหลาย ๆ วิชาของโรงเรียนว่า ทำข้อสอบไม่ได้ ครูออกข้อสอบยากเกินไป ข้อสอบถามในสิ่งที่ครูไม่ได้สอน นักเรียนไม่ได้เรียน ทำให้นักเรียนสอบไม่ผ่านเกณฑ์

ในฐานะเป็นผู้บริหารแม้ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่สอนโดยตรง แต่ก็มีความต้องการที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น จึงได้ประชุมสอบถามปัญหาและวิธีการแก้ไขจากคณะครูในโรงเรียน สรุปสาเหตุของปัญหาว่าเกิดขึ้นจากครู และวิธีการสอนของครู ความตั้งใจความสนใจเรียนของนักเรียน และเครื่องมือวัดผลหรือข้อสอบที่ไม่มีคุณภาพ ซึ่งคณะครูสรุปความเห็นว่าการแก้ปัญหาที่เครื่องมือวัดผลเป็นวิธีการที่ครูอาจารย์สามารถดำเนินการร่วมกันได้ จึงได้จัดทำคลังข้อสอบ ในโรงเรียนขึ้น ซึ่งต่อมารกรมสามัญศึกษา และศึกษานิเทศก์ ได้ส่งเสริมให้โรงเรียนในสังกัดจัดทำคลังข้อสอบซึ่งมีลักษณะคล้ายโครงการนี้

โครงการคลังข้อสอบมีเป้าหมายหลักในการรวบรวมข้อสอบจากครูทุกคน ทุกวิชามาดำเนินการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นความยากง่าย และอำนาจจำแนก แล้วคัดเลือกข้อคำถามของข้อสอบที่ผ่านการวิเคราะห์ รวบรวมเก็บไว้ในคลังข้อสอบ เพื่อให้ครูผู้สอนเลือกนำไปใช้ในการวัดผลประเมินผลตามวิชาที่ตนรับผิดชอบ มีกรรมการรับผิดชอบประกอบด้วยฝ่ายวิชาการ

ฝ่ายวัดผล และคณะทำงาน โดยความร่วมมือของครูอาจารย์ และการสนับสนุนของโรงเรียน

ผลการดำเนินงานจัดทำคลังข้อสอบทำให้โรงเรียนมีข้อสอบกลางที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐานสามารถนำไปใช้วัดความรู้ และจำแนกนักเรียนได้ สะสมไว้แทบทุกวิชา ครูผู้สอนสามารถเลือกไปใช้ นักเรียนสอบผ่าน และนักเรียนที่ประเมินผลไม่ผ่านมีจำนวนน้อยลง

ศูนย์สื่อการศึกษา



จากการที่ดีฉันมีโอกา
สไปเยี่ยมโรงเรียนต่างๆในกลุ่ม
โรงเรียนได้มีโอกาสพบครู
อาจารย์ ซึ่งมีข้อเสนอแนะของ
ครูอาจารย์หลายแห่งว่า
“จะเป็นไปได้หรือไม่ในการที่จะ
มีที่ใดที่หนึ่งเป็นที่ช่วยเหลือ

ซึ่งกันและกันในการให้บริการสื่อการศึกษาเป็นศูนย์กลางใน
การช่วยเหลือให้ความรู้ ในการสอนบางประเภท เป็นแหล่งผลิต
ให้บริการ และเป็นศูนย์รวมรายการสื่อการศึกษา ซึ่งสามารถ
หยิบยืม หรือสำเนาได้”

นอกจากเหตุดังกล่าวข้างต้น ยังมีเหตุผลอื่นอีกหลาย
ประการ ดังนี้

(๑) ครูอาจารย์ของเราบางส่วนยังยึดตำราหรือแบบเรียน
ถนัดที่จะสอนด้วยวิธีการบรรยาย กิจกรรมการเรียนการสอนจึง
ขึ้นอยู่กับครูเป็นส่วนใหญ่ ผลผลิตทางการศึกษาจึงยังไม่น่า
พึงพอใจ

(๒) เหตุผลอีกประการหนึ่งก็คือ ครูยังใช้วิธีการสอน
แบบบรรยายไม่ใช้สื่อการศึกษาซึ่งอาจมาจากหลายสาเหตุ ได้แก่
ขาดแคลนสื่อการศึกษา มีสื่อแต่ใช้ไม่เป็น รู้จักใช้แต่ไม่สนใจจะใช้

สื่อชำรุด ขาดความคล่องตัวในการใช้ เช่น ไม่มีสถานที่ ไม่มีเครื่องมือประกอบกัน เป็นต้น

(๓) จากการสำรวจความคิดเห็นของครูอาจารย์ในโรงเรียนมีความเห็นตรงกันว่า ควรมีหน่วยงาน (ศูนย์สื่อการศึกษา) ในโรงเรียนเพื่อช่วยพัฒนาการเรียนการสอน เช่น การให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีทางการศึกษา การผลิต และการจัดหาสื่อการศึกษา เป็นแหล่งจัดเก็บวัสดุและอำนวยความสะดวกในการผลิตสื่อการศึกษาต่าง ๆ เป็นศูนย์กลางสื่อการศึกษาทุกชนิด ทั้งของโรงเรียนและแหล่งอื่น ๆ เป็นแหล่งที่ ครูอาจารย์ และนักเรียนมาศึกษาหาความรู้ค้นคว้าเพิ่มเติม และนำสื่อการสอนต่าง ๆ ไปศึกษาทั้งในและนอกเวลาเรียน ซึ่งจะส่งผลให้ประสิทธิภาพการเรียนการสอนโดยรวมดีขึ้น

ดังนั้นในปีการศึกษา ๒๕๒๘ ผู้บริหารจึงได้ดำริที่จะตั้งศูนย์สื่อการศึกษาสิรินธรขึ้นเพื่อรวบรวมสื่อการศึกษาต่าง ๆ ไว้ในที่เดียวกัน และคิดว่าเป็นโรงเรียนแรกๆ ที่ดำเนินการในจังหวัดสุรินทร์ ดิฉันได้จัดครูอาจารย์ซึ่งไม่ใช่เจ้าหน้าที่พัสดุโรงเรียน เป็นผู้รับผิดชอบศูนย์ฯ มีครูอาจารย์ หัวหน้าหมวดวิชา และผู้ช่วยผู้อำนวยการ เป็นคณะกรรมการ ดำเนินการจัดทำทะเบียนสื่อการศึกษาทุกชนิดที่ได้มาจากหมวดวิชาต่าง ๆ จากการจัดซื้อจัดจ้าง และการได้รับบริจาค นำมารวมไว้ที่ศูนย์ฯ ในส่วนที่สามารถรวบรวมนำมาได้ สื่อบางอย่างที่ไม่สามารถรวบรวมนำมาได้ก็ให้ทำทะเบียนและบันทึกว่าอยู่ที่ใด ใครรับผิดชอบ นอกจากนี้การบริหารจัดการสื่อการเรียนแล้ว ศูนย์ฯ ได้จัดให้มีการอบรมให้

ความรู้การผลิตสื่อแก่ครูอาจารย์ โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน
ระหว่างบุคลากรในโรงเรียน และการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้

ศูนย์สื่อการศึกษาสิรินธร ช่วยพัฒนาการเรียนการสอนเป็น
แหล่งกลางที่มีสื่อการเรียนการสอน ที่ใช้ทำกิจกรรมได้หลายอย่าง
ทั้งใช้ประกอบการเรียนการสอนของครูและให้นักเรียนเรียนรู้ด้วย
ตนเอง เป็นแหล่งบ่งชี้สื่อการศึกษาในโรงเรียนและหน่วยงานอื่น ๆ
มีแหล่งและผู้ให้บริการด้านสื่อการศึกษา นอกจากจะมีประโยชน์
ต่อครูในการกระตุ้นและส่งเสริมให้ครูผลิตและใช้สื่อการศึกษาที่
ตรงกับบทเรียนแล้ว ยังช่วยให้นักเรียนมีสื่อการเรียนที่จะยืมจาก
ศูนย์สื่อฯ ไปศึกษาเพิ่มเติมนอกห้องเรียนและที่บ้านได้ สำหรับครู
อาจารย์ ในกลุ่มโรงเรียนก็สามารถมาใช้ประโยชน์จากศูนย์
สื่อการศึกษาได้ เช่นกัน

การมีศูนย์สื่อการศึกษาสิรินธร จะช่วยให้การจัดกิจกรรม
การเรียนการสอนโดยส่วนรวมน่าสนใจขึ้น ตรงตามจุดประสงค์
ของการสอนนักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างกระฉับกระเฉง
เพราะสื่อการสอนจะส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ทำใ้
นักเรียนคิดเป็นทำเป็น ผลของการเรียนการสอนน่าจะสูงขึ้นด้วย
ส่วนครู อาจารย์ จะเกิดความมั่นใจและ เชื่อมั่นในการผลิต
สื่อการสอนการใช้สื่อการสอนในการจัดกิจกรรมการเรียนอาจส่งผลให้
เกิดผลงานทางวิชาการขึ้นได้

กว่าจะมาเป็นศูนย์สื่อการศึกษาสิรินธรต้องผ่าน
กระบวนการสร้างหลายขั้นตอน ดังนี้

๑. สำรวจปัญหาและความต้องการ เพื่อจะได้ทราบปัญหาและความต้องการที่แท้จริงโดยการพบปะสนทนาและการทำวิจัยเพื่อนำผลมาประกอบการพิจารณาวางแผนการดำเนินงาน

๒. การเผยแพร่แนวความคิด ถึงแม้ทุกคนจะมีความเห็นตรงกันแต่โรงเรียนอยู่ในสังคม มีบุคคลและองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมาก จึงได้เผยแพร่ความคิดนี้ เพื่อขอรับการสนับสนุนด้านต่าง ๆ ตั้งแต่คณะครูในโรงเรียน นักเรียน ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า ผู้ชำนาญการนอกโรงเรียน

๓. ประชุมกลุ่มย่อยคณะครูในโรงเรียน เพื่อวางแผนและโครงการ กำหนดรายละเอียดและขอบเขตของการดำเนินงาน

๔. เสนอโครงการต่อคณะกรรมการบริหารโรงเรียน เพื่อกำหนด แนวดำเนินการ การพัฒนาการเรียนการสอนสร้างศูนย์สื่อการศึกษา

๕. ดำเนินการสร้างศูนย์สื่อการศึกษาสิรินธรตามแผนและโครงการที่กำหนด

๖. ประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะ ทุกภาคเรียน ทุกปีการศึกษา

การมีศูนย์สื่อการศึกษาสิรินธร ได้ปรากฏผลดีโดยส่วนรวม เช่น กิจกรรมการสอนน่าสนใจขึ้น นักเรียนสนใจศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้น ครู อาจารย์ ในโรงเรียนมั่นใจและผลิตสื่อการสอนมากขึ้น

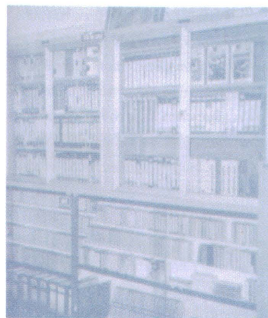
นอกจากนี้ศูนย์สื่อการศึกษาสิรินธรมายังสร้างชื่อเสียง และเกียรติประวัติให้ปรากฏ ได้แก่

๑. ได้รับรางวัลประกวดสื่อการสอนของสมาคม
วิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์และ สสวท.
ปีการศึกษา ๒๕๒๘ ๒๕๒๙ ๒๕๓๐ และ ๒๕๓๒

๒. ได้รับรางวัลประกวดสื่อการสอนของคุรุสภา
กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๒๙ ๒๕๓๐ ๒๕๓๑
และ ๒๕๓๒

๓. ครู อาจารย์ในโรงเรียนได้รับคัดเลือกเป็น ผู้สอน
ภาษาไทยดีเด่นระดับมัธยมศึกษาปีการศึกษา ๒๕๒๘ ๒๕๒๙
และ ๒๕๓๐

จากการประเมินผลที่เกิดขึ้น โดยการสังเกต และจาก
สมุดบันทึก การใช้ การยืม และฝึกอบรม พบว่ามีปริมาณสื่อ
เพิ่มขึ้น มีการจัดเก็บที่เป็นระบบ มีการดูแลรักษาและซ่อมแซม
คั่นหาง่าย บุคลากรสามารถใช้สื่อร่วมกันได้สะดวก ในฐานะ
ผู้บริหาร และผู้รับผิดชอบศูนย์เห็นว่า บุคลากรในโรงเรียนมี
ความเข้าใจมองเห็นประโยชน์ของการจัดตั้งศูนย์ ครูอาจารย์และ
นักเรียนให้ความสนใจมาใช้บริการ ให้ความร่วมมือ ในการ
ดำเนินการปรับปรุงพัฒนา และส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา
ของโรงเรียน



การเสริมสร้างนิสัยแก่นักเรียน

จากการที่ดิฉันมอบหมายให้นักเรียนนำกระเช้าผลไม้และของบำรุงกำลังไปเยี่ยมผู้ป่วยที่โรงพยาบาล จังหวัดสุรินทร์ ทุก ๆ ปีนั้น เป็นการสร้างนิสัยเอื้ออาทรให้แก่ นักเรียนสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้เจ็บไข้ ทำให้นักเรียนติดเป็นนิสัยที่ดีสืบต่อมา

นอกจากนี้คำขวัญของโรงเรียนสิรินธรที่ว่า “เลิศวิทยา ullanามัยสมบูรณ์ เกื้อกูลชุมชน ประพฤติตนเป็นคนดี” เป็นการชี้ทิศทางในการสร้างเสริมความรู้และคุณธรรมความดี การปลูกฝังนิสัยให้มีจิตอาสา ตลอดจนการเสริมสร้างสุขภาพที่ดีเพื่อเป็นคนคุณภาพที่สมบูรณ์

เนื่องจากดิฉันอยู่ในฐานะเป็นผู้บริหารโรงเรียนสิรินธรและต้องทำหน้าที่เลขานุการเหล่ากาชาดจังหวัดสุรินทร์ ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๐๘-๒๕๒๓ และเป็นนายกเหล่ากาชาดจังหวัดสุรินทร์ สืบต่อมาจนถึงปี พ.ศ.๒๕๓๕ เป็นระยะเวลายาวนานมาก แม้เกษียณอายุราชการแล้วก็ตาม ก็ยังช่วยดำรงตำแหน่งอยู่ ครุณักเรียนในโรงเรียนจึงมีบทบาทช่วยเหลืองานเหล่ากาชาดฯ ด้วย

งานของเหล่ากาชาดฯ ที่ครูและนักเรียนร่วมช่วยเหลือมีหลายอย่าง โดยเฉพาะการจัดหาทุนให้เหล่ากาชาดฯ จะต้องช่วยทำหลอดลอยน้ำซึ่งบรรจุตัวอักษรเป็นหมวดหมู่ ในการเสี่ยงโชคทุกปี ปีละ ๗-๙ วัน นอกจากนี้ก็ช่วยด้านบรรเทาทุกข์และอื่น ๆ หลายประการทำให้เหล่ากาชาดฯ มีรายได้ในการที่จะมี

ประโยชน์ให้ผู้ควรช่วยเหลือ และสามารถดำเนินการตาม
วัตถุประสงค์ได้เป็นอย่างดี

ครูและนักเรียนสรีนธรมีกิจการใดที่พอช่วยส่วนรวมได้ก็
ทำเต็มที่ บังเกิดผลดี มีความรับผิดชอบ รู้จักการเสียสละเป็น
การสร้างนิสัยที่ดีไม่เป็นคนนิ่งดูตาย และมีน้ำใจเมตตาต่อ
ผู้ควรช่วยเหลือ

อาชีพอิสระและมีรายได้ระหว่างเรียน

ดิฉันมองเห็นปัญหาในโรงเรียนสิรินธรว่า นักเรียนไม่สนใจเรียนวิชาชีพ มุ่งเรียนเฉพาะด้านวิชาการ และมีเป้าหมายเข้าเรียนต่อที่มหาวิทยาลัยเป็นส่วนใหญ่ แม้แต่ผู้ปกครองนักเรียนก็มีความคิดเช่นเดียวกัน คือ คิดว่านักเรียนเรียนจบมหาวิทยาลัยจะได้ทำงานที่สบายไม่ต้องทำงานหนักเหมือนเรียนอาชีพ แต่ดิฉันมองในระยะไกลว่านักเรียนทุกคนเมื่อจบการศึกษาแล้วต้องประกอบอาชีพอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้มีชีวิตอยู่ในสังคมได้ จึงมีความคิดที่จะส่งเสริมให้นักเรียนโรงเรียนสิรินธรสนใจเรียนวิชาชีพ ได้เรียนรู้ทักษะวิชาชีพขั้นพื้นฐานเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร ให้มีรายได้ในระหว่างเรียน และสามารถประกอบอาชีพได้เมื่อจบการศึกษา จึงได้จัดทำโครงการสอนวิชาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนขึ้นในโรงเรียน

การสอนวิชาชีพอิสระ และมีรายได้ระหว่างเรียน การดำเนินการนั้นทางโรงเรียนได้จัดกลุ่มเรียนในโครงการประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งเป็นโครงการทดลองของกรมวิชาการ จึงต้องอธิบายให้นักเรียนและผู้ปกครองเข้าใจ แต่ก็ยังไม่เกิดความเชื่อมั่นเมื่อถึงปี ๒๕๓๒ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสนใจการมีรายได้ระหว่างเรียน แม้กลุ่มเล็ก ๆ ครูก็สอนให้ และได้ผลดี นักเรียนมีผลงานกันทุกกลุ่ม ไม่ว่าธุรกิจเบเกอรี่ ธุรกิจอาหารเพื่อการค้า ธุรกิจเสริมสวย ธุรกิจตัดเย็บเสื้อผ้า ธุรกิจเลี้ยงไก่เพื่อการค้า ธุรกิจการขาย เป็นต้น ทางราชการ โดยกรมสามัญศึกษาได้

สนับสนุน เครื่องมือ และอุปกรณ์การเรียนรู้ตามระบบราชการ
ส่วนหนึ่ง โรงเรียนและผู้ปกครองจัดหาเพิ่มเติม และนักเรียน
เสียสละด้วยตนเองบ้างส่วนหนึ่ง

ด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจของครูอาจารย์ ความสนใจของ
นักเรียน และการได้รับความสนับสนุนจากผู้ปกครองนักเรียน
ทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน
วิชาชีพอิสระ ในโรงเรียน นักเรียนได้เรียนทั้งวิชาสามัญ และ
วิชาชีพ สามารถนำไปศึกษาต่อได้ทั้งสายสามัญและสายอาชีพ
ถ้าประสงค์จะทำงาน ก็สามารถนำหลักฐานการศึกษาวิชาชีพไป
แสดงต่อผู้จ้างงาน เพื่อประกอบการพิจารณาได้

ความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการจัดหลักสูตรดังกล่าว
มีนักเรียนให้ความสนใจสมัครเรียนจำนวนมาก นักเรียนได้เรียนรู้
วิชาชีพในโรงเรียน และมีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตที่เรียน
นักเรียนสำเร็จการศึกษาแล้วมีทักษะวิชาชีพเป็นพื้นฐาน และ
สามารถต่อยอดเพิ่มเติม หาความเชี่ยวชาญให้สามารถประกอบ
อาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ส่งเสริมให้นักเรียนมี
ทักษะวิชาชีพ

งานส่งเสริมวัฒนธรรมโรงเรียนประสานร่วมชุมชน



นอกจากนักเรียนจะได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยในด้านต่าง ๆ แล้วยังมีบทบาทในการช่วยทำของที่ระลึกจำหน่ายในงานเยาวชนแห่งชาติแข่งขันกีฬา-

กรีฑา ในจังหวัดสุรินทร์ ช่วงปี ๒๕๒๙ โดยนักเรียนที่เรียนคหกรรม ตัดเย็บเสื้อผ้าและเรียนงานศิลปะ จัดทำถุงผ้าน่ารัก ตัดเย็บเองเป็นผ้าสีเขียวและสกรีนภาพช้างในลักษณะต่าง ๆ ผู้มาชมงาน ซื้อไปเป็นจำนวนมาก เพราะทำได้น่ารัก ผู้นำไปใช้ก็ใช้ประโยชน์ได้ดี

เมื่อมีโรงเรียนประถมศึกษา ขอการสนับสนุนเสื้อผ้าชุดนักเรียน ก็ฝึกนักเรียนหัดตัดเย็บเองแทนการซื้อชุดสำเร็จ โดยขอผ้าจากทางเหล่ากาชาด มาเป็นวัสดุฝึกนักเรียน เมื่อทางโรงเรียนประถมมารับก็พานักเรียนมาด้วย ได้ลองใช้ ปรากฏว่านักเรียนโรงเรียนสิรินธรตัดเย็บได้เรียบร้อยสวยงามมาก นอกจากจะได้ช่วยผู้อื่นแล้ว ยังเพิ่มความชำนาญ ความมั่นใจในการตัดเย็บเสื้อผ้าอีก ซึ่งสามารถแบ่งเบาภาระผู้ปกครองเพราะไม่ต้องสิ้นเปลืองในการซื้อหา การทำเช่นนี้ได้ประโยชน์หลายอย่าง มีกรรมการสมาชิกสภาสตรีแห่งชาติภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และบุคคลทั่วไปให้ความสนใจเป็นอันมาก

ได้มีการจัดการสอนงานประดิษฐ์ดอกไม้แก่ผู้สนใจทั่วไป จัดที่หอประชุมโรงเรียนสิรินธร ในวันเสาร์-อาทิตย์ ผู้สอน คือ ภรรยาसारวัตรใหญ่ อำเภอบราสาท สอนให้โดยไม่คิดค่าตอบแทน โรงเรียนได้นำตัวอย่างผลงานของผู้สอนมาให้ชมเพื่อจูงใจให้มี ผู้สมัครเข้าอบรม ปรากฏว่ามีผู้สมัครทั้งในโรงเรียนและ นอกโรงเรียนเป็นจำนวนมาก ต่อมาเมื่อต้องซื้ออุปกรณ์ของตนเอง บ้างผู้สมัครก็หายไปเกือบหมด จึงต้องหาวิธีโดยจัดหาทุนซื้อ อุปกรณ์ให้ก่อนและให้ผ่อนส่งคืน ผู้เรียนจึงคงที่

การสอนงานประดิษฐ์แต่ละชนิด สอนในวันเสาร์และ วันอาทิตย์ มีผลงานเกิดขึ้นชัดเจนทุกวัน ผู้เรียนจึงพอใจมาก เมื่อจบการสอนมีการจัดแสดงผลงาน ทุกคนทำได้ดีมาก บางคนนำ ความรู้ที่ได้นี้ไปทำเป็นอาชีพ และเป็นงานประดิษฐ์ที่ใช่มอบเป็น ของขวัญ และเพิ่มรายได้ให้กับตนเอง

ครูและนักเรียนโรงเรียนสิรินธรร่วมส่งเสริมการใช้ผ้าไหม โดยจัดรายการ ผ้าไหมดี ในงานต่าง ๆ มีคำกล่าวว่ “ถือตะกร้า นุ่งผ้าไหม ใส่ประเก้อม” เป็นคำเร้าใจให้ใช้ของดีเมืองสุรินทร์

ครูและบุคลากรภายในโรงเรียนสิรินธรและนอกโรงเรียน ช่วยดำเนินการ จัดแสดงแบบ และจัดนิทรรศการผ้าไหมหลายครั้ง การจัดตกแต่งผ้าไหมใช้หุ่นของครูพรทิพา พรหมคุณ อลังการมาก เป็นที่สนใจและนำรูปแบบไปจัดในงานสำคัญ ๆ อีกหลายแห่ง ทำให้ชาวบ้านขายผ้าไหมได้มากขึ้น

“งานฝีมือของเธอ” เป็นนิทรรศการที่ได้จัดขึ้น ณ อาคารใหม่ ของสถานีกาชาดที่ ๑ สุรินทร์ เป็นการแสดงผลงานและผลงานของ

บุคคลต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงบุคคลสูงอายุที่มีฝีมือทางการ
ถักทอและผลงานฝีมือทุกด้าน ทั้งงานวาด งานปั้น งานถัก
งานแกะสลัก งานทอผ้าชนิดต่าง ๆ และงานตัดเย็บ (ปัจจุบัน
คงเป็นสินค้าโอท็อป) เรียกว่างานฝีมือทั้งหลาย ต่างนำมาแสดง
เป็นการดึงดูดผลงานที่ซ่อนเร้นที่คนทั่วไปยังไม่ได้เห็น ออกมาให้
ปรากฏ การจัดงานครั้งนี้ เป็นวิทยาทานที่มีคุณค่า มีวิธีสอนที่ง่าย
และดี

จากการจัดงานพบว่า “เวลาและอุปกรณ์งานประดิษฐ์”
มีความสำคัญมาก การใช้เวลาทำให้เสร็จได้ผลงานทุกวัน
ซึ่งแตกต่างกันเป็นสิ่งจูงใจในงานฝีมือ

ดิฉันเคยไปร่วมงานกับกรรมการสมาคมผู้บำเพ็ญประโยชน์
แห่งประเทศไทย ซึ่งจัดอบรมการตัดเย็บให้กับเยาวชนสตรีที่เรียนจบ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ให้สามารถตัดเย็บเสื้อผ้าใส่เองได้โดยไม่ต้องรอ
จักรเย็บผ้า เมื่อเรียนจบทุกคนต่างสวมเสื้อที่ตัวเองเย็บด้วย
ความภาคภูมิใจ ดิฉันชอบคำพูดของ คุณหญิงกนก สามเสนวิล
ทานกล่าวว่า “ทำไมเราจะต้องให้รัฐช่วยโดยไม่รู้จักสิ้นสุด
เราเองควรช่วยรัฐด้วย”

งานด้านวัฒนธรรมในโรงเรียนและนอกโรงเรียนมีมากที่
ดิฉันได้ทำเพราะอยู่ในฐานะนายกสมาคมส่งเสริมวัฒนธรรมหญิง
จังหวัดสุรินทร์ด้วย ซึ่งดำเนินการเรื่องนี้มายาวนานตั้งแต่เป็น
คณะกรรมการจนกระทั่งเป็นนายกสมาคมฯ กิจกรรมสำคัญที่
ปฏิบัติก่อปรเกิดประโยชน์ ดังนี้

(๑) การร่วมจัดการดูแล “ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์” ซึ่งอยู่ที่วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุรินทร์ การก่อตั้งศูนย์นี้ได้รับการสนับสนุนจากสภาสตรีแห่งชาติและสภาสังคมสงเคราะห์ฯ จัดเป็นศูนย์ช่วยเหลือดูแลเด็กแห่งแรกในจังหวัดสุรินทร์ ปัจจุบันไม่ได้ดำเนินการต่อ เพราะมีศูนย์เด็กเล็กเกิดขึ้นจำนวนมากภายในจังหวัดสุรินทร์ และทางวิทยาลัยต้องใช้สถานที่สำหรับนักศึกษาในวิทยาลัย ผู้อำนวยการงาน สวันตรัจจ์ และคณะช่วยดำเนินการเป็นอย่างดี เป็นต้นแบบของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ที่เกิดขึ้นภายหลัง

(๒) รวบรวมตำราอาหารพื้นบ้านให้ชื่อว่า “โภชนาสამัคคี” มีผู้ให้ตำราเป็นบุคคลนานาอาชีพและเป็นผู้สูงอายุในจังหวัด ซึ่งมีผู้สนใจให้ตำราอาหารเป็นจำนวนมาก จึงได้ตำราอาหารพื้นถิ่นและอาหารอื่นที่ควรรู้ น่าสนใจมาก

(๓) จัดการอบรมทำหมอนและช่างน่ารัก วิทยากรที่อบรมทำหมอนมาจากวิทยาลัยอาชีวศึกษา ส่วนวิทยากรที่อบรมทำช่างน่ารักคือ คุณสมทรง เสาวโกมุท (เสียชีวิตแล้ว) เป็นภรรยาของปลัดจังหวัด เธอเป็นผู้มีฝีมือมาก ประดิษฐ์ช่างในรูปแบบต่าง ๆ น่ารักอย่างยิ่ง การอบรมนี้มีผู้สนใจมากจึงมีผลงานมากมาย

(๔) จัดการสอนการทำอาหารพื้นบ้านและอาหารมังสวิรัตให้แก่ผู้สนใจ ซึ่งมีผู้สนใจฝึกทำอาหารนี้จำนวนมาก

(๕) ส่งเสริมการแสดงพื้นบ้าน สนับสนุนดูแลการสร้างศิลปะการแสดงร่วมสมัย นำบทเพลงพื้นบ้านมาประกอบทำรำ ซึ่งมีครูนาฏศิลป์ช่วยดำเนินการโดยเป็นผู้ให้คำปรึกษาเสนอแนะ

แนวทางการแสดงต่าง ๆ และนำการแสดงไปแสดงเฉพาะ พระพักตร์ ที่ตำหนักภูพานราชนิเวศน์

(๖) การจัดหาทุนวันอนุรักษ์มรดกไทยในจังหวัดสุรินทร์ ซึ่ง ดิฉันเป็นหัวหน้าจัดการตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๕๓๖-๒๕๔๐ ในระยะเวลา ๕ ปีนี้ จัดหาทุนได้จำนวนเงินห้าแสนกว่าบาท มอบให้งาน วัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์

พวกเราจัดหาทุนในลักษณะเดียวกันนี้ให้ชมรมมูลนิธิ จังหวัดสุรินทร์และหน่วยงานอื่น ๆ ได้เงินทุนรวมแล้วเป็นเงินหนึ่ง ล้านกว่าบาท ด้วยวิธีการขายสินค้าราคาถูก ซึ่งขายถูกมากเพียง ชิ้นละ ๒ บาท ส่วนราคาที่สูงกว่านี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของสิ่งของ ผู้คนสนับสนุนการจัดการ และผู้ซื้อติดตามซื้อเป็นอย่างดีเพราะ สินค้าราคาถูกมากที่สุดและได้ประโยชน์มาก ปัจจุบันมูลนิธิพัฒนา อีสาน หรือ เนทได้นำไปทำเป็น “เนทปันสุข”

ดิฉันขอแนะนำจดหมายของคุณครูสุกัญญา สุจินพรัหม ครู โรงเรียนสิรินธรที่เข้าร่วมด้วยช่วยกันในการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม จังหวัดสุรินทร์ให้เป็นที่ประจักษ์ มีข้อความในจดหมายถึงดิฉัน ดังนี้

“แม่ครูคือผู้สร้าง...ดิฉันโชคดีที่มีผู้บังคับบัญชาที่ เพียบพร้อมด้วยความสามารถทุกด้าน ดิฉันมีโอกาสเรียนรู้ การทำงานที่เป็นระบบ ระเบียบ โดยมีคุณแม่เป็นแบบอย่างที่ดี ที่สุด จนดิฉันสามารถทำงานได้อย่างมีความสุข สิ่งที่ดีฉันประทับใจ ในตัวคุณแม่ที่สุดก็คือ คุณแม่มีความสามารถพิเศษด้านการร้อง เพลง การรำ และการแต่งเพลง เวลามีการแสดงคุณแม่จะแต่งคำ

ร้อง ได้ใส่ทำนองเพลง และขับร้องด้วยตนเองเป็นประจำ คุณแม่ร้องเพลงได้ไพเราะจับใจมาก น้ำเสียงของคุณแม่มีพลัง มีอำนาจ และมีความไพเราะอยู่ในตัว เมื่อได้ฟังจะมีความรู้สึกเหมือนต้องมนต์สะกด ผู้ร่ำจะมีความรู้สึกเช่นเดียวกันว่า ถ้าได้ร่ำเพลงที่คุณแม่ขับร้อง และฟังน้ำเสียงของคุณแม่แล้ว จะทำให้ผู้ร่ำคิดทำร่ำออก ร่ำได้ถูกจังหวะ มีความมั่นใจ และมีความสุขในการทำร่ำไม่ว่าผู้ร่ำจะเป็นครูหรือนักเรียนก็ตาม นอกจากนี้คุณแม่ยังประดิษฐ์ทำร่ำให้เข้ากับคำร้องได้อย่างกลมกลืน สวยงามอีกด้วย

คุณแม่จัดการแสดงบ่อยครั้ง เพื่อหารายได้มาพัฒนาโรงเรียน และทำประโยชน์แก่ส่วนรวม มีอยู่ครั้งหนึ่งท่านจัดงาน “ราตรีสายใจไทย” ขึ้น ณ โรงเรียนสิรินธร หารายได้ทูลเกล้าฯ ถวายสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อสมทบทุน มูลนิธิสายใจไทย เมื่องานเสร็จสิ้นท่านก็นำคณะผู้แสดงเข้าเฝ้า ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ซึ่งดิฉันก็มีโอกาสเข้าเฝ้าฯ ด้วย

คุณแม่ไม่ได้ทำงานเฉพาะโรงเรียนอย่างเดียวเท่านั้น ท่านต้องช่วยงานจังหวัด ในฐานะนายกเหล่ากาชาด เพราะขณะนั้นท่านเป็นภรรยาผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์ คือ คุณพ่อเสนอ มูลศาสตร์ คราวใดที่จังหวัดมีงานจะช่วยเหลือทันที เช่น พาคณะครูไปแสดงถวายหน้าพระที่นั่ง ณ พระตำหนักภูพานราชนิเวศน์ ถึงสองครั้ง

ครั้งที่ ๑ “ระบำปการัญเจก” เป็นการรำที่ใช้ท่ารำพื้นเมือง
สุรินทร์ ประกอบกับการบรรเลงดนตรีพื้นเมืองสุรินทร์ ที่เรียกว่า
“กันตรึม”

ครั้งที่ ๒ “ระบำศรีไผทสมันต์” เป็นการแสดงชุดหนึ่ง
ที่ก่อกำเนิดเป็นครั้งแรก เพื่อนำไปแสดงหน้าพระที่นั่ง สีลาท่ารำ
แสดงถึงวิถีชีวิตของชาวสุรินทร์ เกี่ยวกับขั้นตอนการทอผ้าไหม

คุณแม่ได้ช่วยคิด และช่วยคุณการฝึกซ้อมโดยตลอดท่านจะ
คอยดูแล ดิฉัน ให้คำแนะนำไม่ว่าจะเป็นการแสดงชุดใดก็ตาม
ดิฉันคิดว่า ดิฉันเป็นผู้ที่โชคดี ที่มีโอกาสได้คุณแม่เป็นครู สอนงาน
ให้กับดิฉันด้วยการมอบหมายงานให้ทำบ่อย ๆ จนเกิด
ประสบการณ์ที่ดี สามารถทำงานได้อย่างมีความสุข

พี่ชายของดิฉัน คือ พี่สุพพัต ซึ่งเป็นลูกศิษย์ของคุณแม่
เมื่อครั้งที่คุณแม่สอนอยู่ที่โรงเรียนสุรวิทยาคาร เคยเล่าให้ฟังว่า
คุณแม่เป็นครูที่เก่ง สอนดี เอาใจใส่นักเรียนดีมาก รักลูกศิษย์
ทุกคน ที่สำคัญคุณแม่สามารถจำลูกศิษย์ได้อย่างแม่นยำ ในเวลา
ว่างจากการสอนคุณแม่จะนัดหมายนักเรียนมาร้านนอกเวลา เพราะ
อยากให้นักเรียนรำเป็น และต้องการให้นักเรียนรักความเป็นไทย
แม้พวกเขาเป็นนักเรียนชาย แต่ทุกคนก็ตั้งใจรำ และรำด้วย
ความสุข สนุกสนาน แล้วพี่ชายของดิฉันก็รำเป็นตั้งแต่นั้นมา
นับว่าคุณแม่ เป็นผู้หนึ่งที่ช่วยอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยให้คงอยู่
สืบไป...”

“ระบำปการัญเจก” ที่คุณครูสุกัญญา สุจินพรัหม กล่าวถึง
นั้นเป็นบทเจริยางกันตรึม เนื้อร้องกล่าวถึงปการัญเจก หรือ

ดอกลำเจียก ผู้ประพันธ์เนื้อร้อง ได้หยิบยกดอกลำเจียกที่มีความหอมและความงดงาม ซึ่งเป็นเอกลักษณ์โดดเด่นมาเปรียบเปรยความงามของผู้หญิงดั่งความงามและความหอมของ “ปกา-ผกา” เนื้อร้องนี้เป็นการเปรียบเปรยดอกลำเจียกเสมือนหญิงสาวแรกแย้มที่กำลังเบ่งบาน แล้วมีผู้มาตัดนำไปชื่นชม

คุณครูเจริญศรี สุริยะ ได้เขียนเล่าเรื่อง “ผการันเจก” ว่าเป็นดอกไม้ที่เป็นที่รู้จักของชาวสุรินทร์เป็นอย่างดี มีลักษณะงามสง่า มีกลิ่นหอมเย็น ๆ ชาวสุรินทร์จึงแต่งบทเพลงชื่อ เพลงผการันเจก ขับร้องสืบทอดกันมาช้านาน ซึ่งมักจะขับร้องในงานรื่นเริงต่าง ๆ เช่น งานแต่งงาน จะนำบทเพลงผการันเจก มาร้องเข้าเหย้อย่างสนุกสนาน

เมื่อคราวที่ดิฉันและคณะซึ่งมีคุณครูสุกัญญาร่วมด้วยนั้น ได้นำการแสดงชุดผการันเจกแสดงถวายหน้าพระที่นั่ง ณ ตำหนักภูพานราชนิเวศน์ จังหวัดสกลนคร ตามที่คุณครูสุกัญญาได้กล่าวถึงไปแล้วนั้น ได้ใช้ดอกลำเจียกเป็นเครื่องประดับศีรษะของนางรำ ซึ่งแต่งกายเลียนแบบจากภavnางอัปสรที่ปรากฏตามปราสาทหินในเขตจังหวัดสุรินทร์

อีกชุดการแสดงที่ได้แสดงหน้าพระที่นั่ง คือ ชุด “ระบำศรีไผทสมันต์” นั้น ดิฉันและคณะ ซึ่งมีคุณครูพรทิพย์ ผลเกิด และคุณครูสุกัญญา สุจินพริหม เป็นต้น ได้แนวคิดมาจากชาวสุรินทร์ส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือ เป็นเกษตรกร ยามว่างจากฤดูทำนา ก็จะปลูกหม่อน เลี้ยงไหม ทอผ้าไหมเป็นอาชีพเสริม จึงได้นำศิลปะการทอผ้าไหมมาประยุกต์ดัดแปลงเป็นกระบวนท่ารำรายรำในชุด

ระบำศรีไผทสมันต์ โดยเริ่มตั้งแต่การแสดงลีลาการปลูกหม่อน เลี้ยงตัวไหม สาวไหม นำมาทอเป็นผืนผ้าและนำผ้าที่ทอมาขึ้นชม อันเป็นการแสดงที่แสดงให้เห็นถึงการทอผ้าไหมอย่างครบวงจร การแต่งกายของผู้แสดงเน้นการใช้ผ้าไหมของพื้นเมืองสุรินทร์มา ตกแต่ง โดยมีอุปกรณ์ประกอบการแสดง คือ กระจดและกระจบุง ซึ่งชาวบ้านใช้อยู่เป็นประจำในชีวิตประจำวัน ดนตรีประกอบการแสดงนั้นใช้ดนตรีพื้นเมืองล้วน ๆ ไม่มีซอหรือเพลง การแสดงชุดนี้ ตั้งชื่อตามสร้อยชื่อของเจ้าเมืองเก่าแก่ของจังหวัดสุรินทร์ คือ พระยาสุรินทร์ภักดีศรีไผทสมันต์ การแสดงระบำศรีไผทสมันต์นั้น นำมาแสดงกันอย่างแพร่หลาย จนกระทั่งวิทยาลัยนาฏศิลป์จังหวัด ร้อยเอ็ดมาขอคำแนะนำการแสดงชุดนี้ไปแสดงเผยแพร่ในที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ ถือเป็นการแสดงชุดสำคัญชุดหนึ่งของอีสานใต้



โครงการปันกันใช้

ในพ.ศ. ๒๕๓๖ ดิฉันพบปัญหาว่า เวลาจัดงานวันที่ ๒ เมษายน ซึ่งเป็นวันอนุรักษ์มรดกไทย และเป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพ



ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี นั้นมีคนมาร่วมงานค่อนข้างน้อย ดิฉันจึงเสนอความเห็นเกี่ยวกับการจัดงานขอให้จัดที่หน้าศาลากลางจังหวัด มีการจัดประกวดกิจกรรมต่าง ๆ กลางคืนมีการละเล่นและมีงานแสดงกิจกรรมทางวัฒนธรรม ดิฉันรับอาสาจัดทำกองทุนวันอนุรักษ์มรดกไทย จังหวัดสุรินทร์ให้โดยขายของราคาถูก ครั้งนี้ได้รับเงินเกือบ ๑ แสนบาท จากปี พ.ศ. ๒๕๓๖ -๒๕๔๐ ได้เงินกว่า ๕ แสนบาท ซึ่งทางสำนักงานจังหวัดเป็นผู้เก็บรักษาเงิน

พ.ศ. ๒๕๔๑ คุณวันเต็ม มณีโกคา ขอให้ดิฉันเป็นหัวหน้าคณะทำงานอีก คราวนี้มีรายรับเกือบ ๒ แสน มอบให้ทางสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสุรินทร์ทั้งหมด ต่อมาก็ทำอีกทุกปี นำเงินรายได้มอบให้ทางวัฒนธรรมจังหวัด มอบให้ชมรมมูลนิธิจังหวัดสุรินทร์

พ.ศ. ๒๕๔๕ นำเงินรายได้นี้ มอบให้โรงเรียนสิรินธรและปี พ.ศ.๒๕๔๖ มอบให้สมาคมผู้บำเพ็ญประโยชน์จังหวัดสุรินทร์ได้

เงินร่วมหนึ่งแสนสามหมื่นบาท อาจารย์หอมหวล กนกนาก และ อาจารย์แสงอรุณ กนิษฐชาติ ร่วมดำเนินการเป็นอย่างดี

การทำงานตลอดมานั้น เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมมากทีเดียว ผู้ซื้อได้ใช้ของถูกใจ และถูกมากที่สุด ผู้จัดทำก็ทำให้ได้เงินเข้ากองทุนต่าง ๆ ได้ทำประโยชน์ด้านต่าง ๆ มหาศาลในการทำงานนั้นพวกเราทำงานอย่างโปร่งใส มีผู้อสาช่วยงานมากมายเพราะเห็นว่าทำจริง ได้เห็นน้ำใจของผู้คนและหน่วยงานต่าง ๆ แม้แต่ประชาชนทั่วไป ที่ช่วยเหลือตลอดจนใช้บริการ ไม่สามารถเอ่ยนามได้เป็นรายคน หน่วยงานหลักที่ช่วย คือ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด โรงเรียนสิรินธร โรงเรียนอนุบาลสุรินทร์ โรงเรียนเมืองสุรินทร์ เป็นต้น งานละเอียด เหน็ดเหนื่อย แต่สนุกมาก และทำด้วยความเสียสละไม่มีเบียดเบียนหรือเงินตอบแทนใด ๆ

นางมยุรี จันทวลย์ อดีตผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสุรินทร์ เขียนถึงดิฉัน ซึ่งมีเนื้อความเกี่ยวกับโครงการ “ปันกันใช้” ความว่า

“เมื่อข้าพเจ้าเป็นส่วนหนึ่งของ **ปันกันใช้**”

ครั้งหนึ่งข้าพเจ้าได้ร่วมงานในโครงการ “ปันกันใช้” ซึ่งคุณแม่



ปลั่งศรี มูลศาสตร์ เป็นผู้รับผิดชอบโครงการนี้ และจากการได้อ่านหนังสือ “๘๐ ปี ปลั่งศรี มูลศาสตร์” หน้า ๑๒๑ หัวข้อ ๑๐ “...จดหมายถึงศิษย์...” ทำให้ทราบความเป็นมาของโครงการนี้

โดยเริ่มต้นจากขายของราคาถูกก่อน ต่อมาจึงเป็น “โครงการปันกันใช้” ในช่วงที่ร่วมกิจกรรมในโครงการนั้น ข้าพเจ้าดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสุรินทร์ จึงได้นำคณะครู-อาจารย์ในโรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมนี้ได้อย่างเต็มที่ ซึ่งจะเป็นในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๔๖ ที่จำได้จะมีคุณครูพชมณฑิ์ แสนทอง คุณครูสุวิมล คงไทย คุณครูสุณีย์ วิบูลย์อรรถ คุณครูรัชดา เอกศิริ และคุณครูสมฤดี ชูขมงาม เริ่มต้นโดยคุณแม่จะประชาสัมพันธ์ขอรับบริจาคเสื้อผ้า ข้าวของ เครื่องใช้ที่อยู่ในสภาพใช้ได้ หรือเจ้าของไม่ได้ใช้แล้ว โดยขอรับจากหน่วยงาน บุคคลทั่วไป ญาติสนิทมิตรสหาย ซึ่งต่างก็ยินดีนำมามอบให้ รวบรวมไว้ที่บ้านคุณแม่ พอถึงวันนั้นทางโรงเรียนอนุบาลสุรินทร์ได้จัดงานแสดงละคร แสงสีเสียง เรื่องปราสาทภูมิโปน และมีรายการแสดงที่ต้องการใช้ดอกไม้ประดิษฐ์สวยงามเป็นจำนวนมากก็นำมามอบให้คุณครูสัตนาม เรื่องสุวรรณ ก็มอบตุ้มหูให้ไม่ต่ำกว่า ๓๐ คู่ และมีผู้บริจาคอีกมากมาย

ก่อนถึงวันงานพวกเราได้ไปช่วยจัด เลือก คัด แยกเสื้อผ้า และสิ่งของ ช่วยจัดไปตัวไหนสวยถูกใจก็ขออนุญาตคุณแม่ จีบจอบทันที โดยเฉพาะคุณครูพชมณฑิ์ น่าจะได้หลายตัว ข้าพเจ้าเองก็ได้หลายตัวเช่นเดียวกัน

พอถึงวันจำหน่าย โดยจัดจำหน่ายหน้าศาลากลางจังหวัดสุรินทร์ คณะของเราแต่งกายสวยงามในชุดผ้าไหมเพื่อเป็นการอนุรักษ์มรดกไทย ไปช่วยกันขายของอย่างสนุกสนาน ประชาชนมาจับจ่ายซื้อสินค้าอย่างมากมาย คนขายก็มีความสุข

คนซื้อก็มีความสุข ได้ใช้ของดี ราคาถูก อ้อ! คุณครูสุวิมล คงไทย และคณะขายขนมจีนด้วย

แม้เวลาจะผ่านมาก็ปีก็ตาม ภาพแห่งความทรงจำก็ไม่เคยลืมเลือนเป็นการปันของใช้จริง ๆ เพราะสิ่งของที่มีผู้บริจาคล้วนเป็นสิ่งของที่ยังอยู่ในสภาพดี เสื้อผ้าสวย ๆ ชุดสวย ๆ นำไปใช้ได้อีกนานทีเดียว เช่นตัวข้าพเจ้าก็ยังใช้เสื้อผ้าจากปันกันใช้อยู่หลายตัว และคงใช้ได้อีกนานหลายปีทีเดียว

โครงการปันกันใช้

โดยร่วมกันแบ่งปัน

ทั้งสิ่งของเสื้อผ้า

ผู้ให้ใจสุขสันต์

มีแล้วปันผู้อื่น

ผู้ซื้อได้สิ่งดี

ขอบคุณผู้ริเริ่ม

โครงการปันกันใช้

คุณแม่ผู้แข็งแกร่ง

ผู้มากด้วยเมตตา

ขออำนาจบารมี

ปกป้องคุ้มครองภัย

ดิฉันต้องขออภัยทุก ๆ คนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งไม่สามารถเอ่ยนาม

ได้หมด จากปีพ.ศ. ๒๕๓๖-๒๕๔๖ ที่พวกเราช่วยกันทำงาน

“ปันกันใช้” นี้ได้เงินช่วยส่วนรวมมากกว่า หนึ่งล้านบาท

พวกเราได้มาช่วยกัน

ข้าวของนั้นสู่มวลชน

ผู้มอบมามีจิตกุศล

สุขในผลกอบปรังดี

แสนสดชื่นในชีวิต

มีเงินน้อยพลอยได้ใช้

ได้พูนเพิ่มมวลน้ำใจ

ที่ควรได้เริ่มอีกครั้ง

เป็นริ้วแรงแห่งศรัทธา

เห็นคุณค่าปันกันใช้

คุณพระศรีรัตนตรัย

ให้ทุกท่านสุขสำราญ...นิรันดร์”



ทุกทาง...สายธารแห่งน้ำใจหลังริน

เมื่อเราได้ทำหน้าที่จัดหาทุน
ช่วยเหลือส่วนรวมภายนอกโรงเรียนแล้ว
ส่วนภายในโรงเรียนก็ไม่ได้ทอดทิ้ง
ยังระดมทุน เพื่อพัฒนา สรรค์สร้างให้สิรินธร
สถานศึกษาที่รักให้ก้าวไกล ดังบทเพลง
ประจำโรงเรียนที่ดิฉันแต่งขึ้น

“ทุกทาง...เพื่อสิรินธร”

สิรินธร นามนี้เห็นเด่นประจักษ์

สิรินธร ฉันทรักยิ่งดวงจิต

สิรินธร สถานประสาทยุทธ

สิรินธร ตรึงจิตศิษย์นิรันดร์

ร่วมใจ รักกัน ฉันทพี่น้อง

ร่วมใจ ประองดอง พร้อมกัน

พร้อมเพรียง เพิ่มพูน ความเป็น

เทิดทูนทวี รักมั่น

ทุกทาง...เพื่อสิรินธร...ทุกทางเพื่อเกียรติกำจร...ทุกทาง”

ดิฉัน คณะครู และนักเรียนทุกคนจึงทำทุกทางเพื่อให้
สิรินธรแห่งนี้พัฒนา ก้าวไกล

ในการจะทำการใดให้เกิดดอกผลต้องใช้เงินทุน การพัฒนา
โรงเรียน และนักเรียนก็เช่นเดียวกัน เราจึงก่อตั้งมูลนิธิโรงเรียน
สิรินธรขึ้น โดยได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง คณะครู บุคคล



ทั่วไปให้เห็นประโยชน์ด้านการศึกษา ช่วยตามกำลังศรัทธาด้วยใจ
มุ่งมั่นที่จะก่อเกิดประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งพวกเราทำสำเร็จ

มูลนิธิโรงเรียนลิรินธร เริ่มก่อตั้งเมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน
๒๕๒๒ ด้วยเงินทุนเริ่มแรก ๑๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วน)
มีคณะกรรมการดำเนินงานให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑. สงเคราะห์ให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนโรงเรียนลิรินธร
จังหวัดสุรินทร์ ที่มีความประพฤติดี มีความตั้งใจเรียน ร่วมมือช่วย
กิจกรรมส่วนรวมดี แต่บิดามารดา หรือผู้อุปการะมีรายได้น้อย
หรือขาดผู้อุปการะ

๒. ติดต่อหรือให้ความร่วมมือกับรัฐบาล ตลอดจนมูลนิธิ
ที่เกี่ยวข้องกับสาธารณกุศลและสาธารณประโยชน์

๓. เพื่อร่วมมือกับองค์กรการกุศลอื่น ๆ

จากดอกผลของมูลนิธิฯ ช่วยแก้ไขปัญหาค่าความขาดแคลน
ของนักเรียน และช่วยเสริมสร้างกำลังใจอย่างดียิ่งให้นักเรียนเกิด
ความมุ่งมั่น พากเพียรพยายามในการเรียน

ปัจจุบันมูลนิธิโรงเรียนลิรินธรเจริญก้าวหน้ามั่นคง อำนวย
ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ได้เป็นอย่างดีมาก โดยผู้อำนวยการ
ภักทรา เสี่ยมศักดิ์ เป็นประธานกรรมการมูลนิธิฯ

ต่อมา ปีพ.ศ. ๒๕๓๒ ทางโรงเรียนเริ่มจัดตั้ง**สมาคม
ผู้ปกครอง-ครูโรงเรียนลิรินธร จังหวัดสุรินทร์**ขึ้น และได้รับ
การจดทะเบียนตามระเบียบของทางราชการในวันที่ ๑ สิงหาคม
๒๕๓๓ สมาคมฯ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑. เพื่อเป็นศูนย์รวมของผู้ปกครอง-ครูโรงเรียนสิรินธร
จังหวัดสุรินทร์

๒. เพื่อส่งเสริมและสร้างสรรค์ความเข้าใจอันดีของ
สมาชิก

๓. เพื่อร่วมมือกันในการอบรมสั่งสอนเด็กในปกครอง

๔. เพื่อเป็นการสื่อสารที่ใกล้ชิดระหว่างผู้ปกครอง-ครู
และชุมชน

๕. เพื่อส่งเสริมความรู้ ประสบการณ์ต่างๆ และนำสู่
ชุมชน

๖. เพื่อร่วมมือกันทำสิ่งที่จะเกิดประโยชน์ต่อการศึกษา

๗. การดำเนินงานของสมาคมนี้ ไม่ขัดกับนโยบายของ
ทางราชการและไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง



สมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยสุรินทร์

กว่าจะก่อตั้งสมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยสุรินทร์เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๒๗ โดยมอบให้ดิฉันเป็นนายกสมาคมฯ และมีคณะกรรมการรักษาการอีก ๒๐ คน จากการเล่าความเป็นมาของสมาคมฯ จากอาจารย์ธีระ เอ็งตระกูล ความว่า “กลุ่มก่อการต้องต่อสู้ทุกวิถีทาง เพื่อให้สมาคมวิทยาศาสตร์ยืนหยัดได้อย่างดี ในเมื่อพวกเราเป็นผู้ที่ที่มีความเข้าใจยิ่ง” กลุ่มก่อตั้งมีนายแพทย์กวี ไชยศิริ เป็นหัวหน้าคณะ นายโกวิท เวชศาสตร์ เป็นเลขาธิการ มีคณะกรรมการจากหลายสาขาอาชีพร่วมดำเนินการ และได้เชิญให้ดิฉันทำหน้าที่นายกสมาคมฯ

วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๒๗ สมาคมฯ จัดงานสัปดาห์วิทยาศาสตร์ขึ้นเป็นครั้งแรก และเป็นการประชาสัมพันธ์สมาคม จึงได้มีการจัดหาทุนโดยการจัตราการทางสถานีโทรทัศน์ช่อง ๖ จังหวัดสุรินทร์ ได้รับเงินบริจาคเข้าสมาคมเป็นจำนวน ๑๘๙,๕๙๖.๑๘ บาท (หนึ่งแสนแปดหมื่นเก้าพันห้าร้อยเก้าสิบหกบาทสิบแปดสตางค์) และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน ฯพณฯ ดำรง ลัทธพิพัฒน์ สมทบมาภายหลังอีกให้ครบจำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท เป็นเงินทุนเริ่มดำเนินการ ในการจัตราการครั้งนั้น ได้รับความอนุเคราะห์ความเมตตาและความร่วมมืออย่างดียิ่งจากท่านผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์ นายเสนอ มูลศาสตร์ (สมัยนั้น) ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน

ในวันพิธีเปิดสมาคม วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๒๗ ณ อาคาร ๒ ห้อง ๒๑๑ โรงเรียนสิรินธร ได้รับเกียรติจาก ฯพณฯ ดำรง ลัทธพิพัฒน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน มาเป็นประธานในพิธีและร่วมบรรยายพิเศษ นอกจากนี้ รศ.ดร.กำจัด มงคลกุล นายกสมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย ดร.ขาว เหมือนวงศ์ อาจารย์ภาควิชาฟิสิกส์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น กรุณามาเป็นวิทยากรบรรยายพิเศษในงานนี้ด้วย นับแต่นั้นมา สมาคมวิทยาศาสตร์แห่งจังหวัดสุรินทร์ จัดเป็นสมาคมวิทยาศาสตร์ระดับจังหวัดแห่งแรกของประเทศไทย ได้รับความไว้วางใจ และได้รับมอบหมายจากจังหวัดสุรินทร์ให้เป็นแกนนำ ในการจัดกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์ทุก ๆ ด้าน เพื่อเยาวชนใน จังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง จนขณะนี้กิจกรรมต่าง ๆ ของสมาคม เป็นที่ยอมรับและมีชื่อเสียง โดยมีคำขวัญของสมาคม คือ “ส่งเสริมวิทยาศาสตร์ ชชาติพัฒนา”

สมาคมฯ ก่อประโยชน์ต่อนักเรียน พัฒนาครู และเอื้อต่อ ประชาชน โดยจัดกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ มีการอบรมงานวิจัย อย่างง่าย การอบรมโครงการวิทยาศาสตร์ การจัดบรรยายความรู้ ด้านวิทยาศาสตร์ การประกวดงานประดิษฐ์ทางวิทยาศาสตร์ของ ประชาชนและนักเรียน จัดนิทรรศการวิทยาศาสตร์ และจัดงาน สัปดาห์วันวิทยาศาสตร์แห่งชาติทุกปีจวบปัจจุบัน สมาคมฯ มีบทบาทสำคัญยิ่ง สร้างเยาวชนวิทยาศาสตร์ที่มีคุณภาพ

เมื่อครั้งที่ดิฉันได้รับมอบหมายให้ทำฝักกางมุ้งหรือ ฝักโรงเรียนซึ่งได้เล่าในเรื่องโครงการฝักกางมุ้งไปแล้วนั้น

ส่วนหนึ่งของความสำเร็จมาจากสมาคมวิทยาศาสตร์ที่ช่วยกัน
พิสูจน์ดินของโรงเรียนมัธยมของจังหวัดสุรินทร์ ทำให้ทราบว่า
โรงเรียนใดดินดี โรงเรียนใดจะต้องปรับปรุงดิน สมาคมฯ ก็ได้ให้
คำแนะนำจนสามารถปลูกพืชผักได้ดังงาม เมื่อทำโครงการนี้สำเร็จ
สามารถต่อยอดไปยังภาคอื่น ๆ ได้ และมีหนังสือ “ผักโรงเรียน”
จำนวน ๑ เล่ม ซึ่งรวบรวมเรื่องราวต่าง ๆ ไว้ โดยมีอาจารย์
เสงี่ยม พวงคำ เป็นหัวหน้าคณะจัดทำและอีก ๑ เล่มที่สมาคม
วิทยาศาสตร์ได้จัดทำเรื่องพิสูจน์ดิน และมีเรื่องราวต่าง ๆ ที่มี
ประโยชน์ ตลอดจนหลักฐานยืนยันว่า ผักโรงเรียนปลอดภัย

ขอบคุณที่ขาดครู

ดิฉันเคยเรียนท่านอาจารย์ใหญ่พินิจ แอกทอง ว่า “ดิฉันชอบสอน คิดถึงเด็ก ๆ...” ดังนั้นเมื่อดิฉันเป็นอาจารย์ใหญ่ หรือเป็นผู้อำนวยการโอกาสหนึ่งที่จะได้สอนนักเรียนก็จะเป็นช่วงปฐมนิเทศ หรือกิจกรรมหน้าเสาธง และกิจกรรมที่มีโอกาสพบปะนักเรียน

ถ้าครูสอนภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไม่ขอย้ายไปกรุงเทพฯด่วน อันเนื่องมาจากความจำเป็นส่วนตัวแล้ว ดิฉันก็คงไม่มีโอกาสสอนภาษาไทยให้แก่นักเรียนแผนกศิลปะ ชั้น ม.ศ.๔ และ ม.ศ.๕ ของโรงเรียนสตรีนคร นับว่าเป็นโชคดีที่มีโอกาสสอนอยู่หลายปี ครูท่านอื่นก็สอนกันคนละกว่า ๒๒ ชั่วโมง ต่อสัปดาห์แล้ว ถ้าเพิ่มคาบสอนให้ก็จะหนักเกินไป ดิฉันก็เลยช่วยสอนการประพันธ์ วรรณคดี และประวัติวรรณคดี โดยเฉพาะวรรณคดีที่ใช้หนังสือสามัคคีเกาต์คำฉันท์ที่แสนสนุก ทำให้ดิฉันมีความคุ้นเคยกับนักเรียนมากยิ่งขึ้นกว่าการเป็นผู้บริหารโรงเรียนอย่างเดียว

ดิฉันเคยให้นักเรียนวิจารณ์ดิฉัน เพื่อดิฉันจะได้รู้และปรับปรุงตนเอง นักเรียนหลายคนบอกว่า “กลัวอาจารย์ใหญ่” ซึ่งอาจเป็นบุคลิกลักษณะเฉพาะตนก็ได้ นักเรียนบางคนบอกว่า วันไหนอาจารย์สวมแว่นดำยืนพูดอยู่หน้าเสาธงเหมือนจับตามองดูเขา แต่ละคนคิดเช่นเดียวกัน นักเรียนไม่ทราบว่ดิฉันมีปัญหาเรื่องสายตา ตาไวต่อแสง น้ำตาจะไหลง่าย แต่คิดอีกทีก็ดีเหมือนกัน

เพราะเด็ก ๆ ไม่ค่อยพูดคุยกัน เวลาที่พูดให้การอบรม หรือพูดเรื่อง
อื่น ๆ

ดิฉันจะบอกเด็กเสมอว่า “ถ้าไม่ผิดก็ไม่ต้องกลัว” อยาก
ให้เด็ก ๆ กล้าคิด กล้าพูด กล้าให้ความจริงเป็นไปตามเหตุและผล

การสอนด้วยการทำเป็นตัวอย่าง และการลงมือปฏิบัติ

ในช่วงที่ดิฉันเป็นครูปฏิบัติการสอนที่โรงเรียนสุรวิทยาคาร ดิฉันมีความมุ่งมั่นตั้งใจ สอนและส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ และจดจำเนื้อหาวิชาที่เรียนเพื่อให้สามารถทำข้อสอบผ่านได้ แต่ดิฉันสังเกตเห็นว่ามึนักเรียนบางคนไม่เข้าใจ และ ไม่สามารถจดจำเนื้อหาวิชาที่สอนได้เท่าที่ควร ซึ่งส่วนหนึ่งอาจจะเป็นเพราะลักษณะของเนื้อหาวิชา ส่วนหนึ่งอาจจะเป็นเพราะวิธีการสอนของดิฉันเอง ด้วยความเชื่อในทฤษฎีการเรียนรู้ว่า การทำให้ดูเป็นตัวอย่าง และได้ลงมือปฏิบัติจริง เป็นวิธีการที่จะช่วยนักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ถาวรและยั่งยืนได้ จึงได้ดำเนินการสอนโดยการจัดกิจกรรมพานักเรียนประดิษฐ์อุปกรณ์การเรียนตามลักษณะเนื้อหาวิชา และประดิษฐ์ของใช้ด้วยเศษวัสดุ ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เพื่อนำเสนอและจำหน่ายในงานชุมนุมศิษย์เก่าของโรงเรียน โดยการสนับสนุนของผู้บริหาร ครู และสมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนสุรวิทยาคาร ผลการดำเนินงานทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากตัวอย่าง และการลงมือปฏิบัติจริง นักเรียนได้ฝึกความอดทนและตั้งใจ สามารถประดิษฐ์ผลงานนำมาแสดงให้ผู้ปกครอง และศิษย์เก่าได้ชื่นชม อีกทั้งนักเรียนมีรายได้จากการจำหน่ายสิ่งประดิษฐ์ ดังกล่าวด้วย

หลากหลายวิธีสอน

การสอนของดิฉันใช้วิธีหลากหลาย การเรียนสามัคคี เกษตรคำฉันท์ ต้องเข้าใจถ่องแท้ถึงคำครุ คำลหุ คำศัพท์ต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน จะทำให้ได้อรรถรส และถอดความออกได้โดยง่าย วรรณคดีเล่มนี้ มีคุณค่ามาก ในการสอนพยายามให้นักเรียนเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง สร้างความมั่นใจ เตรียมให้พร้อม ถ้ามอย่างนี้ จะตอบอย่างไร ให้ช่วยกันคิดหาคำตอบจนทะลุปรุโปร่ง บทตอนใดที่ควรจดจำ ข้อคิดที่ได้จากหนังสือเล่มนี้ (ปัจจุบันเทคนิคการสอนพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์) การสอนสามัคคีเกษตรคำฉันท์นั้น ดิฉันสอนอย่างละเอียด ทั้งลักษณะฉันท์ คำ ความหมาย ทำให้รู้สึกว่าการคำศัพท์ทั้งหลายนั้นไม่ยาก ให้ค้นหาคำแปลของคำศัพท์มาก่อนด้วย สอนให้เป็นสิ่งง่าย ๆ และสนุก เป็นเรื่องแปลกที่ว่านักเรียนหลายคนจะจำคำฉันท์จากสามัคคีเกษตรคำฉันท์ได้เกือบทั้งเล่ม พุดออกมาได้เป็นฉาก ๆ บางคนกล่าวว่า การไปสอบศึกษาต่อ ภาษาไทย ที่เรียนกับครูปลั่งศรีช่วยได้มาก ซึ่งดิฉันอ้างอิงถึงลูกศิษย์ คือ ผอ.สุคนธ์ ทองศรี และผอ.คำทรัพย์ ลอยทอง

การสอนเรื่องสั้นก็มีตัวอย่างให้นักเรียนได้ศึกษา โดยเขียนเรื่องสั้นต่าง ๆ ไว้ในบัตรและให้ได้อ่านเป็นตัวอย่างการเขียนให้นักเรียน **(การสอนด้วยตัวอย่าง)**

ดิฉันให้นักเรียนเล่นเกมสนุก ๆ ในการสอนเรื่องคำครุ-ลหุ คำเป็น-คำตาย พยางค์ เป็นต้น **(การสอนด้วยเกม)** เช่น แบ่งนักเรียนออกเป็น ๒ ฝ่าย คือ ฝ่ายถาม และฝ่ายตอบ

ตัวอย่างการเล่น

คำครุ-ลหุ

ฝ่ายถาม จะไปไหน

ฝ่ายตอบ ลหุ ครุ ครุ

ฝ่ายถาม สวยจริงนะ

ฝ่ายตอบ ครุ ครุ ลหุ

คำเป็น-คำตาย

ฝ่ายถาม สิริินธ

ฝ่ายตอบ ตายเป็นเป็น

ฝ่ายถาม น่ารักที่สุด

ฝ่ายตอบ เป็นตายเป็นตาย

(ในการเล่นไม่ใช้ฝ่ายถาม ฝ่ายตอบ อาจใช้ ฝ่าย ๑ ฝ่าย ๒ หรือ ฝ่ายขาว ฝ่ายแดง หรือนักเรียนตั้งชื่อกลุ่ม หรือทีมของแต่ละฝ่าย) เมื่อเล่นจบเกม ให้นักเรียนสรุปว่า คำครุ-ลหุ คืออย่างไร คำเป็น-คำตาย คืออะไร ซึ่งเป็นการสร้างองค์ความรู้ และเป็นการสอนให้เกิดความคิดรวบยอด

การสอนคำประพันธ์ก็หาวิธีสนุก ๆ ให้นักเรียนได้เรียนรู้ได้ทำ (ปฏิบัติ) หาตัวอย่าง คำประพันธ์ บทร้อยกรองที่ไพเราะให้นักเรียนได้เรียนรู้ ส่วนนักเรียนจดจำบทร้อยกรองประเภทต่าง ๆ ที่ไพเราะกินใจ มีคุณค่ามาแลกเปลี่ยน เมื่อเรียน เขียน และแต่งคำประพันธ์ได้แล้วก็ให้นักเรียนเขียนไปให้น้อง ๆ ระดับประถมศึกษาตามชายแดนได้อ่านเพราะจากการที่ดิฉันเป็นนายกเหล่ากาชาดสมัยนั้นพบว่าเด็ก ๆ มีหนังสืออ่านประกอบน้อย

นักเรียน ม.ศ.๔ ม.ศ.๕ โรงเรียนสิรินธรสมัยนั้นจึงผลิตหนังสือแผ่น
ไปให้ เช่น กลอนดอกสร้อยเกี่ยวกับพืชผักผลไม้ และสิ่งอื่น ๆ
ส่งไปให้มาก แต่ทำเป็นแผ่น ๆ จะได้กระจายแลกเปลี่ยนกันอ่าน
(ซึ่งเล่าไปบ้างแล้วในตอนต้นเรื่อง “ด้วยมือของเธอ”)

นางขวัญฤดี เย็นใจ ครูโรงเรียนสิรินธรเขียนถึงดิฉันมี
ใจความว่า “การสอนของอาจารย์ปลั่งศรี มูลศาสตร์

อาจารย์ปลั่งศรี ท่านสอนข้าพเจ้าในวิชา โคลง ฉันท์
กาพย์ กลอนของนักเรียน ม.ศ.5 ซึ่งเป็นวิชาที่ข้าพเจ้าไม่ถนัดเลย
ท่านสอนให้ท่องสามัคคีเภทคำฉันท์ได้ทั้งเล่ม วิธีการของท่าน ก็คือ
ให้นักเรียนทุกคนลุกขึ้นท่องทีละประโยคไล่ไปเรื่อย ๆ ทุกคน
คนไหนท่องไม่ได้ ก็ให้ยืนต่อแล้วกลับมาท่องใหม่ ทำแบบนี้
ทุกชั่วโมง จนนักเรียนมีความตื่นตัวตลอดเวลา กลายเป็นการ
ท่องจำคำฉันท์ได้ทั้งเล่มโดยไม่รู้สีกตัว ส่วนการเขียนบทกลอน
ท่านให้ออกมาต่อคำกลอนบนกระดานดำทีละคน ใครต่อคำกลอน
ไม่ได้ก็ให้ยืนหน้าห้องจนกว่าจะต่อคำกลอนนั้นได้

การสอนของอาจารย์ปลั่งศรี มูลศาสตร์ ท่านสอนโดยให้
ความสนใจนักเรียนทุกคน การลงโทษนักเรียนไม่รู้สีกถึง
ความอับอาย แต่มุ่งมั่นแก้ไขมากกว่า เป็นอาจารย์ที่ทุ่มเทให้กับ
ศิษย์อย่างแท้จริง มีความปรารถนาดีต่อนักเรียนทุกคน”

ในการสอนเขียนเรียงความ ดิฉันสอนด้วยการหาตัวอย่าง
มาให้ดูและให้ฝึก ซึ่งในปัจจุบันพบว่าหลายคนมีปัญหาด้าน
การเขียน คือ

๑. ย่อความไม่เป็น

๒. ลายมืออ่านยาก บางทีดูถูกลายมือ ถ้าไม่พิมพ์ถือว่าไม่เรียบร้อย

๓. ข้าราชการบางคน ทำหนังสือราชการไม่เป็นผู้บังคับบัญชาต้องนำมาเขียน มาแก้ไขใหม่

จากปัญหาทั้ง ๓ ข้อ เป็นเรื่องน่าคิด ดังนั้นในการเรียนภาษาไทยนักเรียนจึงต้องได้รับการฝึกฝนทักษะการเขียน

และอีกเรื่องที่สำคัญก็คือการอ่าน จด จำ ยังมีความจำเป็นที่ว่าไม่ต้องจำหรือท่องอะไรเลยนั้น ดิฉันเห็นว่ายังต้องท่อง และยังต้องจำอยู่ เช่น อาชยาน เป็นต้น

เมื่อมีการประเมินผลของแต่ละวิชา กรมวิชาการได้ส่งผลเปรียบเทียบ ๓ ปีมาให้ ดิฉันรู้สึกภูมิใจมากที่วิชาที่สอน คือ วิชาการประพันธ์ วรรณคดีและประวัติวรรณคดี มีคะแนนสูงสุดปี ๒๕๑๖ ได้ ๗๒ คะแนน จากคะแนนเต็ม ๑๐๐ ปี ๒๕๑๗ ได้คะแนนสูงสุดถึง ๘๐ คะแนน ปี ๒๕๑๘ ได้คะแนนสูงสุดถึง ๙๒ คะแนน

ดิฉันดีใจ...ที่มีส่วนช่วยให้นักเรียนสอบผ่านชั้น ม.ศ.๕ แผนกศิลปะได้เพิ่มมากขึ้น ส่งเสริมกับวิชาที่ครูท่านอื่นรับผิดชอบอย่างเต็มที่แล้ว ข้อสอบในช่วงนั้นใช้ข้อสอบส่วนกลาง คือ ข้อสอบรวม มีปีหนึ่งที่นักเรียนม.ศ.๕ ของเรามี ๔๓ คน สอบได้ ๔๒ คน พวกเราดีใจมากที่เด็ก ๆ ได้รับความสำเร็จอีกระดับหนึ่ง

ดิฉันอาจจะเป็นครูที่ใช้เวลาในการเตรียมการสอนมากเกินไป แต่ก็ทำให้ทั้งดิฉันและนักเรียนมีความมั่นใจ ข้อสอบใด ๆ ที่มีไม่ว่าชุดครูประถม ชุดครูมัธยม ข้อสอบที่เคยออกแต่ละปี

คำถาม ที่ต่างก็ช่วยกันสร้างโดยช่วยกันคิดขึ้น ที่คาดว่าจะถาม ก็มีการทดลองตอบ และฝึกฝนกันอย่างเต็มที่ เวลานั้นนักเรียนเข้า สอบจะได้สบายใจ และทำได้ดี ซึ่งก็เป็นไปตามที่คาดหวังไว้

ดิฉันย้อนกลับไปคิดถึงการสอน วิธีสอนของดิฉัน “ครูปลั่งศรี” ก่อนที่จะรับตำแหน่งผู้บริหาร

เมื่ออยู่โรงเรียนสตรีฝึกหัดครูสอนวิชาประวัติศาสตร์ ภาษาไทยวัฒนธรรมและการแสดงพื้นบ้าน ใช้วิธีสอนแบบ แอร์บาร์ต ซึ่งเป็นที่นิยมใน ยุคนั้น

แอร์บาร์ต Herbart Method เป็นนักปรัชญาการศึกษาชาว เยอรมัน และเป็นผู้ริเริ่มการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

ซึ่งวิธีการแบบนี้มีจุดมุ่งหมายก็เพื่อดึงดูดให้นักเรียนนั้น เกิดการเรียนรู้จากความสนใจ สร้างความสามารถให้พวกเขา รู้จัก การเชื่อมโยงความรู้เก่าและความรู้ใหม่เข้าด้วยกัน และสอนให้ นักเรียนรู้จักจัดลำดับความรู้จากง่ายไปหายาก และจากความจริง ทั่วไปไปสู่หลักเกณฑ์หรือข้อสรุป

ขั้นตอนของการสอนแบบวิธีแอร์บาร์ตมีอยู่ด้วยกัน ๕ ขั้นตอนต่อไปนี้

๑. ขั้นเตรียม เป็นขั้นตอนของการเร้าให้นักเรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ครูผู้สอนจะต้องทบทวนความรู้เดิมของนักเรียนให้ประสานกับความรู้ใหม่

๒. ขั้นสอน เป็นขั้นตอนที่ครูดำเนินการสอน เพื่อให้ นักเรียนได้รับความรู้

๓. ขั้นสัมพันธ์ ทบทวนหรือเปรียบเทียบ หลังจากสอน ครูต้องหมั่นทบทวน และสัมพันธ์ความรู้ทั้งเก่าและใหม่ ด้วยการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง และคล้ายคลึงให้กับนักเรียน

๔. ขั้นตั้งกฎหรือข้อสรุป ขั้นนี้ครูและนักเรียนต้องช่วยกัน จัดลำดับความรู้จากง่ายไปหายากอย่างเป็นระบบ และจดบันทึกไว้

๕. ขั้นการนำไปใช้ เป็นขั้นที่นักเรียนจะนำความรู้เหล่านี้ไป ใช้ในชีวิตประจำวัน

ข้อดีของวิธีสอนแบบแอร์บาร์ต คือ นักเรียนจะได้เรียนรู้ จากความสนใจ การเรียนรู้จะดำเนินจากง่ายไปหายากตามลำดับ ครูและนักเรียนเป็นผู้สร้างกฎเกณฑ์หรือข้อสรุปร่วมกัน

ข้อสังเกตของวิธีสอนแบบแอร์บาร์ต คือ ในขั้นของการสัมพันธ์หรือทบทวนและเปรียบเทียบ ครูต้องให้โอกาสนักเรียน ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างและคล้ายคลึงกัน ระหว่างความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ด้วยตนเองมิใช่เกิดจากการแนะนำของครู ครูควรเน้นย้ำให้นักเรียนจดบันทึกความรู้ ตามลำดับขั้นตอนจากง่ายไปหายาก

วิธีแอร์บาร์ตนี้น่าจะเป็นอีกหนึ่งวิธีที่ครูผู้สอนจะทำให้ การเรียนการสอนมีความน่าสนใจ และสร้างความกระตือรือร้นใน ห้องเรียนมากขึ้น

ในการสอนวัฒนธรรมและการแสดงพื้นบ้านดินน้จะเชิญ หมอลำ(ปราชญ์ชาวบ้าน)มาลำให้นักเรียนฟัง (การสอนแบบสาธิต ปัจจุบันในการสอนวิชาเหล่านี้ในโรงเรียนส่วนใหญ่จะสอนแบบ

โครงการ) ในขณะนั้นดิฉันรับงานหลายอย่างนอกจากการสอน อาทิ ทำงานห้องสมุด ทำงานธุรการ และอยู่เวรกลางคืนด้วย แต่ก็ทำด้วยความสนุก ระยะนั้นมีความสุขมากจึงทุ่มเททำงานสุดชีวิต

ดิฉันเป็นครูสอนรำของโรงเรียน สอนรำหลายอย่างจนถึงรำกระทบไม้ สมัยนั้นไม่มีเทปเพราะฉะนั้นเวลาสอนรำก็ใช้ปากทำทำนอง แต่ก็ผ่านพ้นมาได้

เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๔๘ ฝึกซ้อมการแสดงรำทำนองเพลงอุบล ซึ่งมีผู้รำเป็นนักเรียนฝึกหัดครูซึ่งเป็นสตรีล้วน เพื่อรำถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ที่ค่ายสรรพสิทธิประสงค์ ในวันรุ่งขึ้นได้ตามเสด็จมาจังหวัดสุรินทร์ และเฝ้าฯ รับเสด็จที่หน้าศาลากลางจังหวัดสุรินทร์ จึงได้มาพบคู่ชีวิตที่ทำให้ดิฉันอยู่จังหวัดสุรินทร์เป็นการถาวร

ในการสอนของดิฉันไม่ว่าจะสอนวิชาใด จะมีการเตรียมการสอนมาก เวลาสอนจะให้นักเรียนมีสมาธิพร้อมที่จะเรียน ให้มีการทบทวนบทเรียนมาก่อนเพื่อไปสู่บทเรียนต่อไป ทำสิ่งที่ยากให้เป็นสิ่งที่ย่าง สอนให้สนุก และสอนให้เข้าใจ หากมีผู้ที่ยังไม่เข้าใจ ก็เรียกสอนเป็นรายบุคคล

เมื่อดิฉันมาเป็นครูที่โรงเรียนสุรวิทยาคาร ได้สอนวิชาเคมีชีววิทยา ภาษาไทย และสุขศึกษาในบางโอกาส

วิชาเคมี เป็นวิชาที่ค่อนข้างยาก ในการสอนใช้วิธีบรรยายท่องจำในสิ่งที่ควรท่อง ควรจำ เช่น ชื่อธาตุ สูตรต่าง ๆ เรื่องของสารประกอบของผสมที่จะต้องทำความเข้าใจให้ถ่องแท้ มีอุปกรณ์ต่าง ๆ เเท่าที่มีให้ดู ให้ทดลอง

นอกจากการทดลองตามอุปกรณ์ที่มีแล้ว ดิฉันให้นักเรียนประดิษฐ์อุปกรณ์การทดลองง่าย ๆ (สอนให้คิดสร้างสรรค์) เช่น อุปกรณ์การแยกน้ำด้วยไฟฟ้า และให้นักเรียนทดลองด้วย

ในการเรียนรู้วิทยาศาสตร์นั้น หนังสือจัดเป็นสิ่งสำคัญเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสนใจวิทยาศาสตร์ ดิฉันจึงจัดหาหนังสือทางวิทยาศาสตร์ เช่น วิทยาศาสตร์อัจฉริยะ เป็นหนังสือเล่มเล็ก อ่านสนุก น่าสนใจ อ่านจบเร็ว เป็นหนังสือส่วนตัวที่สะสมไว้ภายหลังมอบให้โรงเรียน ดีกว่าจะเก็บไว้ มั่นใจว่า เด็ก ๆ สนใจและรักวิชาวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้น

นอกจากการเตรียม การสู่บทเรียน-การสอน-การทดลอง-การสรุป-การทบทวนแล้ว ในการสอนชีววิทยาดิฉันก็พยายามหาสื่อให้มาก สอนให้สัมพันธ์กับวิชาเคมีและวิชาอื่น ๆ ด้วย (ปัจจุบันเป็นการสอนแบบบูรณาการ) ทั้งสอนนอกห้องเรียนตามแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ

ในหลักสูตรมีเรื่อง กรด ต่าง เกลือ ก็ให้นักเรียนได้เรียนรู้และเข้าใจอย่างถ่องแท้ จากเรื่องที่ยากให้เป็นเรื่องง่าย เช่น

ฉันไม่ใช่**พระอิฐพระปูน** (สำนวนไทย) ให้เข้าใจว่า **อิฐ ปูน** เป็นของผสม (วิทยาศาสตร์)

หายใจเอา**ออกซิเจน**เข้าไป ที่จริง หายใจเอา**อากาศ**เข้าไป **อากาศ**เป็นของผสมแต่สิ่งที่นำไปใช้ในร่างกายคือ **ก๊าซออกซิเจน**

นำเหตุการณ์ต่าง ๆ มาวิเคราะห์ เช่น มีเหตุการณ์ลูกโป่งระเบิด นักดนตรีถูกระเบิดจากลูกโป่งบาดเจ็บในงานแห่งหนึ่ง และมีนางงามถือลูกโป่งก็ถูกไฟลวกด้วย เหตุเพราะมีผู้เอาบุหรี่ยัดที่ลูกโป่ง ทำให้ลูกโป่งไหม้และเกิดเสียงดัง

นักเรียนวิเคราะห์เหตุการณ์ดังกล่าวว่า ลูกโป่งบรรจุก๊าซ ไฮโดรเจนซึ่งมีคุณสมบัติเบาทำให้ลูกโป่งลอยได้ H_2 คุณสมบัติของ มันติดไฟง่าย เมื่อมีความร้อนมาเป็นตัวเร่งทำให้เกิดปฏิกิริยา รวมกับ O_2 ในอากาศ จึงเกิดเสียงดัง

จากความรู้ของนักเรียนที่มีต่อเรื่องคุณสมบัติของธาตุและการเกิดปฏิกิริยาทางเคมีทำให้นักเรียนหาคำตอบได้เอง (เกิดองค์ความรู้)

นอกจากการสอนแล้วได้จัดตั้งชุมนุมวิทยาศาสตร์เพื่อให้นักเรียนมีกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์ มีการจัดนิทรรศการทางวิทยาศาสตร์เพื่อส่งเสริมให้รักวิทยาศาสตร์ การที่นักเรียนได้ทดลองสนุก ๆ จะทำให้พวกเขาชอบวิชานี้

วิชาสุขศึกษานั้น เมื่อสอนแล้ว บางเรื่องให้นักเรียน วิเคราะห์ (การคิดวิเคราะห์) เช่น ถาถามนักเรียนว่า “อาหารที่รับประทานในวันนี้มีสารอาหารอะไรบ้าง มีประโยชน์อย่างไร” สอนให้ปฏิบัติ (ฝึกปฏิบัติ) และสัมพันธ์กับวิชาอื่น (บูรณาการ Backward Design เรียกว่า ทักษะคร่อมวิชา)

เมื่อมาอยู่โรงเรียนสิรินธร ตามที่เล่าข้างต้นว่าขาดครู ภาษาไทยอย่างกะทันหัน ครูแต่ละคนสอนมีภาระงานหนักแล้ว หากจะเพิ่มอีกก็จะหนักเกินไป ดิฉันจึงได้ช่วยสอนในวิชา ประวัติ วรรณคดี วรรณคดีและการประพันธ์ ด้วยวิธีการสอนรูปแบบต่าง ๆ ดังที่เล่าไปแล้วนั้น

ดิฉันมีความตั้งใจว่าในการสอนจะไม่ดูนักเรียนเป็นอันขาด เพราะเคยพบครูดูโดยไม่มีเหตุผลทำให้ไม่ชอบวิชานั้น คือเลขคณิต

ดังนั้นในการสอนถ้านักเรียนไม่เข้าใจ ดิฉันก็ต้องหาวิธีทำให้เขาเข้าใจให้ได้ แต่ถ้าการปกครองบางที่ก็ต้องเคร่งครัด

กลยุทธ์จัดการบริหารคน

ทำอย่างไรให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานอย่างสร้างสรรค์ คือ คำถามที่อยู่ในความคิดของดิฉัน ตลอดระยะเวลาที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา “โรงเรียนสิรินธร” ดิฉันมีผู้ร่วมงานที่ดี และพร้อมที่จะเสียสละ ร่วมแรง ร่วมใจเพื่อทำงานด้วยกันอย่างมีความสุข เพื่อพัฒนาโรงเรียน พัฒนานักเรียนของเรา

ดิฉันคิดว่าถ้าผู้บังคับบัญชาสามารถจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติตามได้ด้วยความเต็มใจ มุ่งมั่นทำงาน เสียสละ รับผิดชอบ ก็คงต้องมีศิลปะการจูงใจ เป้าหมายที่ชัดเจน ซึ่งเป็นกลยุทธ์การบริหารอย่างหนึ่งที่ดิฉันอยากฝากไว้

การจูงใจ^๑ เป็นหลักการทางจิตวิทยาที่ใช้ในการบริหารบุคคล หรือการบริหารงานโดยทั่วไป ทั้งในภาครัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และเอกชน วัตถุประสงค์ของการจูงใจให้คนทำงาน คือ ความต้องการเพิ่มพูนประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานหรือการทำงานของผู้ปฏิบัติงานให้ดีขึ้น และสิ่งหนึ่งที่ยอมรับทั่วไปว่าสามารถเพิ่มพูนประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานได้ ก็คือ **การจูงใจ** ดังนั้นผู้บริหารทุกคนจึงพยายามใช้เทคนิคการจูงใจเพื่อกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานอย่างเต็มความสามารถ การวางระบบการจูงใจที่ดีเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก วิธีการที่จะจูงใจให้บุคคลปฏิบัติงาน ผู้บริหาร หรือหัวหน้างานจะต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เราอาจแบ่งวิธีการจูงใจออกได้เป็น ๒ ระบบคือ

๑. Positive Motivation เป็นวิธีการจูงใจโดยใช้รางวัล หรือการส่งเสริมกำลังใจในการปฏิบัติงาน เช่น การเลื่อนขั้นตำแหน่ง การจัดสภาพการทำงานให้ดี การยกย่องชมเชย เป็นต้น

๒. Negative Motivation เป็นการจูงใจโดยใช้วิธีการขู่บังคับ หรือการลงโทษ เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นปฏิบัติตาม โดยอาศัยความเกรงกลัวเป็นพื้นฐาน เช่น การโยกย้าย การลดอัตราค่าจ้างเงินเดือน การลงโทษทางวินัย

การปฏิบัติเป็นตัวอย่างในการดำเนินงานก็เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารเพื่อให้ใต้บังคับบัญชาเห็นเป็นตัวอย่าง เช่น เมื่อกรณีขาดครุภัณฑ์ก็ช่วยสอน ผลการสอนอยู่ในระดับดีมาก ก็ทำให้เกิดความเชื่อถือ และร่วมมือ

อีกประการหนึ่งการปรึกษาหารือ การช่วยกันแก้ปัญหา แสดงผลสำเร็จเป็นของทุก ๆ คนร่วมกัน ก็ทำให้ทุกคนเบิกบานและพร้อมที่จะทำงานให้เกิดผล

และประการสำคัญคือการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน ดังนั้นผู้บริหารไม่ควรลืมและพร้อมที่จะให้ขวัญและกำลังใจผู้ใต้บังคับบัญชา

รางวัลพระราชทาน ๓ ครั้ง

ดิฉัน ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนสิรินธร ๒๕๐๘ และปฏิบัติหน้าที่จนเกษียณอายุในปี ๒๕๓๓จึงมีความทรงจำที่ประทับใจในโรงเรียนสิรินธร



กว่า ๒๕ ปี กล่าวได้ว่าเป็นช่วงชีวิตที่มีคุณค่ามากที่สุด ได้สร้างเสริมเติมเต็มให้แก่โรงเรียน ได้เห็นน้ำใจไมตรีของเพื่อนครู พบนักเรียนที่น่ารัก มีผู้ปกครอง ที่ช่วยเหลือโรงเรียนเต็มที่ ชุมชนที่เป็นปียมิตร รวมทั้งศิษย์เก่า ที่ช่วยดูแลโรงเรียน โรงเรียนจึงเป็นเสมือนบ้านหลังที่สอง

รางวัล “โรงเรียนรางวัลพระราชทาน” ที่ได้รับ ในปี ๒๕๒๒, ๒๕๒๕, ๒๕๒๗ ทั้ง ๓ ครั้งนี้ ล้วนเกิดจากความมุ่งมั่นกระทำในสิ่งที่ดีงาม ซึ่งเท่ากับได้น้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณ ได้ทดแทนคุณแผ่นดิน ที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนาม อันเป็นมงคลยิ่งว่า “โรงเรียนสิรินธร จังหวัดสุรินทร์” เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๐๖

เคยมีผู้ถามว่า งานใดทำแล้วภูมิใจที่สุด คำตอบก็คือ ภูมิใจทุกงานที่ทำแล้วประสบผลสำเร็จ ทั้งงานในหน้าที่และงานเพื่อสังคมส่วนรวม ไม่มีใครทำงานสำเร็จได้โดยลำพัง อาจจะทำมากหรือน้อยแตกต่างกันตามกำลังเท่านั้น

การเริ่มต้นสิ่งต่าง ๆ ในอดีตจะเป็นการวางรากฐานที่ดีให้กับปัจจุบัน ต้องยอมรับว่า โรงเรียนสิรินธรในระยะแรก ๆ ต้องต่อสู้และฟันฝ่าอุปสรรคมากมายด้วยความมานะ อดทน โรงเรียนต้องดูแลตนเองให้ได้ การจะหวังพึ่งแต่เพียงงบประมาณนั้น ย่อมเป็นไปได้ไม่ได้

ผลสำเร็จไม่ว่าจะเป็นอดีตหรือปัจจุบัน อยู่ที่การบริหารจัดการใน ๓ ส่วน ได้แก่ ปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต จึงขอกล่าวในแต่ละส่วน

ด้านปัจจัย ช่วงเวลานั้น ทำอย่างไรจะให้ พื้นที่ ๒๖ ไร่ ซึ่งเป็นที่ลุ่มลึก ได้เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอนและบรรยากาศในโรงเรียน เป็นโจทย์ที่ค่อนข้างท้าทาย จึงได้จัดทำงานต่าง ๆ อาทิ “โครงการทุกตารางเมตรเพื่อเธอ” เพื่อให้นักเรียนและครูได้สัญจรบนถนนคอนกรีต ไม่ต้องลุยน้ำในหน้าฝน ช่วยกันทำนา ทั้งนักเรียนและครู เพื่อให้ได้ข้าวมาเป็นโครงการอาหารกลางวันแก่นักเรียน ส่วนอาคารเรียน เดิมเรียนอาคารชั่วคราว รับผิดชอบเต็มที่ หอประชุมธารน้ำใจต้องใช้เรียนถึง ๓ ห้องเรียน ปี พ.ศ.๒๕๑๔ จึงได้รับงบประมาณสร้างอาคาร 318 (อาคาร 1 สรรพสามารถ ในปัจจุบัน) ซึ่งได้ใช้ประโยชน์ผ่านมาถึง ๔๔ ปีแล้ว อีกสิ่งหนึ่งที่ต้องกล่าวถึงคือ ความเมตตาปรานีของผู้ปกครอง ท่านให้ทั้งประปา ประตุ รั้ว สะพาน อาคารชั่วคราวหลายหลัง อุปกรณ์สื่อการสอน อาคารสองศรีศตวรรษ เวทีบันเทิงเชิงวิชา นับไม่ถ้วน ทำให้เกิดพลังพิพัยในการทำงานโดยไม่เหน็ดเหนื่อย อีกทั้งมวลปียมิตรศิษย์เก่า ร่วมจัดกิจกรรมหารายได้สนับสนุนการศึกษา

งานขาวแดงสังสรรค์ ปัญจลีลา ราตรีสีรินธร ธารน้ำใจ คืนรัง ราตรี
รวมสายใจไทย นอกจากนั้นยังได้ช่วยเหลือกิจกรรมของจังหวัด
สุรินทร์มาโดยสม่ำเสมอ

ด้านกระบวนการ จะบริหารจัดการอย่างไร จึงจะทำให้
นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นไม่ต้องเดินทางไปศึกษาต่อ
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่กรุงเทพฯ จึงได้เกิดการสอนที่ระดม
พลังสอนแบบเต็มที่ เต็มหลักสูตร เต็มและเกินเวลา สอนซ่อม
สอนเสริม สอนให้เปล่า ทั้งนอกเวลาและวันหยุด ผลสุดท้าย
ความสำเร็จก็เกิดขึ้น นักเรียนติดบอร์ดหลายคน สอบได้จำนวน
มาก มีความมั่นใจว่าจะ อยู่ในโรงเรียนต่อไป ผู้ปกครองเชื่อมั่นใน
โรงเรียน หอมหวนและ ไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย โครงการที่สมควร
พูดถึงคือ โครงการผักกางมุ้งที่ท่านดร.โกวิท วรพิพัฒน์
ซึ่งขณะนั้นท่านดำรงตำแหน่งอธิบดี กรมสามัญศึกษา ได้มอบหมาย
ให้ดิฉันในฐานะผู้ตรวจราชการกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา ๑๑
(รับผิดชอบ จังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์ และศรีสะเกษ) เป็นหัวหน้า
คณะดำเนินงาน ประสบผลสำเร็จด้วยดี สามารถต่อยอดไปยัง
ภาคอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี เป็นที่รู้จัก และโด่งดังในระดับประเทศ
ทีเดียว สำหรับครูในยุคนั้นเป็นครูผู้เลิศด้วย น้ำจิต ช่วยกันพัฒนา
หารายได้เพื่อลงสู่นักเรียน ครูรักโรงเรียน ประหยัด ซื่อสัตย์
เสียสละ และอุทิศชีวิตเพื่องานและความสำเร็จ ของนักเรียน เรียก
ได้ว่า หุ่่มเทเพื่อศิษย์อย่างแท้จริง

ด้านผลผลิต ด้วยความเอาใจใส่ของครูเพื่อศิษย์ นักเรียน
เป็นนักเรียนที่มีคุณภาพ ตรงคำขวัญว่า “เลิศวิทยา พละนามัย

สมบูรณ์ เกื้อกูลชุมชน ประพฤติตนเป็นคนดี” นักเรียนก็เป็นเช่นนั้นจริง ๆ คือรักความเป็นไทย มีมารยาทงาม ในการแต่งกาย การไหว้ รักษาความสะอาด ยึดมั่นในศาสนา มีระเบียบวินัย ใฝ่เรียนรู้ โดยนักเรียนสอบผ่านข้อสอบวัดระดับประเทศมีสถิติสูงขึ้นทุกปี และสำเร็จการศึกษาในสถานศึกษาที่เป็นที่นิยมของประเทศ ประสบผลสำเร็จ ในหน้าที่การงาน ทุกสาขาวิชาชีพ และกลับมาดูแลช่วยเหลือโรงเรียน

ในปี พ.ศ.๒๕๑๒ นักเรียนได้เขียนจดหมายเชิญนิล อารัมสตรอง นักบินอวกาศผู้ซึ่งประทับรอยเท้าบนดวงจันทร์ ได้มาเยี่ยมโรงเรียนสิรินธร ทำให้โรงเรียนเป็นที่เลื่องลือไปทั่วประเทศ

จากปี พ.ศ.๒๕๓๓ เป็นต้นมา ดิฉันได้รับรู้ถึงความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียนเป็นระยะ ๆ จวบถึง โรงเรียนมีอายุครบ ๘๐ ปี รู้สึก สุขใจที่ท่านผู้บริหารได้สานต่ออุดมการณ์ และวัฒนธรรมที่ดีงามของ สิรินธร จนได้รับรางวัล”โรงเรียนรางวัลพระราชทาน”อีก ๕ ครั้ง รวมเป็น ๘ ครั้ง จึงเป็นเกียรติเป็นศักดิ์ศรี เป็นมงคล แก่โรงเรียน สิรินธรอันเป็นที่รักของพวกเราทั้งสิ้น

ทุกครั้งที่มาเยือนสิรินธร ได้ยินเสียงเพลง จากคณะครูและนักเรียน

... ทุกทางเพื่อสิรินธร ทุกทางเพื่อเกียรติกำจร ทุกทาง... สัมผัสได้ว่าเป็นสัญญาใจระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครอง ชุมชน ที่จะสร้างสรรค์พัฒนาให้สิรินธรรุ่งก้าวหน้าไปอย่างสง่างามตลอดไป

ด้วยความจงรักภักดี ไม่มีที่เปรียบปาน



สิ่งที่ผ่านมาในคำคืน
วันนั้นเหมือนฝันไป แต่เป็น
ฝันที่เจิดจ้า แจ่มใส จารึกอยู่
ในดวงใจชวณิรันดร์ เป็น
ความประทับใจอันงดงาม
หาใดเปรียบได้ยาก พลั้งแห่ง

ความรัก ความเข้าใจ ความสามัคคีความแน่วแน่มั่นคงที่
พวกเราทุกคนมุ่งแสดงออกซึ่งความจงรักภักดี ความปรารถนาอัน
แรงกล้าในฐานะประชาชนชาวไทย และชาวสุรินทร์ ที่ร่วมใจกัน
เทิดพระเกียรติ ความบริสุทธิ์ และตั้งใจจริงในการที่จะดำเนินงาน
ต่าง ๆ เพื่อจัดงานราตรีรวมสายใจไทย ให้ลุล่วงตามจุดมุ่งหวัง
เพื่อนำรายได้จากการจัดงานนี้ ทูลเกล้าฯ ถวายสมทบทุนมูลนิธิ
สายใจไทย ซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงเป็นองค์ประธาน
วงดนตรี มทบ.๓ ที่เลื่องชื่อ

วงดนตรี มทบ.๓ ค่ายสุรนารี ซึ่งท่านผู้บังคับการจังหวัด
ทหารบกสุรินทร์ ได้กรุณาอนุเคราะห์ติดต่อให้มาร่วมงานนี้
บรรเลงตามเวลานัดหมาย ๑๙.๐๐ ตรง ด้วยเพลงปลุกใจไพเราะ
หนักแน่นเต็มไปด้วยความหมายเพลงหมู่พิเศษอันเกรียงไกร

๑๙.๔๕ น. ท่ามกลางสายตาของผู้ร่วมงานจำนวนมาก
ตื่นตื่นต่อขบวนร้องเพลงหมู่พิเศษ ซึ่งสวนทางกันออกมาลานตา
เต็มเวทีลดหลั่นเป็นชั้น ๆ มาจากเวทีบนสู่พลอร์ล่าง เดินออกมา

อย่างเข้มแข็งเกรียงไกรด้วยท่วงทำนองเพลงสยามานุสติ มีทั้ง
นายกเทศมนตรีและคณะผู้ปกครองนักเรียน ศิษย์เก่า ครู
ลูกเสือชาวบ้าน สตรีอาสาสมัครรักษาดินแดน อาสาภาษาต่างประเทศ
ทหาร พ่อค้า ข้าราชการ สมาชิกสภาจังหวัด ผู้มีอาชีพกสิกร และ
อาชีพต่างๆ กรรมการแม่บ้านผู้ดำเนินกิจการงานแขนงต่าง ๆ
ตลอดจนคณะกรรมการจัดงาน ฯลฯ เมื่อทุกคนสงบนิ่ง
ท่านศึกษาธิการจังหวัด อิศรา จรรย์ยานนท์ ได้เรียนเชิญ
ท่านผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงสุรินทร์เป็นผู้กล่าวเชิญชวนดื่ม
ถวายพระพร ทุกคนร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี สดุดีมหาราชา
ดุจบิดา มารดร และไทยรวมกำลัง โดยท่านศึกษาธิการ จังหวัด
สุรินทร์ เป็นต้นเสียง แนวทางของเพลงหมู่พิเศษชุดนี้ มาจาก
ความบันดาลใจต่อการฝึกกำลังความเข้มแข็งอาภรณ์ของทุกคน
ที่ร่วมเปิดรายการ

คุณสุรัตน์ คุณวัฒนาพงษ์ ประธานกรรมการจัดงานได้
กล่าวถึงวัตถุประสงค์ไว้อย่างแจ่มชัด ถือว่าเป็นงานที่ร่วมใจกัน
ทุกฝ่ายในการจัดงานและขอบคุณทุกท่านที่สนับสนุนให้งานลุล่วง
ด้วยดี

รำเทิดพระเกียรติ ถวายพระพร

พระคือหนึ่งในปฐพีพื้นพิภพ

ยากจะลบคุณค่ามหาศาล

คือความเ็นยิ่งกว่าสุธาธาร

คือความหวานยิ่งผกาผาณิตนั้น

พระเปรียบแก้วนพรัตน์จรัสแสง
รุ่งแรงเรืองเด่นเป็นมิ่งขวัญ
ยิ่งกว่าดาวในนภามารวมกัน
ยิ่งกว่าจันทร์เพ็ญฉายประกายงาม
พระสมอยู่เหนือเกล้าเป็นเจ้าฟ้าฯ
แห่งมหาจักรีศรีสยาม
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สว่างาม
เทิดพระนามเลื่องลือระบือไกล
ขอทรงเป็นร่มเกล้าของชาวราษฎร์
ขอทรงคลาดแคล้วทุกข์สุขสดใส
ขอพระเป็นที่รักเป็นหลักชัย
ขอพระอยู่คู่ไทยนิรันดร์เทอญ

คณะครูโรงเรียนสิรินธร ๑๖ คน รำเทิดพระเกียรติถวายพระพรด้วยท่วงท่อนงดงามยิ่งใหญ่นุ่มนวล นพรัตน์หลากสีตัดเย็บโดยคณะครู-นักเรียน ห้องตัดเย็บสิรินธร แวววาวเป็นประกายดุจดาว ในท้องฟ้า ท่าทีลีลาที่มุ่งเทิดพระเกียรติจากดวงใจของชาวสิรินธร ความตั้งใจจริง ความกตัญญู อาบและฉายให้เกิดความงดงามอย่าง น่าพิศวง ดอกไม้เงินดอกไม้ทองที่ถือประกอบการรำแบ่งบาน ดั่งดอกไม้ทิพย์ เพลงประกอบทำรำ เสียงขับร้องโดยผู้อำนวยการ เสียงที่เปล่งออกมาจากใจจริงแห่งความจงรักภักดียิ่งล้นนั้น ชำแรกกลีในจิตใจของผู้ที่มีความรู้สึกอันเดียวกัน ดนตรีประกอบก็ดุจเสียงดนตรีจากสรวงสวรรค์

ชุดนวนิสิลา อันมโหฬารตระการตา

กำกับร่ายการโดย คุณพรทิพย์ ผลเกิด แห่งโรงเรียนอนุบาล
สุรินทร์ ผู้แสดงประกอบด้วย

- คณะครูโรงเรียนอนุบาลสุรินทร์
- คณะครูโรงเรียนสิรินธร
- คุณครู จากโรงเรียนจอมพระประชาสรรค์
- คุณครู จากอำเภอสังขะ
- ท่านผู้มีเกียรติมีน้ำใจและสมัครใจ
จากศาลากลางจังหวัด
- ท่านผู้มีเกียรติมีน้ำใจและสมัครใจ จากสถานี
วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
จังหวัด สุรินทร์
- ท่านผู้มีเกียรติมีน้ำใจและสมัครใจ
จากค่ายวีรวัฒน์โยธิน
- ท่านผู้มีเกียรติมีน้ำใจและสมัครใจ
จากสาธารณสุข จังหวัดสุรินทร์
- ท่านผู้มีเกียรติมีน้ำใจและสมัครใจ
จากบริษัทอินเตอร์เวิท
- ท่านผู้มีเกียรติมีน้ำใจและสมัครใจ
จากสถานีกาชาดที่ ๑ สุรินทร์
- ท่านผู้มีเกียรติมีน้ำใจและสมัครใจ
จากกองกำกับการตำรวจภูธร จังหวัดสุรินทร์

- ท่านผู้มีเกียรติมีน้ำใจและสมัครใจ
จากร้านค้าในตลาดจังหวัดสุรินทร์
- และนักเรียนโรงเรียนสิรินธร และโรงเรียน
อนุบาลสุรินทร์

ซึ่งนักเรียนโรงเรียนสิรินธร และโรงเรียนอนุบาลสุรินทร์ มาในลีลา
ที่แปลกตาสวยงาม สง่า หาดูได้ยากที่สุด ดังนี้

- ลีลาที่ ๑ สมัยทวาราวดี
- ลีลาที่ ๒ สมัยศรีวิชัย
- ลีลาที่ ๓ สมัยลพบุรี
- ลีลาที่ ๔ สมัยเชียงแสน
- ลีลาที่ ๕ สมัยสุโขทัย
- ลีลาที่ ๖ สมัยกรุงศรีอยุธยา
- ลีลาที่ ๗ สมัยกรุงรัตนโกสินทร์
- ลีลาที่ ๘ ชุดไทยประจำภาค
- ลีลาที่ ๙ ชุดไทยพระราชนิยม

แต่ละลีลามีการร่ายรำประกอบเป็นกลุ่ม ๆ แปลกตา ดงาม
และละลานตาเชื่อมต่อกันได้เป็นอย่างดี ความร่วมมือ
ก่อให้เกิดความผสมผสานกลมกลืนกันได้อย่างสนิท เป็นภาพที่
หาชมได้ยากยิ่ง ชุดต่าง ๆ ที่ผู้แสดงจัดหาเอง ด้วยความเข้าใจ
ด้วยความเต็มใจและสมัครใจไม่ว่าจะอยู่ในชุดใด ๆ ดงามสง่า
อาบรังสีแห่งคุณงามความดี สร้างความวิจิตรเกินกว่านักจิตรกรรม
และประติมากรรมจะจำลองภาพอันงดงามยิ่งนี้ไว้ได้ เกินกว่า
มธุรสวาจาใด ๆ จะบรรยายได้อย่างลึกซึ้งและซาบซึ้งเท่า เป็น

ความงดงามที่เหนือกว่าความงดงามใด ๆ เพราะท่วมท้นด้วย
ความหมายที่งดงามนานาประการ หากจะจดบันทึกเสีย
สรรพสิริไว้ บรรยายเพียงใดก็ย่อไม่จบสิ้นลงได้

มโนราห์บัลเลต์

ผู้แสดงนำเป็นศิษย์เก่าโรงเรียนสิรินธรช่อวรรณภา วรรณศรี
ชื่อเล่นว่าจู่ จู่และพี ๆ จะพยายามแสดงให้ดีที่สุด เพื่อสิรินธรที่รัก
ยิ่งของจู่ เพราะเป็นที่วางพื้นฐานอันแน่นแฟ้นให้จู่ได้มีโอกาสศึกษา
ต่อที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น พี ๆ และเพื่อนที่มาแสดงแม้จะไม่ใช
ศิษย์เก่า มาด้วยความเต็มใจค่ะ คณะของจู่จะแถมการแสดงชุด
Tellola อีก ๑ ชุดค่ะ ใช้เวลาแสดงทั้ง ๒ ชุดไม่เกิน ๒๐ นาที พี ๆ
เขาสอบเสร็จก็จัดนิทรรศการต่อ จะมาในวันแสดงและกลับคืนที่
แสดงค่ะ จู่และพี ๆ ดีใจที่สุดที่ได้ร่วมแสดงเพื่อสายใจไทย
อีกครั้งหนึ่ง

มโนราห์บัลเลต์ สะกดจิตผู้ชมแทบจะไม่กระพริบตา
สวยงาม สง่า แปลกตา แว่วับและอ่อนหวาน

คุณวรรณิ วรรณศรี มารดาของวรรณภา วรรณศรี ศิษย์เก่า
ภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่งในความสามารถของลูกและพี ๆ ของลูก

“อาจารย์คะ เรามีแถมอีกชุดนะคะ แสดงหรือยัง”
เสียงถามจากคุณวรรณิ วรรณศรี

“แสดงแล้วค่ะพี มโนราห์ แสดง ๒ รอบ ตามเสียงเรียกร้อง
ชุด Tellola แสดงหลังจากมโนราห์ รอบ ๒ นั้นก็น่ารักมากค่ะ
ผู้ชมติดใจตาม ๆ กัน”

“ทำไมพีจึงยังไม่เห็น”

“ดิฉันว่าต่างก็เคลิบเคลิ้มตามพระสุนทร มโนราห์ และพรานบุญย์ เขาแสดงตอนที่พากันเดินตามชุดมโนราห์ไปถ้ำยารูปผีปวดขาไหมคะ”

“ถามทำไมเหลา”

“เกรงพี่จะเขย่งขาตามมโนราห์ ตอนมโนราห์จิกเท้าเต้นบัลเล่ต์ นี่ล้อก็เพราะรักนะคะ พวกเราทราบดีว่าพี่-คุณผ่องพรรณ บุญสุยา และคณะกรรมการเดินชอบคุณแขกที่ให้เกียรติมางานจนทั่วถึง

แหม! เหมือนฝันจังนะคะ ชุดที่ใช้แสดงได้มาอย่างปาวหารีย์ต้องขอบคุณอาจารย์พันธุ์นา ไตรพิพัฒน์ อย่างมากที่มีส่วนให้บรรลุผลเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายแสดงชุดนี้ สวยมหัศจรรย์จริง ๆ ทั้งชุดและทั้งลีลาการแสดง จืด สุภาภรณ์ ดูแลน้อง ๆ จากมหาวิทยาลัยขอนแก่นแทนด้วยนะคะ ขอขอบคุณค่ะ”

ชุดต้นตระกูลไทยที่ใหญ่ยิ่ง

“กลับหรือยัง ดึกพอควรแล้ว ลูกอยู่กับพี่เลี้ยงซักเป็นห่วง”

“เดี๋ยวค่ะ คุณพี่ ดูชุดต้นตระกูลไทยก่อน”

“เมื่อไหร่แสดง”

“คุณพี่ดู ๒ ขอบเวทีซิคะ” เตรียมกันพร้อมหมดแล้วแต่น่าเห็นใจผู้มาร่วมงานค่ะ กำลังสนุกสนานเต็มที่ คนมากเป็นประวัติการณ์เลยนะคะ”

“แน่ละเธอ เขามาด้วยความเต็มใจ สมัครงใจที่จะร่วมทำคุณประโยชน์ร่วมกัน เหมือนพี่และเธอนี้แหละ พี่ภูมิใจและประทับใจจริง ๆ ที่มีส่วนและบทบาทแม้เพียงเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่มา

ร่วมงานนี้เราอยู่สุขทุกวันนี้ก็เพราะทหาร ตำรวจ อาสาสมัคร ที่เอาชีวิตปกป้องพิทักษ์ไทยให้ไทยเราดำรงเอกราชอยู่ได้ ใคร ๆ ก็รักชีวิต แต่ผู้เอาชีวิตเข้ามาแลกเพื่อความสุขสงบของบ้านเมืองนั้น เราก็ต้องนึกถึงเขา เวลาเขาได้รับภัยอันตรายมาสู่ เราก็ก็นึกถึงใจให้แก่เขา มุลนิธิสายใจไทยนี้แหละมีจุดมุ่งที่ช่วยเหลือเขาเหล่านั้น เรามาวันนี้ เราก็ก็นึกถึงได้ช่วยผู้กล้าหาญเหล่านั้นทางอ้อม พี่เชื่อมั่นที่สุดว่า คณะผู้ดำเนินการ ผู้ร่วมงานทุกคนเสียสละกัน อย่างจริงใจและจริงจัง คุณศรชัย พงศ์สะอาด เพื่อนผู้นำรัก นานับถือของเรานั้นเป็นเหรียญก๊อก ออกใบเสร็จรับเงินให้เป็นหลักฐานทุกราย ไม่ว่ามากหรือน้อย เธอเห็นไหม เขียนทันทีที่มีผู้บริจาค”

“คุณพี่คะ ทราบว่า บางครอบครัว ร่วมแสดงในงานนี้ทั้ง พ่อ แม่ ลูก ทั้งหาชุดเอง ซื้อโต๊ะช่วยงานหลาย ๆ ด้าน ก็มีใช้ไหมคะ”

“พี่ก็ทราบจากอาจารย์ปรุงจิต ปรามค์ชัยกุล ซึ่งเรียกตนเองว่าเป็นนางเอกในมุมสลัว เพราะไม่ได้ปรากฏตัวบนเวที ช่วยเดินดูความเรียบร้อยของงานร่วมกับอาจารย์โกมล บุญสุข ท่านว่า“ท่านศึกษา ภรรยา ลูกชาย แสดงถึง ๓ ท่าน ท่านसारวัตรใหญ่ พ.ต.ต.ตระกูล รักแผน ศรีภรรยาของท่าน และลูกสาวที่อยู่อนุบาลชื่อหนูจุกจิก ก็แสดงด้วย” เธอเห็นเด็ก ๆ ในชุดนวลีลา ๒ คนไหม ทางซ้ายมีอนันต์และลูกสาวของท่านसारวัตรใหญ่ ส่วนทางขวามีอัครนิศากร พัดทอง ช่อตริอนงค์ เมืองอ่ำ ลูกสาวอาจารย์กาญจนา เมืองอ่ำ หัวหน้าผู้จัดเวทีและพลอร์

วันนี้ไงละ พี่ได้ทราบว่าคุณคนทำงานอย่างอุทิศชีวิตจิตใจและให้
ค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด”

“เวทีสวยมากนะคะคุณพี่ เสียง แสง ก็กลมกลืนไปหมด”

“พี่ทราบว่าคุณนอกจากครูสิรินธรแล้ว ทางสถานีวิทย์
กระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดสุรินทร์ และทางไฟฟ้าจังหวัด
สุรินทร์ ร่วมมือช่วยกำกับเสียง-แสง เต็มที่”

“คุณพี่คะ น้องฟังแล้วพาลน้ำตาจะไหลด้วยความปลื้มปิติ
ช่างเป็นความร่วมมือร่วมใจกันอย่างมหาศาลจริง ๆ”

“น้องได้ยินเสียงโฆษกประกาศไหมละ ห้างร้าน มูลนิธิ
หน่วยงานต่าง ๆ บีเอ ร้านทำผม ตำรวจ ทหาร ลูกเสือ คณะครู
นักเรียนในโรงเรียนสิรินธร ศิษย์เก่า ผู้ปกครอง บริษัทเสริมสุขจำกัด
พิมพ์บัตรให้ฟรี ให้เครื่องดื่มบางประเภทมาจำหน่าย ปิงโกขนาน
แป๊ะตี้ แม่มน ฯลฯ พี่ลำดับได้ไม่หมด เยอะแยะมากมาย ร่วมมือ
ร่วมใจกันทั้งสิ้น ไม่ว่าเด็ก ผู้ใหญ่ ร่วมใจทั้งความคิด แร่กาย
ปัญญา ทรัพย์ เพื่องานนี้ น้องคงได้ยินท่านผู้อำนวยการเล่าสู่พวก
เราฟังว่า คุณวิจิต ทักแสนเศรษฐี ได้เอื้อเพื่อให้โอกาสแก่ท่าน
ผู้อำนวยการได้เล่าให้เพื่อน ๆ ที่คุณวิจิต รัก นับถือ ได้ฟัง ได้รับ
ทราบเรื่องเกี่ยวกับงาน ทุกคนก็เต็มใจสนับสนุน นายแพทย์สมบัติ
ตรงสกุล แห่งโรงพยาบาลสุรินทร์ ก็ช่วยสร้างความเข้าใจอันดี
เป็นเหตุให้ปัญหาเรื่องบัตรมาชมงานและมาร่วมงานครั้งนี้ลุล่วงไป
ด้วยดีที่สุด ทุกคนช่วยกันกระจายข่าว ช่วยกันสนับสนุน การจองบัตร
ไม่ฝากจำหน่ายเพราะต้องการความสมัครใจ น้องคงได้ฟังรายการ
วิทยุบ่อย ๆ ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ความเป็นไท และเป็นไทย ชั่ววันรันดร” ดังเนื้อเพลง “ต้นตระกูลไทย” ว่า

(สร้อย) ต้นตระกูลไทย ใจท่านหิ้วยมหาญรักษาดินแดนไทย
ไว้ให้ลูกหลาน สู้จนสูญเสียแม้ชีวิตของท่าน เพื่อถนอมบ้านเมืองไว้
ให้เรา ลูกขึ้นเถิดพี่น้องไทย อย่าให้ชีวิตสูญเปล่า รักษาตียิ่งชีพ
ของเรา เหมือนดังพงศ์เผ่าต้นตระกูลไทย

๑. ท่านพระยาราม ผู้มีความแข็งแกร่ง สู้รบป้องกัน มิได้
ยอมแพ้พ่าย พระราชมนูทหารสมัยกู่ชาติ แสดงความสามารถ ได้
ชัยชนะมากมาย เจ้าพระยาโกษาเหล็ก ท่านเป็นแม่ทัพชั้นเอก
ของสมเด็จพระนารายณ์สืุหราชเดช ผนญสงครามใหญ่โต ต่อตี
ศัตรูแพ้พ่าย เจ้าคุณพิชัยดาบหัก ผู้กล้าหาญ ยิ่งนัก ล้วนเป็นต้น
ตระกูลไทย (สร้อย).....

๒. หมู่บุคคลสำคัญ หัวหน้าชาวบางระจันที่เราหาชื่อได้
นายแท่น นายดอก นายอิน นายเมือง ขุนสรรค์ พันเรือง นายทอง
แสงใหญ่ นายโชติ นายทองเหม็น ท่านพวกนี้ล้วนเป็นผู้กล้าหาญ
ชาญชัย นายจันหนวดเขี้ยว กับนายทองแก้ว ทำชื่อเสียง
เพริศแพร้ว ไว้ลายเลือดไทย ชาวบางระจัน สำคัญยิ่งใหญ่ เป็นต้น
ตระกูลของไทย ที่ควรระลึกตลอดกาล (สร้อย).....

๓. องค์พระสุริโยทัย ยอดมิ่งหญิงไทยสละพระชนม์เพื่อ
ชาติ ท้าวเทพสตรี ท้าวศรีสุนทร ป้องกันกลางนคร ไว้ด้วย
ความสามารถ ท้าวสุรนารี ผู้เป็นนักรบสตรี กล้าหาญองอาจ
ป้องกันอิสาน ต้านศัตรูของชาติล้วนเป็นสตรีสามารถ ต้นตระกูล
ของไทย (สร้อย).....

นายสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดสุรินทร์
คุณวารินทร์ ศรีแย้ม คุณบุญฤทธิ์ แหลมหลวง ได้ช่วยเหลือให้
ความกระจ่างเกี่ยวกับงานนี้ตลอดเวลา เรียนให้ทุกท่านทราบว่า
หมู่คณะกำลังทำอะไรอยู่ แม้ใครจะไม่ได้ไปร่วมงาน ก็คงส่ง
กำลังใจไปช่วยและจะได้รับรู้ว่า กำลังร่วมมือกันทำสิ่งอันมีคุณค่า
และเป็นประโยชน์”

“อ้อ คุณพีคะ น้องได้ทราบมาว่าทางสื่อมวลชนในจังหวัด
สุรินทร์ ก็ช่วยด้านประชาสัมพันธ์มากนะคะ เช่น คนอีสาน ซึ่งมี
คุณรุ่งโรจน์ ไสยสมบัติ เป็นเจ้าของ ก็ช่วยแจ้งข่าว ชาวสื่อมวลชน
ในจังหวัดสุรินทร์ก็ร่วมมือด้วยอย่างยิ่ง แม้คุณชัยพฤกษ์
เมืองสุรินทร์ ซึ่งมีงานติดพันที่กรุงเทพมหานครมากมาย พอทราบ
ว่าจะมีรายการ**สายใจไทย** ก็ช่วยออกอากาศแจ้งข่าวนี้ในทันที
ที่ทราบ”

“พี่สอบถามคุณเฉลย ร.อ.สนั่น และอีกหลาย ๆ ท่านบอก
ว่าเป็น ความร่วมมือร่วมใจกันอย่างตั้งใจจริงและเต็มใจจริง ๆ จาก
ทุกฝ่ายทุกคนที่ทำงาน เสียสละกันหลาย ๆ อย่าง คณะกรรมการ
เองจะมีความสุขที่สุด ถ้าเห็นผู้ร่วมงาน มีความสนุกสนาน”

เสียงจากโฆษกคือ อาจารย์สุรศักดิ์ อาภรณ์เทวัญ
ประกาศว่า

“ลำดับต่อไปนี่ เป็นการแสดงชุดต้นตระกูลไทย โดยผู้แสดง
กิตติมศักดิ์ เพื่อน้อมรำลึกถึงบรรพบุรุษของเรา ซึ่งป้องกันบ้าน
เมืองไทยด้วยความองอาจ กล้าหาญ แม้จะสิ้นชีวิตก็ไม่หวั่นเกรง
เพื่อความเป็นไทและเพื่อลูกหลานไทยรุ่นหลัง จะยังคงอยู่ด้วย

รายนามผู้แสดงชุดต้นตระกูลไทยมีดังต่อไปนี้

ต้นตระกูลไทย

เจ้าพระยาราม

พระราชมณู

เจ้าพระยาโกษาเหล็ก

สีหราชเดโช

เจ้าคุณพิชัยดาบหัก

นายแท่น

นายดอก

นายอิน

นายเมือง

ขุนสรร

พันเรือง

นายทองแสงใหญ่

นายโชติ

นายทองเหม็น

นายจันทนวดเขียว

นายทองแก้ว

พระสุริโยทัย

ท้าวเทพสตรี

ท้าวศรีสุนทร

ท้าวสุนาริ

ผู้แสดง

พ.ต.ต. ตระกูล รักแผน

พ.ต.ท.แหลมทอง ญาณอุบล

คุณฤทัย อินทรปาতি

พ.ท.อนันต์ นอบไทย

ร.อ.สนั่น โหมขุนทด

คุณสอาด ไตรพิพัฒน์

คุณจำลอง ประยูรติ

คุณทองอินทร์ จิตดี

คุณอรุณ ศาลางาม

คุณเฉลย รัตนสุรย์

คุณศรชัย พงศ์สะอาด

คุณสมบุรณ์ วันสุข

คุณสุเมธ สุภาลัย

คุณชัย ผดุงกิจ

คุณกำแหง สุนทรารักษ์

คุณพร สายแก้ว

คุณพัชรา ธรรมศาล

คุณสุวาระ พิริยะพจน์

คุณสุนันทา เวชวัลลภ

คุณกุศล โยชนชัยสาร

ผู้แสดงทำรำประกอบเพลง ๑. คุณผ่องศรี ทองหล่อ

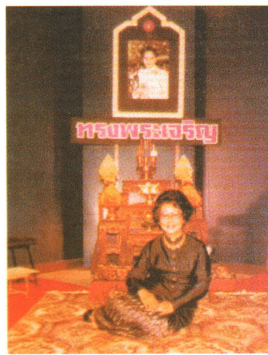
๒. คุณนิรัชดา สุรินทร์ศิริรัฐ



ชุดดนตรีตระกูลไทย เข้มแข็ง คึกคัก องอาจ กล้าหาญ
เกร่งไกรยิ่งนัก ผู้แสดง และผู้แสดงท่าประกอบ มีเอกลักษณ์
เฉพาะตัวที่รวมชีวิตจิตใจแห่งท่านผู้กล้าหาญไว้อย่างพร้อมมูล
สองรอบของเพลงดนตรีตระกูลไทยน้อยและรวดเร็วเกินไป สำหรับการ
ฝึกกำลังแห่งความรัก ความสามัคคีในหัวใจของ ทุกผู้ที่ซาบซ่าน
ด้วยเลือดไทยอันเข้มข้น

เสียงปรบมืออันกึกก้องต่อการแสดงแต่ละชุดต่อเสียงเพลง
แห่ง มทบ. ๓ ต่อการเสียดสของทุกท่าน ยังก้องกังวานไป
ทุกสารทิศ แทรกไปยังทิวไม้ ขุนเขา สายธาร สะท้อนกังวานไปใน
ดวงใจแห่งผู้ปรรณนาดีทุกผู้งานทุกฝ่าย ทุกด้าน ดำเนินไปด้วย
ความเรียบร้อย สมความมุ่งหมาย รายได้จากการดำเนินงาน
ทั้งการจัดงาน และผู้สมทบ เพื่อนำมูลเกล้าฯ ถวาย สมทบทุน
มูลนิธิสายใจไทย จนถึงวันบันทึก คือ ปลายเดือนมกราคม ๒๕๒๑
ที่จดจารึกไว้ไม่ต่ำกว่า ๑๘๐,๐๐๐ บาทเศษ

ภาพที่ผ่านมานั้นเสมือนฝัน แต่รำลึกอยู่ชั่วนิรันดร์ ทั้งหลับ
และตื่น ขอให้ผลงานที่พวกเราทุกคนกระทำร่วมกันครั้งนี้
คุณความดี ความบริสุทธิ์ใจจงเป็นเกราะแก้วป้องกันภัย ให้ประสบ
แต่ความดีงามโดยทั่วหน้ากัน แม้จะปรากฏชื่อไม่ปรากฏชื่อใน
หนังสืออนุสรณ์แห่งนี้ ขอจงรับรู้ไว้ ได้จารึกไว้ในดวงใจ
ด้วยความขอบคุณยิ่ง.....ตลอดไป



ราตรีสินธร

ถึงฝนพรหม ลมพัดมาขัดขวางใจสนุกเสียอย่างสิ้นปัญหา
ถึงหน้าฝน ฝนก็พริ้วเป็นธรรมชาติ ถือเสียว่าฟ้ารั่ว กลั้ว งานบอลล์



ท่านศึกษาธิการจังหวัดสุรินทร์
คุณสุนทร สุทินัย ผู้ครองชีวิตด้วยธรรมะ
ได้เขียนกลอนบทนี้ส่งให้ดิฉัน ดิฉันรู้ดีว่า
นั่นคือ ข้อความปลอบใจ ไม่ให้ต้องเสีย
กำลังใจ ดิฉันได้อ่านให้ผู้ร่วมงานฟังหลายท่านได้กล่าวว่า
“ท่านศึกษาฯ เขียนกลอนได้ไพเราะเหลือหลาย”

ดิฉันนึกถึงคุณหลวงวิจิตวาทการ ท่านเขียนไว้ว่า

“เป็นการง่ายยืมได้...ไม่ต้องผิน

เมื่อชีพขึ้นเหมือนบรรเลงเพลงสวรรค์

แต่คนที่ควรขมนิยมนั้น

ต้องใจมันยืมได้เมื่อภัยมา”

ดิฉันและคณะยืมกับฟ้า เพื่อปลอบใจตนเองขณะที่ฝน
โปรยปรายมาในภาคกลางวันตั้งแต่ ๑๔.๑๕ น. ได้วิ่งวนขอร้อง
ฝนได้หยุดตกเวลา ๑๗.๓๐ น. และมาโปรยปรายอีกเมื่อเปิด
รายการ ชุดรวมร่วมใจ ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์
พาร.อ.สละ สุขเกษม ซึ่งนำเงินไปสมทบโครงการทุกตารางเมตร
เพื่อเธอ ไปให้กำลังใจ ดูความเรียบร้อยบริเวณงานในฐานะ
ที่ปรึกษา ท่านไปเวลา ๑๓.๓๐ น. ขณะนั้นฝนยังไม่ตก เมื่อเรียน
ท่านว่าขอให้ฝนไม่ตก ท่านก็หัวเราะและไม่ยืนยัน ถ้าลักษณะนี้ก็รู้

ว่าผมนคงจะตกแ่นๆ การทำใจสงบนิ่งเผชิญปัญหาต่างๆ ได้ และยอมรับในสิ่งที่พบเพื่อนำปรับปรุงแก้ไข แปรเปลี่ยนสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ให้เป็นสิ่งพึงประสงค์เป็นสิ่งที่น่ากระทำ ดังนั้นจิตใจก็ไม่หวั่นไหว สงบนิ่ง

ผู้ที่ตั้งใจไปร่วมงานหรือมาร่วมงาน ท่านพร้อมแล้วที่จะไปสนับสนุน ที่กล่าวดังนี้เพราะได้บอกให้ผู้ประสานงานละเว้นการขัดแย้งขอให้ไปหรือช่วยด้วยเต็มใจ จะสุขทั้งผู้ให้ และผู้รับทุกคนเป็นห่วงเรื่อง “ฝน” ก็ได้บอกว่า “เตรียมแผนสอง” ไว้

ระดมยืมเต็นท์ และเช่าเต็นท์จากนครราชสีมา ยอมละทิ้งส่วนเช่า หากไม่ต้องใช้แผนสอง คิดเหมือนกัน “ทำไม” “ทำไมต้องเสี่ยง” คำตอบในหัวใจก็คือว่า ถ้าเพื่อเธอแล้วทำไปเถิดหลาย ๆ คนพร้อมที่จะสนับสนุนร่วมมือ ไม่แน่ใจว่าจะมีโอกาสทำอีกเมื่อใด เพราะความแน่นอนเหลือหลายคือ ความไม่แน่นอน”

ตัดสินใจเด็ดขาดหลังจากปรารภกับหลาย ๆ คน และวันนั้นที่สนามหญ้าหน้าบ้านพักเพื่อนรักคนหนึ่งบอกว่า “จำเป็นจะต้องกลับภูมิลำเนา” ภาพ “ราตรี รวมสายใจไทย” ครั้งนั้นก็ผุดขึ้นปรากฏชัดเจนจึงได้ กล่าวว่า

“เราจะต้องช่วยกันทำงาน ให้โรงเรียนให้เร็วยิ่งขึ้น”

ดิฉันได้พบเห็นความเมตตา ความรัก ความปรารถนาดีต่อโรงเรียนจากทั่วทุกสารทิศ ต่างสอบถามความหมายของ “ทุกตารางเมตรเพื่อเธอ” ดิฉันได้เรียนว่า “ทุกอย่างเพื่อเด็กๆ อันเป็นที่รักของเรา เพื่อสิรินธร” อาทิ ถนนคอนกรีตสมทบทำรั้ว ศูนย์สื่อการเรียนการสอน การปรับปรุงด้านต่าง ๆ มูลนิธิฯ จะพอ

หรือไม่พอก็ต้องเริ่มทำ ทำในนาม ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า ครู นักเรียน และชุมชน

สิ่งที่เห็นคือ “น้ำใจ” และการแสดงออกที่ต้องจารึกจดจำ ไปยาวนาน ครูปัจจุบัน ศิษย์ ศิษย์เก่า ผู้ปกครอง ผู้มีไมตรีจิต มีความรักปรารถนาดีต่อโรงเรียน ต่อเด็ก เป็นอย่างมากจากใจจริง ต่างก็รวมกันและร่วมกัน ช่วยทั้งเงิน ทั้งงาน สิ่งเหล่านี้ทำให้ดิฉัน รักเพื่อน รักมิตร เพิ่มพูนขึ้น อย่างมาก และทำให้มีกำลังใจที่จะฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ อีกต่อไป

สิรินธรที่รัก ทุกๆอย่างคือ ชีวิตจิตใจลึกซึ้ง เกินกว่าที่จะบรรยายได้

เมื่อฝนพริ้ว พื้นสนามน้ำนอง คุณอดิศักดิ์ คันธกุลดุขุฎิ คุณวิรัช รัตมีเทศ ก็ช่วยแก้ปัญหา แนะนำช่วยสูบน้ำออก อาจารย์ หอมหวล กนกนาก ผู้ช่วยผู้อำนวยการ อาจารย์พินิจ ดลเสมอ อาจารย์จำลอง ประจักษ์ฤติ อาจารย์วัฒนา อิ่มชื่น อาจารย์วรวุฒิ วรศิริ อาจารย์วรวุฒิ แยกดี ครูชายหญิง...เพื่อนของเรา...ภารโรง... นักเรียน... ทุก ๆคนระดมกำลังกันแก้ปัญหา ลำเลียงทรายมาโรย ทำทุกทาง... คุณพุดิชัย จรรย์ยานนท์ ไปช่วยดูแลและเฝ้าหยอกว่า “ผมมาช่วยบิด ผ้าปูโต๊ะ” เพราะตอนจัดราตรีสิรินธร ปี ๒๕๒๕ ฟ่ำสว่างจ้า ฝนมาไม่รู้ตัว ๔ โมงเย็น พอ ๖ โมงเย็นก็หยุดตกสนิท จนตี๒ จึงตกมา เรียกว่า เว้นไว้ให้จัดงาน

แผน ๒

จริง มีแผน ๒ แต่ไม่ได้ตีความเลขไว้ก็เลยนั่งแบบ
สามัคคีชุมนุม ก็ดีไปอย่าง เข้าเต็นท์มาก็ได้ใช้ ที่น่าเสียดาย คือ
ชุดแสดงแต่ละชุดสวยงามมากที่สุด ผู้มาร่วมงานเห็นได้ไม่ทั่วถึง
แม้จะมีโทรทัศน์วงจรปิด ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์จาก
ท่านผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคสุรินทร์ คุณบุญพร อายุวัฒน์
อาจารย์วัฒน์ชัย เกิดสันเทียะ และคณะ ติดไว้ให้ดูตามเต็นท์ก็
ไม่เหมือนเห็นของจริง จะอย่างไรก็ตามผู้ไปงานก็มีความเข้าใจ
อภัย และทำใจ ทำตัวสนุก พูดคุยกัน ร่วมสนุกสนานมากน้อย
ตามควร แห่งตน

ชุดการแสดง

เปิดรายการ

ชุดรวมรวมใจที่เกรียงไกร สวยงาม ท่ามกลางละอองฝน
พริ้ว ผู้มีดวงตาเห็นศิลปกล่าวว่า หยาดฝนสัมผัสกับแสงสี
สปอตไลท์ ดูพราวพราวเป็นเส้น ๆ ผู้ขับร้องก็ไม่ได้พรันพริงต่อ
สายฝน คนชม ก็นั่งชมชนิดให้กำลังใจ ขอบคุณ

จินตลีลาชุดภาพเธอ

สวยหวาน งามสง่า มีความหมาย แสดงดีทุกคน แต่ละ
เพลงประทับใจ มีผู้กล่าวว่า เหมือนออกมาจากจอทีวี

ระบำจตุรมิตร

ละลานตาไปหมด ชาวเขาก็พราวแพรว ปักขี้ไต้สดชื่น
เข็งอีสานสุดสวย และต้นกำรำเคียวของภาคกลางสนุกสนาน

จะอยู่ที่ใดในผืนแผ่นดินไทย ได้ร่วม ธงชาติไทยผืนเดียวกัน
ของรักสมัครสมานสามัคคีจุนองพี่น้องรินดร

เฮฮาพาเพลิน

ก็สนุกสนานโดยพิธีกรหญิงชาย อาจารย์ฉวีวรรณ
บุญวัฒน์ และ อาจารย์วรวุฒิ วรศิริ ชุดต่าง ๆ แสดงได้น่ารัก
มาร่วมสนุกสนานด้วยกัน

ดนตรี

ดีมากน้อง ๆ ศิษย์เก่ามาช่วยมากราย สำหรับนักร้อง
นักดนตรี ก็เป็นเพื่อนพ้องญาติมิตรของคุณศานิต หล่อเกษมศานต์
ให้วงดนตรี ฟอสส์ บีฮายด์ มาบรรเลงรอบดึก เด็ก ๆ สนุกสนาน
กันเต็มอิม

แสง

ท่านผู้จัดการไฟฟ้าก็ช่วยดูแลตลอด

เสียง

เอกชัยภาพยนตร์มาช่วย

ขออำนาจไตรรัตน์เป็นฉัตรแก้ว

นำพรชัยเพริศแพรวได้เกื้อหนุน

ให้ทุกท่านที่ร่วมงานร่วมเจือจุน

พบแต่คุณความดีมีโชคชัย

ท่านที่มาราตรีสิรินธร

จงสบสุขสโมสรสุดสดใส

แรงศรัทธาการร่วมรวมน้ำใจ

ส่งผลให้สุขสันต์นิรันดร์เทอญ.

คติ สิ่งที่ได้พบ จดจารึกไว้เพื่อการปรับปรุง แก้ไขบาง
ประการ และซึมซับสิ่งดีที่เห็นเพื่อเพิ่มพูนความดี



คอนเสิร์ตมหาดไทย เอลิมพระเกียรติ ร.๙

ดิฉันต้องขอขอบคุณคุณหญิงมลิ มุลศาสตรสาทร ที่ให้เกียรติและให้โอกาสแก่ดิฉัน ได้เป็นนักร้องกิตติมศักดิ์ ร้องเพลงในงานคอนเสิร์ตมหาดไทย เอลิมพระเกียรติ ร.๙ เมื่อ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๓๐ เป็นความภาคภูมิใจอย่างยิ่ง ที่ในชีวิตหนึ่งได้มีโอกาสเช่นนี้...

ดิฉันได้ร้องเพลง “ธารน้ำใจ” ซึ่งแต่งเองทั้งคำร้องและทำนอง อันเนื่องมาจากความปิติและความสำนึกที่ล้นลึกในจิตใจ ในคุณความดีความเมตตาที่ได้รับจากบุคคลทั่วไป สามารถบันทึกไว้ว่า “หนี่น้ำใจ...แม้ชีวิตสลาย...ชดใช้ไม่สิ้น”

เพลงที่ร้องในครั้งนี้ ทางจังหวัดสุรินทร์และผู้รับฟังบริจาคเพื่อสมทบโดยเสด็จพระราชกุศล เป็นเงินร่วมห้าหมื่นกว่าบาท ผู้เล่นเปียโนประกอบการร้องเพลงนี้ คือ คุณบุปผา ธรรมบุตร บรรเลงได้ยอดเยี่ยมมาก งานครั้งนี้เป็นงานที่งดงามยิ่งใหญ่ สำหรับนักร้องกิตติมศักดิ์ มีดังนี้

๑. ท่านปลัดกระทรวงมหาดไทย (ท่านพิศาล มุลศาสตรสาทร) ร้องเพลง “เนื่อนวล” มีคุณครูพรทิพย์ ผลเกิด คุณครูภาณี ชนะนา คุณครูเพชรรัตน์ โยคะสิงห์ (ทองนุ่น) เป็นผู้แสดงรำประกอบเพลง ท่านพิศาลร้องเพลงนี้ได้ไพเราะมาก หางเครื่องทั้งสามก็สวยงามมาก แต่งกายด้วยผ้าพื้นเมืองสุรินทร์ สดสวยและสุดเก๋

๒. ท่านอธิบดีกรมการปกครอง (ท่านอนเนก สิทธิประศาสน์)
ร้องเพลง “เพลิน” ที่สุดแสนไพเราะเช่นกัน

๓. ท่านเลขาธิการสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท
(ท่านทวี ชูทรัพย์) ร้องเพลง “รักที่อยากลืม” ไพเราะจับใจ

๔. ดิฉันนางปลั่งศรี มูลศาสตร์ ภรรยาผู้ว่าราชการ
จังหวัดสุรินทร์ ร้องเพลงในนามแม่บ้านมหาดไทย เพลงที่ร้อง
ชื่อเพลง “ธารน้ำใจ” ดังที่เรียนให้ทราบเบื้องต้นแล้ว พิธีกรทั้ง
ชาย-หญิง ได้กล่าวว่า เป็นเพลงที่ไพเราะมาก ทั้งทำนองและ
คำร้อง ซึ่งมีความหมายที่ดีงาม

หลังจาก ชุดกิตติมศักดิ์ได้ร้องเพลงจบลงแล้ว ต่อไปก็เป็น
ชุดของนักร้องอาชีพ เช่น คุณธงไชย แมคอินไตย์
คุณدنุพล แก้วกาญจน์ คุณยอดรัก สลักใจ คุณสุชาติ ขวังกูร
คุณนันทิดา แก้วบัวสาย และ คุณศรินทรา นิยากร

ในการไปร้องเพลงครั้งนี้ มีกองเชียร์ให้กำลังใจและกำกับ
พฤติกรรมดิฉันหลายคน เช่น คุณสงวน มุกดาอนันต์
คุณภาวิดา ชูวัฒนา คุณขวัญฤดี เย็นใจ คุณพรทิพย์ ผลเกิด
และคุณเพ็ญทิพย์ กองวารี เป็นต้น คุณวิไล รัศมีเทศ
คุณสมทรง เสาวโกมุท ก็ให้กำลังใจอย่างเต็มที่

ดิฉันได้พยายามทำให้ดีที่สุด เพื่อชื่อเสียงของชาวสุรินทร์
คิดว่าคงดีพอสมควร เพราะมีหนังสือรายปักษ์ฉบับหนึ่ง
ขอสัมภาษณ์และขอถ่ายภาพไปลงหน้าปกหนังสือ ดิฉันบอกว่า
“ดิฉันอายุจะ ๖๐ ปีแล้ว ไม่พร้อมที่จะลงหน้าปกหนังสือ” ก็เลยมี

แต่บทสัมภาษณ์ (สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์) ลงในหนังสือ
“ศรีมาดา”

นี่คือครั้งหนึ่งในชีวิตที่ยังคงอยู่ในความทรงจำ สำหรับบท
เพลง “ธารน้ำใจ” ให้แก่ผู้ยากไร้ในจังหวัดสุรินทร์ และจังหวัด
ยโสธร ซึ่งก็ยินดียิ่งที่ท่านได้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์

“ธารน้ำใจ แห่งเมตตาปราณี
ธารน้ำใจ แห่งปรารถนาดี
ธารน้ำใจ แห่งสามัคคี
ธารน้ำใจ ความเอื้ออารี
ธารน้ำใจ ชุ่มชื่นฤดี นิรันดร์
โอ้...ธารน้ำใจ...ธารน้ำใจ...
ธารน้ำใจ...ธารน้ำใจ...



ความจงรักภักดีที่มีนั้น ยังคงมันอยู่ในใจดวงนี้

“นำบูชา หอึงขรา ท่านหนึ่ง เป็นที่พึงซึ่งใจคนว่าแห้วทั้ง
ชั้นเขา เข้าป่า ฝ่าทะเล ท่านร่อนเร่ แรมรอน สัจจรไป

ย่ำเดินดิน ชินหน้าประชาชน สู้อดทนไม่บ่นกับคนไหน
เป็นแม่พระของทหารตำรวจไทยอยู่ถึงไหน ไปถึงนั้นไม่หวั่นกลัว
เดียวขึ้น ฮ. เดียวขึ้นรถ เดียวขี่ม้า เดียวลงเรือ เดียวเข้าป่า
ฝ่าไปทั่ว

แจกของขวัญจนมือท่านสั่นระรัว ไม่หมองมัว แจกยิ้ม
ทั่วทุกถิ่นไทย

ท่านแก่แล้วไม่ได้พักพำนักตน เพื่อปวงชน ดังลูกหลาน
หลานจากไส้ลูกรู้ดี ชีพแม่พลีเพื่อเมืองไทย ลูกสุดตั้งใจ
ไ้อ้พระแม่ไทยลูกขอบูชา...”

เป็นบทเพลงหนึ่งที่ไพเราะและมีความหมายทั้งงดงามยิ่ง
ซึ่งดิฉันตั้งใจว่า จะขับร้องให้ดีที่สุด อธิษฐานให้เสียงเพลงนี้
ล่องลอยจากสถานที่จัดเลี้ยงที่ห้วยเสนง ไปยังที่ประทับของสมเด็จพระ
ศรีนครินทร์ทราบรมราชชนนี ณ พระตำหนักห้วยเสนง เป็น
การร้องเพลงจากหัวใจที่มีความจงรักภักดีอย่างที่สุด เมื่อทราบว่
สมเด็จพระศรีนครินทร์ทราบรมราชชนนี จะเสด็จไปเสวยพระสุธารสชา
ที่ศาลากลางบ้านบริเวณบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์ ดิฉันได้
ไปพูดกับต้นสุพรรณิการ์ที่ปลูกไว้ว่า “ขอให้ออกดอกนะ ออกเป็น
ครั้งแรกเลย ให้ทันวันที่พระองค์เสด็จมา” ดิฉันไปพูดกับเขา
ทุกเช้า และตะตอต้นกิ่งก้านของเขา รดน้ำด้วยตนเองทุกวัน

บางวันก็เอาเทปเพลงไปเปิดให้เขาฟัง “เขา” คือต้นสุพรรณิการ์ (ฝ้ายคำ) เป็นเรื่องเหลือเชื่อมาก แต่ละกิ่งก้านจะมีปุ่ม ๆ ออกมา และเติบโตขึ้น จนบานสะพรั่งเป็นสีเหลืองอร่ามเต็มไปหมด และแล้ววันนั้นก็มาถึง วันอันเป็นสิริมงคลยิ่งพวกเราได้เฝ้าฯ รับเสด็จ อบอุ่นและประทับใจไม่เคยลืมเลือน พร้อมดอกสุพรรณิการ์ที่ บานสะพรั่งรับเสด็จเช่นกัน



อาคารรวมใจภักดี

เมื่อสมาคมศิษย์เก่า
โรงเรียนสิรินธร ได้ทราบถึง
ความจำเป็นของโรงเรียน
สิรินธรที่อาคารเรียน
ไม่เพียงพอต่อการให้บริการ
แก่นักเรียน จึงได้มีดำริที่จะ



สร้างอาคารเรียนมอบให้เป็นอนุสรณ์สถานแก่โรงเรียนสิรินธร
ดิฉันในฐานะนายกสมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนสิรินธร พร้อมด้วย
ผู้อำนวยการภักดี เสงี่ยมศักดิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนสิรินธรใน
ขณะนั้นได้ร่วมกันเป็นแกนนำเพื่อ “รวมน้ำใจร่วมระดมทุน”
เพราะเชื่อว่า เราอยากให้ใครช่วยอะไร เราต้องเสียสละเป็น
ตัวอย่างก่อน จากเงินเริ่มต้นจำนวนหนึ่ง นำไปสู่การระดมทุน
เพิ่มขึ้นจากบุคคล และกลุ่มคนเล็ก ๆ ขยายสู่กลุ่มคนที่กว้างขวาง
หลากหลาย ซึ่งล้วนแต่เป็นผู้ที่เปี่ยมด้วยกุศลจิต เล็งเห็น
ประโยชน์แก่ชุมชนและเยาวชนซึ่งเป็นลูกหลานของเราชาวสุรินทร์
งบประมาณในการก่อสร้างทั้งสิ้น ๘,๔๑๐,๐๐๐ บาท
(แปดล้านสี่แสนหนึ่งหมื่นบาทถ้วน) พิธีวางศิลาฤกษ์ ๑ สิงหาคม
๒๕๔๖ และเปิดอาคารในวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๔๗

“อาคารรวมใจภักดี” จึงเกิดขึ้น และ “ด้วยความ
จงรักภักดีอย่างไม่มีที่เปรียบปาน” ของพวกเราศิษย์เก่าสตรี
สุรินทร์-สิรินธรและชาวสุรินทร์ทุกหมู่เหล่า ในศุภวาระอันเป็น

มหามงคลยิ่งในวาระที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระชนมายุครบ ๔๘ พรรษา เราชาวสิรินธรจึงถือเป็น โอกาสพิเศษที่จะได้ ถวายความจงรักภักดีและสำนึกในพระมหา กรุณาธิคุณ จึงตั้งชื่ออาคารว่า “อาคารรวมใจภักดี” ซึ่งมีความหมายลึกซึ้งและเป็นมงคลยิ่งสำหรับชาวสิรินธร

จากประกายแห่งความคิดในจิตใจของปัจเจกบุคคล นำมาสู่ ประกายแห่งความร่วมมือร่วมใจของมวลศิษย์ ประสานด้วยพลังจิต และศรัทธาจากชุมชน จากจุดเล็ก ๆ ที่เริ่มต้นท่ามกลางความ มีดมนที่ปราศจากแสงใดๆ ได้ปรากฏเปลวไฟแห่งความหวังขึ้น แล้ว และได้รับการเติมเชื้อไฟ จนเปล่งประกายเจิดจ้า สาดส่องให้ เห็นถึงศูนย์รวมของความมุ่งมั่นและศรัทธาตระหง่านเป็นที่ ประจักษ์ นามว่า “อาคารรวมใจภักดี”

“ขอคุณความดีที่ประกอบ	สนองตอบให้ท่านสุขทุกสถาน
กายจิตสถิตใดให้สำราญ	เกียรติยศตระการก้องเกริกไกร
คุณพระศรีไตรรัตน์พัฒนาผล	จงช่วยดลสิ่งดีทิวให้
ชีวิตรุ่งเรืองโรจน์โชติติโล	ทิวโชคทิวชัยทิวบุญ”



ภาพแห่งรัก ผูกพัน และสามัคคี

ในวันที่ ๒ เมษายน ของทุกปี ศิษย์เก่าโรงเรียนสิรินธร จะมาร่วมรวมใจทำกิจกรรมด้วยความรัก ความผูกพัน และความสามัคคี อันก่อให้เกิดประโยชน์ให้แก่โรงเรียนและสังคม ตลอดทั้งเยี่ยมเยียนโรงเรียนที่เคยศึกษา ได้มีโอกาสพบปะกัน ได้กราบคารวะคุณครู และนำรายได้จากจัดงานร่วมพัฒนาโรงเรียน ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของส่วนรวมตลอด

งานในฐานะนายกสมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนสิรินธร ไม่ว่าดิฉันจะจัดกิจกรรมงานใด ดิฉันมักจะได้รับการตอบรับจากศิษย์ที่มีความพร้อมที่จะยื่นมือมาช่วยเหลือให้กิจการงานนั้นสำเร็จตั้งแต่เริ่มต้น พ.ศ. ๒๕๔๔ เริ่มต้นก่อตั้งสมาคมฯ วันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๔๑ และเริ่มจัดงานคืนสู่เหย้าครั้งแรก วันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ จนถึงปีพ.ศ. ๒๕๔๙ และต่อมาผู้อำนวยการหอมหวล กนกนาก ได้รับการคัดเลือกเป็นนายกสมาคมฯ ต่อจากดิฉันจนถึงปัจจุบัน ศิษย์เก่าทุกรุ่นพร้อมด้วยคณะครู บุคลากรโรงเรียนสิรินธรผู้มีจิตศรัทธาได้ร่วมแรงร่วมใจจัดกิจกรรมต่างๆ และร่วมบริจาคเพื่อนำรายได้สนับสนุนพัฒนาโรงเรียนสิรินธร ทั้งได้ช่วยเหลือสนับสนุนสาธารณกุศลทุกปี ดังตัวอย่างต่อไปนี้

พ.ศ. ๒๕๔๕ – สมทบทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาโรงเรียนสิรินธร จำนวน ๔๖,๘๒๖ บาท (สี่หมื่นหกพันแปดร้อยยี่สิบหกบาทถ้วน)

พ.ศ.๒๕๔๖ - ระดมทุนก่อสร้างอาคาร “รวมใจรักดี”
เนื่องในวโรกาสที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
มีพระชนมายุครบ ๔๘ พรรษา และเพื่อเป็นอนุสรณ์ครบรอบ
๔๐ ปี ที่โรงเรียน ได้รับพระราชทานนามว่า “สิรินธร จังหวัด
สุรินทร์” แทนนามเดิม “โรงเรียนสตรีสุรินทร์” เมื่อวันที่ ๑
สิงหาคม ๒๕๐๖ งบประมาณก่อสร้างทั้งสิ้น ๘,๕๑๐,๐๐๐ บาท
(แปดล้านสี่แสนหนึ่งหมื่นบาทถ้วน)

- สมทบเพื่อใช้ในกิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์ของ
สมาคมผู้บำเพ็ญประโยชน์จังหวัดสุรินทร์ เป็นจำนวน
๑๓๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนสามหมื่นบาทถ้วน)

พ.ศ.๒๕๔๗ - ปรับปรุงสำนักงานภายในอาคารเรียน
จำนวน ๕๖๐,๐๐๐ บาท (สี่แสนหกหมื่นบาทถ้วน)

พ.ศ.๒๕๔๘ - จัดหาวัสดุ อุปกรณ์วิทยาศาสตร์
ให้โรงเรียนสิรินธรนำไปมอบให้โรงเรียนน้อง (โรงเรียนตำรวจ
ตระเวนชายแดน ๖ โรงเรียน) จำนวน ๑๒๖,๔๕๑ บาท
(หนึ่งแสนสองหมื่นหกพันสี่ร้อยห้าสิบบาทถ้วน)

พ.ศ.๒๕๔๙ - สมทบกองทุนพัฒนาเด็กชนบทใน
พระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
จังหวัดสุรินทร์ จำนวน ๔๐,๐๐๐ บาท (สี่หมื่นบาทถ้วน)

- สนับสนุนโครงการพัฒนาการเรียนการสอน
วิทยาศาสตร์ โรงเรียนสิรินธร จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท
(ห้าแสนบาทถ้วน)

พ.ศ.๒๕๕๐ - สมทบกองทุนพัฒนาเด็กชนบทใน
พระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
จังหวัดสุรินทร์ จำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท (สองหมื่นบาทถ้วน)

- สมทบก่อสร้างอาคาร“ร่วมเนรมิต”โรงเรียนสิรินธร
๕๐๐,๐๐๐ บาท (ห้าแสนบาทถ้วน)

พ.ศ.๒๕๕๑ - สมทบทุนมูลนิธิพอ.สว.น้อมรำลึกใน
พระมหากรุณาธิคุณสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา
กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่ง
แสนบาทถ้วน)

- สมทบทุนกองทุนพัฒนาเด็กชนบทใน
พระอุปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
จังหวัดสุรินทร์ จำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท (สองหมื่นบาทถ้วน)

- สมทบกองทุนส่งเสริมศิลปาชีพจังหวัดสุรินทร์
จำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท (สองหมื่นบาทถ้วน)

พ.ศ. ๒๕๕๒ - สมทบทุนกองทุนพัฒนาเด็กชนบทใน
พระอุปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
จังหวัดสุรินทร์ จำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท (สองหมื่นบาทถ้วน)

- สนับสนุนการปรับปรุงศูนย์กีฬาสามัคคี โรงเรียน
สิรินธร จำนวน ๓๖๘,๔๐๐ บาท (สามแสนหกหมื่นแปดพัน
สี่ร้อยบาทถ้วน)

พ.ศ. ๒๕๕๓ - สมทบทุนกองทุนพัฒนาเด็กชนบทใน
พระอุปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
จังหวัดสุรินทร์ จำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท (สองหมื่นบาทถ้วน)

- สนับสนุนการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนสิรินธร
จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท (ห้าแสนบาทถ้วน)

พ.ศ.๒๕๕๔ - ทูลเกล้าฯถวายสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี ตามพระราชอัธยาศัย จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท
(หนึ่งแสนบาทถ้วน)

- สมทบทุนกองทุนพัฒนาเด็กชนบทใน
พระอุปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
จังหวัดสุรินทร์ จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน)

พ.ศ.๒๕๕๕ - สมทบทุนกองทุนพัฒนาเด็กชนบทใน
พระอุปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
จังหวัดสุรินทร์ จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน)

- ซื้อรถยนต์ตู้มอบให้โรงเรียนสิรินธร ๑ คัน เป็น
เงินจำนวน ๑,๓๖๒,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านสามแสนหกหมื่นสอง
พันบาทถ้วน)

พ.ศ.๒๕๕๖ - สมทบทุนกองทุนพัฒนาเด็กชนบทใน
พระอุปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
จังหวัดสุรินทร์ จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน)

- บริจาคเงินพัฒนาโรงเรียนสิรินธร จำนวน
๒๐๐,๒๐๐ บาท (สองแสนสองร้อยบาทถ้วน)

พ.ศ.๒๕๕๗ - สมทบทุนกองทุนพัฒนาเด็กชนบทใน
พระอุปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
จังหวัดสุรินทร์ จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน)

- ระดมทุนสร้างอาคาร ๘๐ ปี สตรีสุรินทร์-
สิรินธร

พ.ศ.๒๕๕๘ - สมทบทุนกองทุนพัฒนาเด็กชนบทใน
พระอุปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
จังหวัดสุรินทร์ จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน)

- สร้างอาคาร ๘๐ ปี สตรีสุรินทร์-สิรินธร
ในวาระที่โรงเรียนสิรินธร มีอายุครบ ๘๐ ปีในปี พ.ศ. ๒๕๕๘
งบประมาณก่อสร้างทั้งสิ้น ๑๘,๖๐๐,๐๐๐ บาท (สิบแปดล้าน
หกแสนบาทถ้วน) โดยได้รับ การสนับสนุนจากองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดสุรินทร์ จำนวนทั้งสิ้น ๗,๐๐๐,๐๐๐ บาท (เจ็ดล้าน
บาทถ้วน)

พ.ศ.๒๕๕๙ - สมทบทุนกองทุนพัฒนาเด็กชนบทใน
พระอุปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
จังหวัดสุรินทร์ จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน)

- ระดมทุนก่อสร้างสร้างอาคาร ๘๐ ปี
สตรีสุรินทร์-สิรินธร เพิ่มเติม

เสียงจากศิษย์ อวยพลั่งดังทิพย์วาริน

เรื่องราวต่าง ๆ ที่ศิษย์ที่เขียนถึงดิฉันที่พอหยิบยกนำมากล่าวถึงบางส่วน ซึ่งเป็นเรื่องราวที่น่าประทับใจ แสดงถึงความรัก ความเข้าใจ



ความเคารพ และความศรัทธาที่พวกเขาเหล่านั้นมีต่อดิฉัน จากถ้อยคำจดหมายและเรื่องราวที่พวกเขาพูด เล่า และเขียนถึงดิฉัน...

มีลูกศิษย์ที่ยังคงผูกพันและคิดถึงอยู่มากมายหลายคน หลายกลุ่ม ขอยกตัวอย่าง เป็นบางราย ดังนี้

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ แห่งมูลนิธิสร้างสรรค์เด็กสมาชิกสถานติบัญญัติแห่งชาติ สำหรับรายนี้ขอพูดถึงเป็นรายแรก ดิฉันได้ทราบจากบุคคลอื่น ๆ หลายปีแล้วว่า คุณวัลลภ หรือครูหุຍได้พูดถึงดิฉัน โดยให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ถึงครูที่อยู่ในใจของเขา และเขากล่าวว่า **“เพราะมีครูปลั่งศรี จึงมีครูหุຍในวันนี้”** เพราะครูให้โอกาสเขาได้เข้าเรียนที่โรงเรียน สิรินครติดตามดูแลความเป็นไปของเขา ให้แนวคิดในการดำรงชีวิต แม้จนกระทั่งเขาเป็นผู้ใหญ่ ทำงานแล้วก็ยังติดตามความเคลื่อนไหว และให้กำลังใจเขาเสมอมา เขาจึงยังต้องทำสิ่งที่ดี ๆ เพื่อให้ครูของเขามีความสุข

ครูหุຍ เป็นหัวหน้าคณะที่ได้เกิดกลุ่มศิษย์รวมพลังทำสิ่งที่ก่อให้เกิดคุณประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม จะรวมกันทำความดีเป็นที่ระลึกให้แก่ครูในวาระครบรอบคล้ายวันเกิดในวันที่ ๒๕ มิถุนายน ของทุกปี โดยจัดแสดงปาฐกถา จัดอุปกรณ์การเรียนการสอน มอบหนังสือให้ห้องสมุดโรงเรียนต่าง ๆ โดยใช้ชื่อว่า “มุมหนังสือ ปลั่งศรี มูลศาสตร์” ที่ได้จัดมอบแล้ว เช่น จัดมุมหนังสือให้โรงเรียนตั้งใจวิทยาคม โรงเรียนสุรินทร์พิทยาคม โรงเรียนสุรินทร์ราชมงคล โรงเรียนบ้านเขวาเทพอนุสรณ์ โรงเรียนบ้านแกน้อย(สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา จะเป็นอุปกรณ์กีฬาจำนวนมาก หนังสือ สิ่งจำเป็นอื่น ๆ และเงินสมทบการพัฒนาโรงเรียน) นอกจากนี้ในส่วนเพิ่มเติมพิเศษ ดิฉันร่วมกับศิษย์เก่าโรงเรียนสิรินธรรุ่น ปี ๑๖ และ ๑๘ (ซึ่งครูหุຍเป็นหัวหน้าคณะ) และรุ่นอื่น ๆ ดำเนินการเพิ่มเติม เช่น สนับสนุนมุมหนังสือให้แก่ห้องสมุดโรงเรียนศรีไพรทสมันต์ โรงเรียนรามวิทยารัชมงคลาภิเชก โรงเรียนบวรธรรมประยุตวิทยา (วัดพรหมสุรินทร์) โรงเรียนวิวัฒโนโยธิน โรงเรียนสิรินธร เป็นต้น กิจกรรมดังกล่าวที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา ก็ยังคงทำต่อไป

นายสิทธิศักดิ์ วนะขกิจ รองประธานศาลอุทธรณ์ ภาค ๗ กล่าวถึงดิฉันว่า “บางวิชาเหมือนยาขมที่ผมไม่ถนัด เมื่อเรียนกับอาจารย์ปลั่งศรีแล้ว กลับทำให้ผมชอบวิชานั้น เหตุผลเพราะอาจารย์ปลั่งศรีมีเทคนิคศิลปะในการสอนหรือการถ่ายทอดที่ดี มีการนำเอาเรื่องราวใกล้ตัวที่น่าสนใจ มาผสมผสานให้ตื่นเต้นชวนฟัง ที่สำคัญ คือ

“ อาจารย์ปลั่งศรี ได้แอบปลูกฝังหลักคิด หลักการ ในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ความถูกต้องให้แก่ผมและลูกศิษย์ และแสดงตนเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องดังกล่าวควบคู่กันไป ..”

นายสุทัศน์ ทิวทอง อดีตตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครอง และที่ปรึกษาอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นายสุทัศน์ ทิวทอง เป็นลูกศิษย์ที่เมื่อดิฉันยังสอนอยู่ที่โรงเรียน สุรวิทยาคาร ได้กล่าวถึงดิฉันว่า “จะด้วยความโอบอ้อมอารีในฐานะ ครูกับศิษย์ หรืออย่างไรก็ไม่ทราบได้ ผมได้มีโอกาสเรียนเสริมได้ ทบทวนความรู้หลังเลิกเรียนจนผมถนัดวิชาเคมีมากขึ้น จนพูดได้ว่าผมรักวิชานี้เป็นอย่างมาก ปลายปีผมทำคะแนนได้สูงมาก ผมเรียนคุณพ่อ คุณแม่ว่าถ้าไม่ได้อาจารย์ผู้ทรงคุณธรรมอย่างยิ่ง ท่านนี้แล้ว ผมคงล้มเหลวในการเรียนหรือในชีวิต คุณครูของผม ท่านหนึ่งที่มีส่วนผลักดันชีวิตผม ตั้งแต่อดีตมาจนกระทั่งบัดนี้ เป็นผู้ชี้แนะปฏิบัติเป็นผู้แนะนำวิธีการดำรงตน ฯลฯ ท่านผู้นี้คือ อาจารย์ปลั่งศรี มุลศาสตร์ ความเป็นครูของท่าน ท่านต้อง เสียสละ มุมนะบาคบ้น อดทน อดกลั้น สั่งสอนกุลบุตร กุลธิดา ขาวสุรินทร์ มีลูกศิษย์มากมายมาเป็นเวลานานนับ ๓๐ ปี เป็นอย่างน้อย”

นายวิชัย ชิงชนะ อดีตอัครราชทูตที่ปรึกษาประจำ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเตหะราน ประเทศอิหร่าน และที่ ปรึกษา กองสัญญาและนิติกร กรมการกงสุลกระทรวงการ ต่างประเทศ กล่าวถึงดิฉันความว่า “กระผมจำได้เสมอว่า อาจารย์ มีความกระตือรือร้น และ เอาใจใส่ให้นักเรียนทุกคนตั้งใจเรียน

และประพฤติตนเป็นคนดีตลอดเวลา ซึ่งทำให้บรรยากาศการเป็นนักเรียนในขณะนั้นมีความสุขและสนุกกับการเรียนมาก ในส่วนของกระผมเองนั้น อาจารย์ได้สนับสนุน ส่งเสริมให้มีโอกาสสมัครสอบชิงทุนโครงการแลกเปลี่ยนนักเรียน AFS ไปเรียนที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ด้วยการสนับสนุน เคียวเซ็ญ และผลักดันของอาจารย์ทำให้กระผมสอบได้ และได้ไปเรียนชั้นมัธยมปลายที่โรงเรียนในรัฐอินิออนส์หลังจบม.ศ. ๔ เป็นเวลา ๑ ปี

ด้วยความผูกพันและความประทับใจของกระผมที่มีต่ออาจารย์ จึงเป็นสิ่งที่อยู่ในใจซึ่งเป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่และมีความหมายต่อชีวิตกระผมมาโดยตลอดกระผมไม่เคยลืมเลย การสนับสนุนของอาจารย์ได้เป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อชีวิตของกระผม...สามารถสานต่อความฝันของตนเองต่อมา โดยการสอบเข้าเรียนในคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และต่อมาก็สอบเข้ารับราชการในตำแหน่งทูตในกระทรวงการต่างประเทศตามที่ตั้งใจไว้ โดยกระผมได้รับราชการในอาชีพนี้ด้วยความพอใจและมีความสุขจนเกษียณอายุราชการในตำแหน่งอัครราชทูตที่ปรึกษาประจำสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเดหะราน ประเทศอิหร่าน และที่ปรึกษากองสัญชาติและนิติกร กรมการกงสุลกระทรวงการต่างประเทศจนปัจจุบัน กระผมขอขอบพระคุณอาจารย์ที่เมตตาซึ่งติดตรึงอยู่ในใจ ของกระผมตลอดมา

นายองอาจ โสรถาวร ผู้จัดการฝ่ายบริษัทไทยประกันชีวิต
สาขาสุรินทร์ นายองอาจ โสรถาวร เคยอาศัยอยู่ที่บ้านของดิฉัน
เพื่อเรียนหนังสือ ได้กล่าวว่า “ดิฉันได้ให้โอกาสให้แนวทางในการ

ดำรงชีวิตแก่เขา ขณะนี้เขามีครอบครัวที่อบอุ่น ตำแหน่งหน้าที่
การงานและรายได้ดีมาก ดิฉันภูมิใจที่ได้ช่วยคน ๆ คนหนึ่งให้เดิน
ถูกทางเขาบอกว่า “ผมได้ดี เพราะคุณครู” เพียงเท่านั้นดิฉันก็ดีใจ
อย่างยิ่งแล้ว

นายโกวิท วัฒนกุล ดารา นักแสดง ประธานกรรมการ
บริษัท ตงจินเอเชีย จำกัด เมื่อเป็นนักเรียนแผนกศิลป์ โรงเรียน
สิรินธร จังหวัดสุรินทร์ ดิฉันได้เรียกพบ เพราะครูที่สอน รายงาน
ว่า “จะไม่มีสิทธิ์สอบ เนื่องด้วยเวลาเรียนไม่พอ” เขาแสดงกิริยา
ที่ไม่เหมาะสม เมื่อเขามาขอมา ดิฉันก็ยกโทษให้ และให้โอกาส
ได้ เข้าสอบ แต่มีข้อแม้ว่า จะไม่ขาดเรียนอีก ได้อบรม เพื่อให้เขา
ตั้งใจทำในสิ่งที่เหมาะสม เขารับฟังและเปลี่ยนแปลงนิสัย
เขาสามารถ สอบผ่านจบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และศึกษา
ต่ออุดมศึกษา มีการทำงานอาชีพที่มั่นคง มีชื่อเสียง ดิฉันได้ติดตาม
ความเป็นไป และติดต่ออยู่เสมอมาเสมอ อาทิ เมื่อดิฉันทำงานเพื่อ
ส่วนรวมในโครงการ “ปันกันใช้” ซึ่งหารายได้สนับสนุนหน่วยงาน
ต่างๆหลายแห่งในจังหวัดสุรินทร์ เขาได้มอบหนังสือและสิ่งของ
ต่าง ๆช่วยในการดำเนินงานเป็นอย่างดี

นายโกวิท วัฒนกุล กล่าวถึงดิฉันว่า “สิ่งที่ผมได้รับ...เป็น
สิ่งที่ทำให้ทัศนคติและพฤติกรรมแล้ว ๆของผมทั้งหมด หายไปจาก
ชีวิตของผมตั้งแต่บัดนั้น คุณครูปลั่งศรี มูลศาสตร์ ท่านอภัยและ
ยกโทษให้...ผมเปลี่ยนเป็นคนละคนตั้งแต่วันนั้นจึงทำให้ชีวิตของ
ผมประสบความสำเร็จ ด้วยความเมตตาของ ท่าน ผมจึงเคารพ

รักษา นักร้องและศรัทธา คุณครูเปรียบประดุจ “แม่คนที่สอง”
ของผม

นางภทิรา เสี่ยมศักดิ์ อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนสิรินธร
จังหวัดสุรินทร์ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
โรงเรียนสิรินธร จังหวัดสุรินทร์

นางภทิรา เสี่ยมศักดิ์ ได้กล่าวถึงดิฉัน “ครูปลั่งศรี มูลศาสตร์”
ว่า “บนเส้นทางแห่งชีวิต ของอาจารย์ ที่ผ่านมา ยังเต็มไปด้วย
ผลงานแห่งความเสียสละ ให้แก่ราชการและสังคมอีกมากมาย
หลายอย่างแต่ละสิ่งได้ส่งผลให้เกิดประโยชน์แก่การศึกษาและ
สาธารณชนโดยเฉพาะชาวสุรินทร์ และจังหวัดสุรินทร์

ตลอดเวลาอาจารย์สร้างแต่คุณงามความดี ที่ลูกศิษย์และ
ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ถือเป็นตัวอย่างได้ สำหรับตัวดิฉันที่มีชีวิตอยู่ใน
สังคมได้อย่างมีความสุข ดิฉันสามารถพูดได้เต็มปากว่า “ดิฉันมี
แม่แบบ แม่พิมพ์ที่ดี อาจารย์เป็นเพชรที่มีค่าสำหรับวงการครู
และวงการศึกษโดยแท้”

นางวิมลวรรณ งามสะอาด ครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนวีรวัฒน์-โยธิน จังหวัดสุรินทร์ กล่าวถึงดิฉันว่า “คุณครู
เป็นผู้สร้าง แรงบันดาลใจในการเป็นครูที่ดีให้แก่ดิฉัน ดิฉัน
พยายามเดินตามรอยของท่านและจะสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ศิษย์
ให้เหมือนกับที่ท่านได้สร้างไว้แล้วกับดิฉัน”

นายเทียม ศิวะสุข อดีตรองผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์
กล่าวถึงดิฉันว่า “โดยที่อาจารย์ปลั่งศรี เป็นอาจารย์ที่ผมและ
ครอบครัวให้ความเคารพนับถือเสมือนญาติผู้ใหญ่ มีความใกล้ชิด

ผูกพันกันมามากกว่า ๓๐ ปี ความดีของท่าน ผมจึงกล้าพูดด้วยหัวใจอันบริสุทธิ์ว่า ท่านเป็นผู้ที่ได้อุทิศชีวิตทั้งชีวิต เพื่อการศึกษาของเยาวชนในจังหวัดสุรินทร์มาโดยตลอด...ลูกศิษย์ของอาจารย์ปลั่งศรีเป็นส่วนหนึ่งแห่งอนาคตของชาติ วิชาความรู้ที่แต่ละคนได้นำไปใช้ประกอบอาชีพ ช่วยเหลือสังคมและชาติบ้านเมืองนั้น โดยเนื้อแท้ความรู้พื้นฐานตลอดจนการหล่อหลอมให้เป็นหลักเป็นฐานมีที่มาจาก ท่านอาจารย์ปลั่งศรี มุลศาสตร์นี่เองที่ท่านไปปูพื้นฐานและให้แนวทางชีวิตไว้แต่เบื้องต้นในวัยเด็กจนลูกศิษย์เหล่านั้น ได้นำไปใช้ประโยชน์ เมื่อวัยเติบโตใหญ่ ...”

สิ่งหนึ่งที่เป็นประโยชน์มีคุณค่าอันไพศาลที่ผมได้รับการปลูกฝัง และถือปฏิบัติตาม โดยไม่รู้ตัว คือ “จิตสำนึกแห่งคุณธรรม ความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ และความเสียสละเพื่อสังคมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน”

ที่กล่าวมาเป็นบางส่วนที่ผองศิษย์พูดถึงดิฉัน “นางปลั่งศรี มุลศาสตร์” ครูของเขา

น้ำทิพย์ชโลมใจ

มีจดหมายบางฉบับจากลูกศิษย์ และผู้ที่รักดิฉันที่ทำให้
เสมือนน้ำทิพย์หล่อเลี้ยงจิตใจ อาทิ

นางกรรณิการ์ ผูกเกสร ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียน
จารย์วิทยาคม เขียนถึงดิฉันว่า “ความทรงจำที่งดงาม...ในปี
การศึกษา ๒๕๔๙ ข้าพเจ้าได้รับมอบหมายจากท่านผู้อำนวยการ
ดวงใจ ชนะกุล ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนจารย์วิทยาคม
ในขณะนั้น ให้ข้าพเจ้ารับผิดชอบดูแลหนังสือชุดความรู้เบื้องต้น
สำหรับเด็ก (ไทม์ไลน์ ประเทศไทย) จำนวน ๒๔ เล่ม เป็นหนังสือ
เกี่ยวกับสาระความรู้ทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนได้อ่าน
เพิ่มพูนความรู้นอกเวลาเรียน พร้อมโต๊ะพับสำหรับนั่งอ่านหนังสือ
กับพื้นจำนวน ๘ ตัว และชั้นสำหรับวางหนังสือ ตั้งเป้าหมาย
เพื่อให้นักเรียนยืมอ่านนอกเวลาเรียน โดยใช้สถานที่ใน
ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์มัธยมศึกษาตอนต้น ท่านได้กำชับว่า
ต้องดูแลหนังสืออย่างดี และชักชวนให้นักเรียนได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้าให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เริ่มแรกข้าพเจ้าได้นำหนังสือ
แนะนำตามห้องเรียนต่างๆ และในช่วงเวลาที่สอนนักเรียน มีนักเรียน
สนใจมาอ่านหนังสือวันละ ๕-๑๐ คนในเวลาพักเที่ยง ข้าพเจ้าได้
พยายามสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนสนใจหนังสือชุดนี้ โดยอ่านเรื่องที่
ที่น่าสนใจในหนังสือไปเล่าบางตอนให้นักเรียนฟังเพื่อสร้างความสนใจ หลังจากนั้นประมาณ ๒ สัปดาห์ต่อมา มีนักเรียนมา
อ่านหนังสือมากขึ้น หนังสือทุกเล่มถูกยืม ไปอ่าน นักเรียนบางคน

เมื่ออ่านเรื่องน่าสนใจสนุกแปลกใหม่ ก็มาเล่าให้ครูฟัง ข้าพเจ้าจึง
ต้องใช้เวลาหลังเลิกเรียนอ่านหนังสือชุดนี้วันละประมาณ ๑ ชั่วโมง
เมื่อนักเรียนบางคนทราบว่าครูยังไม่กลับบ้านก็มาขอยืมหนังสือ
อ่านหลังเลิกเรียนด้วย ครูและนักเรียนจึงได้เรียนรู้ไปพร้อม ๆ กันมี
เรื่องเล่าสู่กันฟังทุกวัน ข้าพเจ้ารู้สึกดีใจมากที่ลูกศิษย์รักการอ่าน
หนังสือ ได้บอกนักเรียนว่าต้องรักษาหนังสือเป็นอย่างดี และ
เร่งค้นคว้าศึกษาให้ครบทุกเล่ม เพราะท่านผู้อำนวยการได้บอกว่า
หนังสือชุดนี้ ท่านคุณแม่ปลั่งศรี มูลศาสตร์ ท่านซื้อมาในราคาแพง
และท่านกรุณาให้นักเรียนยืมอ่านเป็นเวลาประมาณ ๑ ปี หลังจากนั้น
ก็จะนำหนังสือไปให้นักเรียนโรงเรียนอื่นได้ยืมอ่านต่อไป

ด้วยความกรุณาของคุณแม่ปลั่งศรี มูลศาสตร์ และ
ความมุ่งมั่นของผู้อำนวยการดวงใจ ชนะกุล ที่ส่งเสริมให้นักเรียน
รักการอ่านหนังสือ ในครั้งนี้นักเรียนหลายคนได้ประสบ
ความสำเร็จในการศึกษา ยกตัวอย่างเช่น นางสาววาสนา บุญโสม
จบการศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ นางสาวนฤมล สันทอง
จบการศึกษาคณะเทคนิคการแพทย์ นางสาววนิดา จารัตน์
จบการศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ นางสาววนิดา เจริญศรี
จบการศึกษาคณะสาธารณสุขศาสตร์ เป็นต้น และมีนักเรียน
อีกหลายคนที่ได้รับประโยชน์จากหนังสือชุดนี้ ได้ช่วยเปิดโลกทัศน์
และสร้างแรงบันดาลใจให้กับนักเรียนรักการอ่าน ข้าพเจ้าในฐานะ
ผู้ดูแลหนังสือชุดนี้รู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา และขอกราบ
ขอบพระคุณท่านทั้งสองเป็นอย่างมาก ผลที่ท่านประกอบความดี

ในครั้งนี้ ขอจงดลบันดาลประทานพรให้ท่านพบแต่ความสุข
ความเจริญขึ้นไป”

นางกาญจนา ฤทธิทิศ (ตรีแสน) ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์
เขียนถึงดิฉัน ดังนี้ “จากใจศิษย์ถึงอาจารย์...ในปี ๒๕๑๙ ศิษย์
ย้ายตามคุณพ่อซึ่งมารับราชการตำแหน่งนายอำเภอที่อำเภอ
ชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ และศิษย์ได้เข้าเรียนที่โรงเรียนสิรินธร
ชั้นมัธยมปีที่ ๒ ถึงมัธยมศึกษาปีที่ ๔ จากนั้นได้ย้ายตามคุณพ่อไป
เรียนต่อที่จังหวัดอุบลราชธานีจนจบการศึกษาระดับมัธยม
ช่วงเวลา ๓ ปีที่เรียนอยู่ที่โรงเรียนสิรินธรนับถึงปัจจุบัน ผ่านมา
นานกว่า ๔๐ ปีแล้ว แต่ภาพที่อยู่ในความทรงจำของศิษย์เสมอคือ
ทุกเช้าเคารพธงชาติเสร็จแล้ว อาจารย์ใหญ่คือท่านอาจารย์ปลั่งศรี
จะอบรมสั่งสอนบรรดาลูกศิษย์ให้ตั้งใจเรียน ประพฤติตนเป็นคนดี
และทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ท่านอาจารย์จะคอยดูแล
เอาใจใส่ห่วงใยลูกศิษย์ และมุ่งมั่นพัฒนาการเรียนการสอน
ตลอดจนความเป็นอยู่ภายในโรงเรียน จนกระทั่งโรงเรียนสิรินธร
เป็นโรงเรียนที่น่าอยู่ และน่าเรียนมาก นอกจากนี้แล้วท่านอาจารย์
ยังส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกันอยู่เสมอ เพื่อให้นักเรียน
รู้จักการร่วมมือร่วมใจ ซึ่งก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคีกัน
ช่วงเวลาที่เรียนอยู่ที่โรงเรียนสิรินธรศิษย์จึงมีความสุข และศิษย์
ย้ายโรงเรียนบ่อยครั้งเพราะคุณพ่อเป็นข้าราชการ แต่อาจารย์ใหญ่
ที่ประทับใจ คือ ท่านอาจารย์ ปลั่งศรี ท่านอาจารย์เป็นผู้ที่มี
วิสัยทัศน์กว้างไกล ฉะฉาน และเข้มแข็ง มีความเมตตากรุณา
ปรารถนาดีและห่วงใยลูกศิษย์ ซึ่งเป็นแบบที่ดีงาม และศิษย์ได้

พยายามจดจำมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตตลอดมา ท่านอาจารย์และคณาจารย์โรงเรียนสิรินธรได้สร้างคนดีออกไปรับใช้ประเทศชาติรุ่นแล้วรุ่นเล่า พระคุณของท่านอาจารย์ที่มีต่อลูกศิษย์ โรงเรียนสิรินธร จังหวัดสุรินทร์ และประเทศชาติใหญ่หลวงสุดจะพรรณนา สมดังที่ท่านอาจารย์ได้รับการยกย่องว่าเป็นปูชนียบุคคลโดยแท้ ศิษย์ขอกราบบูชาพระคุณของท่านอาจารย์และคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนศิษย์จนกระทั่งศิษย์สามารถก้าวมาถึงจุดนี้ได้ ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลกโปรดดลบันดาลให้ท่านอาจารย์และคณาจารย์ทุกท่านประสบแต่ความสุข และมีพละทานมัยสมบูรณ์แข็งแรงตลอดไป”

นางอำไพ ตรงจิตพิทักษ์ ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนสิรินธร เขียนถึงดิฉันความว่า

“ด้วยสำนึกในพระคุณของคุณแม่ปลั่งศรี มูลศาสตร ...

เมื่อปี ๒๕๑๓ – ๒๕๑๗ ด.ญ. อำไพ กิมาวหา ได้เข้ามาเรียนชั้น มศ.๑ – มศ.๕ โรงเรียนสิรินธร ด้วยความภาคภูมิใจ โดยมี คุณแม่ปลั่งศรีเป็นอาจารย์ใหญ่ ท่านนับเป็นสตรีหลักทางการศึกษา อบรมบ่มเพาะลูกศิษย์โดยไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย สอนด้วยความวิริยะ อุตสาหะอย่างสม่ำเสมอ รุ่นของข้าพเจ้าเป็นรุ่นแรกที่ท่านมีนโยบายว่านักเรียนควรจะสามารถสร้างชื่อเสียงให้โรงเรียน โดยที่คณาจารย์จะสอนอย่างทุ่มเท มีการติวเข้มในตอนค่ำจนลูกศิษย์สามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยต่าง ๆ ถึง ๑๗ คน

ติดบอร์ด ๑ คน เข้ามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ถึง ๓ คน ข้าพเจ้า
เป็น ๑ ใน ๓ เป็นความปลื้มปิติแก่ตัวข้าพเจ้าเป็นอย่างยิ่ง

เมื่อศึกษาจบได้สอบบรรจุเป็นครู โดยมีคุณแม่เป็นต้นแบบ
ต่อมาคุณแม่ได้เป็นประธานในพิธีมงคลสมรสของข้าพเจ้ากับ
ท่านรองฯ วินัย ตรงจิตพิทักษ์ ณ หอประชุมธารน้ำใจ โรงเรียน
สิรินธร ข้าพเจ้าได้ย้ายจากโรงเรียนศิษรภูมิพิสัยมาเป็นครูที่
โรงเรียนสิรินธร โดยมีคุณแม่เป็นผู้บังคับบัญชาที่ประกอบด้วย
คุณธรรม คือ พรหมวิหารธรรม คือ ท่านมีเมตตา กรุณา มุทิตา
อุเบกขา ใครมีความทุกข์ความเดือดร้อน คุณแม่จะช่วยด้วยความ
เต็มใจเสมอ อีกทั้งงานสังคมต่าง ๆ ท่านทำงานโดยไม่เห็นแก่
ความเหนื่อยยาก คุณแม่มีพรสวรรค์ คือ พูดตลก Talk Show
ได้ดีมากค่ะ เป็นความประทับใจนะคะ เลียนแบบยากค่ะ

ที่หนูได้ติงจนถึงทุกวันนี้ ก็เพราะมีคุณแม่เป็นแบบอย่างที่ดี
ด้วยสำนึกในพระคุณของคุณแม่ปลื้มศรี หนูขออาราธนาคุณพระ
ศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์จงดลบันดาลให้คุณแม่และครอบครัวมี
สุขภาพแข็งแรง และมีความสุขตลอดไปค่ะ”

ผศ.ศรีนวม วินิจนฤมาลย์

แต่งคำประพันธ์ให้ดิฉันเมื่อ วันที่ ๑๖
กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๕๘ ดังนี้



แปดสิบห้าปี แม่ปลั่งศรี มุลศาสตร์

ศ.ศาลา อาศรม ประพันธ์

ยี่สิบห้า มิถุนา ปีห้าแปด
คุณแม่ผ่านฝน-แดดครบแปดสิบห้า
วัฏจักรหักเหแห่งเวลา
หมุนเวียนมาตามกรอบรอบตัวเอง
วันคืนสื่อประสานจักรวาล-โลก
สัมปโยคยุรยาตรขยับเร่ง
ร่ายมนตร์ขลังรังสรรค์ร่วมบรรเลง
เป็นบทเพลงพลังรักแห่งจักรวาล
สรรพสิ่งอินทรีย์ไซ้ชีวิต
สัมประสิทธิ์จิงหะสอดประสาน
รวมเป็นหนึ่งเดียวกันร่วมบันดาล
รักคือคลื่นขับเคลื่อนเลื่อนตามเลน
ธรรมชาติคือเรา...เราคือธรรมชาติ
สร้างศิลป์ศาสตร์ศักดิ์สิทธิ์ประดิษฐ์เส้น
โลกธาตุกำหนดก่อกฎเกณฑ์
หกคะเมนสามารถนาฏลีลา
พฤติกรรมธรรมชาติวาดภาพศิลป์
เคล้าดินน้ำไฟลมประสมค่า
สอดคล้องต้องลักษณะกฤตา
ให้ปัญญาจ่อจรดกำหนดรู้

ขอเป็นกำลังใจให้แม่ปลั่งศรี
ส่งความรักรักดีที่มีอยู่
แทนมิ่งขวัญบรรเจิดมาเชิดชู
ขวัญเอยขวัญมาสู่อย่ารู้ร้าง
ยามใดหากแม่เหงา...เฝ้าเรียกหา
ขวัญจะมาพาเพลินมิเหินห่าง
เคารพรักภักดีมีมีจาง
ถึงตัวห่างยังห่วงทุกห่วงใจ
คืนเดือนดับเดือนเพ็ญอยู่เป็นเพื่อน
ประจวบเดือนคู่ฟ้าภาส
ยามอาทิตย์เริ่มทอจันทร์ขอไกล
กลับมาเป็นไขในคำคืน
สวตมนต์ภาวนาพาลาง...ข้างคุณแม่
อย่าท้อแท้ทอดถอนนอนสะอื้น
วันเมื่อวานผ่านลับไม่กลับคืน
วันพรุ่งนี้และมะรืนก็ไม่มา
ปัจจุบันวันนี้...ที่สัจจะ
มีพระไตรสรณะอยู่เบื้องหน้า
ที่พึ่งอันอุดมดังสมญา
ขออาราธนามาเป็นพร
มาต่อเติมเพิ่มพลังแม่ปลั่งศรี
ให้ขวัญดีมีสุขสโมสร
ขันติธรรมนำพาเป็นอากร
ที่ทุกชั่วร้ายผ่อนเพลابرเทาหลง

ภาวนาสมาธิจึงผลิต
บันดาลดลจิตอุดมสมประสงค์
ลู่ถึงอิทธิบาทธรรมดั่งดำรง
คงอยู่ปัจจุบันนิรันดร์เทอญฯ

นายพงษ์ชัย พรหมบุตร เขียนถึงดิฉันเมื่อ ๒๖ มกราคม
๒๕๕๙

ความว่า “แต่คุณครูด้วยดวงใจ...

ช่วงปีใหม่ ปี ๒๕๕๙ ผมมีโอกาสเข้ามาในเมืองสุรินทร์ ขณะขับรถผ่านหน้าโรงเรียนได้เล่าบรรยากาศให้แม่บ้านฟัง จึงอดไม่ได้ที่จะจอดรถเพื่อเก็บภาพป้ายโรงเรียนสุรวิทยาคาร โดยมีนักเรียนชื่อ “ศิริแอน แกลลาเกอร์” ที่ออกมาเจอพอดี เป็นผู้เก็บบันทึกภาพให้ผมเดินสำรวจอยู่นาน ดูยังเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ น่าศรัทธา แม้กาลเวลาจะทำให้เปลี่ยนแปลงไปมากมายหลายสิ่งก็ตาม ขณะเดียวกันความรู้สึกเก่า ๆ ก็พรุ้งพรูออกมาในมโนสำนึก สนามหน้าโรงเรียนเป็นทั้งที่ฝึกลูกเสือ เป็นที่ซ้อมและแข่งฟุตบอล และสนามแห่งนี้เป็นสนามที่ทำให้ผมและเพื่อน ๆ ภูมิใจเมื่อครั้งได้แชมป์ฟุตบอลเตรียมอุดมศึกษา ปี ๒๕๐๖ ของจังหวัดสุรินทร์

นี่ก็ไปถึงห้องเรียนในอาคารไม้ ๒ ชั้น ที่คงเหลือเพียงความทรงจำ ผมมาจากต่างอำเภอ เข้าเรียนครั้งแรกในชั้นมัธยม

ปีที่ ๔ รู้สึกว่าไ้มาก มีคนบอกว่าแค่ถือสมุดของโรงเรียนที่มีปก ส.ว.ค. เท่านั้น สาว ๆ ก็มองตามเล่นเอาหนุ่มโรงเรียนอื่นอิจฉา

ยังจำได้ว่าเมื่อประมาณปี ๒๕๐๕ ยังเรียนอยู่ชั้นม. ๕ คุณครูให้ วาดรูป “ม้าศึก” ที่แต่งองค์ทรงเครื่องครบครัน เพื่อนำไปเป็นสื่อการสอนผมนั่งทำงานอย่างมีความสุข จนได้ยิน เสียงไก่ขัน ดูเวลาที่ดี ๓ แล้วรีบเข้านอนเพื่อตื่นไปโรงเรียนในตอน เช้าและต่อมาได้วาดรูปลักษณะเดียวกัน ใช้เวลาเท่า ๆ กัน กับรูป “ช้างศึก” อีก

พอขึ้นชั้นม. ๖ จังหวัดสุรินทร์กำลังส่งเสริมและเผยแพร่ การแสดงวัฒนธรรมพื้นบ้าน หนึ่งในนั้นคือการแสดง “ระบำตี่กแตน” หรือ “กระโหนบดิงตอง” โรงเรียนได้คัดเลือก บุคคล ซึ่งผมโชคดีได้รับโอกาสอยู่ในทีมนี้ และเราก็ได้ไป แสดงออกรายการสดที่สถานีโทรทัศน์ช่อง ๔ บางขุนพรหม ซึ่งเป็นการออกทีวีครั้งแรกในชีวิต คงเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ เป็นแรงบันดาลใจให้ได้ทำสื่อวิทยุตลอดมา และโทรทัศน์ในบางโอกาส มาจนถึงทุกวันนี้ และผู้ที่อยู่เบื้องหลังให้ผมมีโอกาสร่วมกิจกรรม เหล่านั้น ในสมัยนั้นก็คือ คุณครูปลั่งศรี มูลศาสตร์

ในฐานะที่เป็นเด็กนักเรียนโรงเรียนประจำจังหวัดชาย “สร.๑” ก็มีบ้างที่เป็นलिทโมเนตามสภาพแวดล้อมเมื่ออยู่กับครบทีม แต่ไม่น่าเชื่อว่า ถึงชั่วโมงคุณครูปลั่งศรี เข้าสอน ทุกอย่างกลับ สงบเงียบ เรียบร้อยทั้ง ๆ ที่คุณครูก็ไม่เคยดู ไม่ทราบว่าคุณครูสอนดี น่าสนใจ หรือว่าเกรงครูกันแน่ แต่ผลการเรียนของทุกคน ก็น่าพอใจ

วัน เวลาผ่านพ้นมาหลายสิบปี ช่วงที่ผมอยู่แม่ฮ่องสอน เชียงราย จนกลับมาอุปถัมภ์ชาณี ผมได้รับ ส.ค.ส. จากคุณครู ตลอดมา หลายครั้งที่นำกลอนที่ครูเขียนออกอากาศรายการวิทยุ ในช่วงปีใหม่หรือเทศกาลสงกรานต์ เมื่อมีโอกาสก็ได้แวะ เข้าไปกราบขอพร และในวันครูได้โทรศัพท์หาคุณครูเสมอเป็นประจำทุกปี เพื่อแสดงความคารวะถือเป็นการ “ไหว้ครู” ไปในตัว

คุณครูผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครูเต็มเปี่ยมในหัวใจ แม้อายุมากแล้วแต่ยังมีงานทางการศึกษาให้ได้ทำตลอด คำสอนก็ยังมิให้ปรากฏอยู่เสมอ

๑๐ มกราคม ๒๕๕๙ ผมแวะมาที่บ้านคุณครู เห็นมี คำสอนนี้ ตั้งอยู่ที่หน้าประตูเข้าบ้าน

“ยิ่งสูงยิ่งนอบน้อม

ยิ่งพร้องพร้อมยิ่งถ่อมตน

ยิ่งมีอำนาจล้น

ยิ่งฟังคนได้ทั้งมวล”

แม้ตัวผมจะไม่สมบูรณ์แบบขนาดนั้น แต่ก็จะยึดเป็นครูเพื่อปฏิบัติ ต่อต่อไปครับ

นางสุพิมพ์ ตาเลิศ เขียนถึงดิฉัน ดังนี้ ติดตราตรึงใจ...
เก็บตก ยกมาเล่าเรื่องเก่าที่ทันสมัย...ดิฉันได้รับคำถามจากคน
ใกล้ชิดเสมอ ๆ ว่าเรียนจบวิชาเอกภาษาไทยใช่ไหม ทำไมจึงใช้
ภาษาไทยได้ดี เขาเหล่านั้นได้รับคำตอบจากดิฉันว่า ดิฉันไม่ได้จบ
วิชาเอกภาษาไทย แต่เป็นวิชาเอกภาษาอังกฤษ ด้วยเพราะเหตุว่า

ภาษาไทยเป็นภาษาของชาติ ดิฉันจึงทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน มาตั้งแต่เริ่มเรียนในระดับประถม มัธยม จนถึงอุดมศึกษา และที่สำคัญกว่านั้น ภาษาไทยเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ในทุกๆ สาขาวิชาของคนไทย จึงทำให้ดิฉันไม่อาจละเลยได้ ขณะที่ตอบคำถามเหล่านั้น ดิฉันมีความสุข แววตาเปล่งประกายออกมาด้วยความปลื้มใจเป็นอย่างยิ่งที่ดิฉันจะกล่าวถึงคุณครูท่านหนึ่งของดิฉัน ที่ท่านได้สร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียนคนหนึ่งได้จดจำภาพเก่า ๆ เมื่อสมัยยังเป็นลูกศิษย์ของท่าน ตลอดระยะเวลาห้าปี ในสถาบันการศึกษา อันทรงเกียรติ...โรงเรียนสิรินธร ในขณะนั้น ท่านดำรงตำแหน่ง อาจารย์ใหญ่ ท่านเป็นแบบอย่างที่ดีด้านภาษาไทย และดำรงไว้เป็นอมตะสำหรับความรู้สึกของดิฉันที่มีต่อคุณครูท่านนี้ บทบาทของท่านเป็นผู้บริหาร และครูสอนภาษาไทย ในฐานะเป็นผู้บริหาร ท่านไม่เคยละเลยหน้าที่ ดิฉันสังเกตได้จากกิจกรรมหน้าเสาธง หลังจากครูเวรประจำวันอบรมนักเรียนตามบทบาทหน้าที่แล้ว ไม่มีเลยที่ผู้บริหารท่านนี้จะละเลยการอบรมนักเรียนหน้าเสาธงก่อนแยกย้ายเข้าห้องเรียน ท่านจะนำกล่าวด้วยบทประพันธ์ที่ไพเราะ เช่น

“การอบรมปมนิสัยให้ศิษย์นั้น เพียงแต่วันละนาทีก็ดีถม
ศิษย์จะดีมีชื่อหรือลุ่มจม อาจเป็นเพราะอบรมหนึ่งนาที”

(ม.ล.ปิ่น มาลากุล)

น้ำเสียงของท่านขณะกล่าวคำประพันธ์บทนี้ ฟังแล้ว
 ขนลุกเพราะมันช่างไพเราะและซึ้งเหลือเกิน เป็นเหตุการณ์ที่
 ทำให้นักเรียนคนหนึ่ง ซึ่งไม่ใช่คนเรียนดี แต่ซาบซึ้งทุกครั้งที่ได้
 ฟังท่านอบรมสั่งสอน และสามารถจดจำภาพในขณะนั้นได้อย่างดี
 ท่านผู้นั้นไม่ใช่ใครอื่น ท่านเป็นแม่พิมพ์ผู้ยิ่งใหญ่ของดิฉัน...
อาจารย์ปลั่งศรี มูลศาสตร์ ชื่อนี้ใคร ๆ ก็รู้จัก ท่านเป็นดารายอด
 นิยมของเหล่าบรรดาศิษย์ และญาติมิตรไม่เสื่อมคลาย ท่านเป็นครู
 สอนวิชาการประพันธ์ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในขณะนั้น
 ดิฉันเป็นลูกศิษย์ท่านด้วย เมื่อถึงชั่วโมงเรียนในวิชาของท่าน
 นักเรียนทุกคนเตรียมตัวพร้อมที่จะเรียนด้วยใจจดจ่อ เพราะท่าน
 สอนสนุก มีสาระดี ๆ ให้นักเรียนได้เรียนเสมอ ๆ ท่านสอน
 ภาษาไทยได้ครอบคลุม เชื่อมโยงสิ่งที่เรียนได้เหมาะสมกับ
 เนื้อหาสาระ ครั้งหนึ่งเมื่อมีข่าวว่านิลอาร์มสตรอง (อพอลโล ๑๑
 นักบินอวกาศคนแรกของโลกที่เหยียบดวงจันทร์) จะมาเยี่ยม
 โรงเรียน ในชั่วโมงวิชาการประพันธ์ ท่านก็ถามนักเรียนว่า
 เราควรรู้คำศัพท์อะไรบ้าง... ช่างแจ่มสลับมาลัยดอกไม้ ฯลฯ



วันที่ 20 ธันวาคม พุทธศักราช 2512 นายนิล อาร์มสตรอง นักบินอวกาศชาวอะพอลโล 11
 ผู้เหยียบพื้นดวงจันทร์เป็นคนแรก ได้มาเยี่ยมโรงเรียนสืบชะตา จังหวัดสุรินทร์

ภาษาอังกฤษเขาว่าอย่างไร นักเรียนทุกคนเงยบกริบ ท่านก็เขียน คำศัพท์ภาษาอังกฤษบนกระดานดำ และออกเสียงให้นักเรียนฟัง เป็นการเรียนด้วยการแทรกความรู้ให้นักเรียนได้เหมาะสมกับ กาลเวลาและโอกาสอีกครั้งหนึ่ง น่าเสียดายที่ดิฉันจำข้อความได้ไม่ หมด และข้อความดังกล่าวถูกไฟไหม้ไปแล้ว ซึ่งข้อความนี้เกิดขึ้น ในขณะเรียน การประพันธ์ชื่อ ฉบับ ๑๖ ท่านขึ้นต้น ดังนี้ “ในห้องของเรามีสามสิบเก้า (ม.ศ. ๔๖/๒๕๑๒)” และท่านก็ บรรยายตำแหน่งที่นั่งพร้อมบอกลักษณะเด่นๆ ของนักเรียน จนครบ ๓๙ คน ทุกคนเรียนการประพันธ์วันนั้นอย่างมีความสุข และสนุกสนาน เพราะครูสอนโดยใช้สถานการณ์จริงใกล้ตัว ทำให้นักเรียนเห็นภาพ เข้าใจง่าย นักเรียนไม่เบื่อ สนุก ตื่นตัว ตลอดเวลา อัจฉริยภาพทางด้านภาษาของท่านนั้นเป็นเลิศ รากศัพท์ที่นำไปท่านให้รายละเอียดดีมาก โดยเฉพาะในหนังสือ อ่านเรื่อง สามัคคีเภทคำฉันท์ของนายชิต บุรทัต กว่าพวกเราจะได้เรียนเนื้อหาในหนังสือ ก็ต้องมาวิเคราะห์ชื่อเรื่อง เช่น เกพ แปลว่า แตก แยก ทำลาย เกพ แปลงเป็น ภิพ และเชื่อมโยงคำไป เรื่องคำพ้อง เกพ เพช เพศ และยกตัวอย่างคำให้ชัดเจน เกพ-ประเกพ เพช-สมเพช และเพศ-เพศหญิง/ชาย ทำให้นักเรียนมองเห็นภาพความงดงาม แยกย่อยของภาษาได้เป็นอย่างดี มีครั้งหนึ่งโรงเรียนจัดหารายได้เพื่อพัฒนาโรงเรียน มีดนตรีการ กุศลโดยเชิญคุณไวพจน์ เพชรสุพรรณ มาเพื่อเป็นนักดนตรีแสดง รับเชิญในงาน เมื่อชั่วโมงวิชาการประพันธ์ ท่านก็เขียนว่า “ไวพจน์” แล้วถามนักเรียนว่า ไวพจน์ คืออะไร (ต้องบอกก่อนใน

ชั่วโมงของท่านนักเรียนตื่นตัวตลอดเวลา) โดยนักเรียนชายคนหนึ่งตอบว่า “คือนักร้องลูกทุ่งเสียงทองครับ” ท่านก็ถามคนที่ ๒ และ ๓ ในคำถามเดียวกัน คำตอบที่ได้รับก็เกี่ยวกับนักร้องทั้งนั้น แล้วท่านก็เฉลยรายละเอียดของ “ไวพจน์” คือ คำพ้องความหมาย พร้อมยกตัวอย่างให้หนึ่งความหมาย เช่น “ดวงอาทิตย์” ให้ช่วยกันหาคำที่มีความหมายว่า ดวงอาทิตย์ให้ได้มากที่สุด (ขั้นระดมพลังสมอง ; brain storming) การนำเข้าสู่บทเรียนนั้นสุดยอด เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์แห่งความเป็นครูอย่างแท้จริง ในปัจจุบันที่คนทั้งหลายมักจะเพิ่มราคาให้ตนเองว่า “Child Centered” นั้นเอง

ต่อมาท่านก็ให้การบ้าน โดยกำหนดคำให้เลย เช่น ภูเขา ดอกไม้ ผู้หญิง ดวงจันทร์ ฯลฯ และท่านก็บอกว่า “นี่คือพื้นฐานการรู้จักใช้คำที่หลากหลาย เพื่อแต่งคำประพันธ์ให้เกิดความไพเราะ และมีคุณค่าทางภาษา” ทุกครั้งนักเรียนมีส่วนร่วม สนุก ไม่เบื่อหน่าย นับวันนักเรียนมีหัวการแต่งคำประพันธ์ มีความสามารถตามลำดับ ก็ด้วยครูผู้สอน มีลำดับขั้นตอนในการสอนนักเรียน แบบย้วยด้วยคำถาม และท้าทายด้วยคำตอบ กระบวนการสอนของท่าน Up date ตลอดเวลา เราใจนักเรียน ทุกครั้งที่ทำการสอน

เมื่อดิฉันเติบโตมีโอกาสดำเนินงานในวิชาชีพครูเช่นท่าน นึกถึงบรรยากาศแห่งความสุขเมื่อครั้งเป็นนักเรียนของคุณครูที่เปี่ยมด้วยภูมิรู้ ภูมิธรรม ได้ถ่ายทอดความรู้ด้วยกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับกาลโอกาส นับเป็นศาสตร์และศิลป์ชั้นสูง ที่ยากจะ

มีใครเสมอเหมือน ทัดเทียม และเลียนแบบได้ แม้เวลาจะเนิ่นนาน กระบวนการเรียนการสอนของท่านก็ยังใช้ได้ดี **โบราณด้วยกาลเวลา แต่ทันสมัยด้วยผลของงาน** จนดิฉันให้ชื่อกระบวนการสอนของท่านว่า “สอนแบบติดตาตรึงใจ ; Being Impressive Up on My Mind”

นางสาวสุธีรา สัตย์ชื้อ เขียนถึงดิฉันความว่า “ขออนุญาตใช้สรรพนามแทนท่านว่า “อาจารย์ปลั่งศรี” นะคะ เพราะหนูเคารพท่านเหมือนอาจารย์คนหนึ่ง และหนูคิดว่าไม่มีสถานภาพใดที่น่ายกย่องและน่าเคารพเท่าครูอาจารย์

อาจารย์จำหนูได้หรือเปล่าคะ หนูชื่อ สุธีรา สัตย์ชื้อคะ รู้สึกดีใจและปลื้มใจมากที่อาจารย์ให้เกียรติตอบจดหมายของหนู เมื่อครั้งที่หนูส่งไปตอบคำถามจากหนังสือเพื่อเธอ... ที่รัก ขอบพระคุณค่ะสำหรับคำชมเชย ข้อคิด และกำลังใจในด้านการอ่าน ทุกตัวอักษรบนจดหมายของอาจารย์ เปรียบเหมือนแรงบันดาลใจให้หนูรักการอ่าน การค้นคว้ามากขึ้น เพื่อนำความรู้นั้นมาพัฒนาตนเองและสังคมได้ และหนูก็บอกกับตัวเองว่า นี่แหละคือ รางวัลที่หนูได้รับจากการมีส่วนร่วมตอบคำถามกับทางมูลนิธิในครั้งนี้ หนูไม่หวังว่าจะได้รางวัลที่เป็นวัตถุสิ่งของ เพราะสิ่งต่าง ๆ มักไม่ยั่งยืน แต่รางวัลทางจิตใจที่หนูได้รับนั้นมีค่ายิ่งกว่าสิ่งใด ไม่มีใครขโมยไปได้ ไม่ว่าวันนี้หรือวันไหน คุณค่าของแรงบันดาลใจนั้น ก็ยังคงอยู่คู่กับตัวหนู

คำพูดของอาจารย์ที่ว่า “อ่านมาก รู้กว้าง รู้ไกล ได้ประโยชน์” นั้นเป็นสัจนิรันดร์ โดยไม่มีใครแย้งได้เลยค่ะ ขอบพระคุณอาจารย์อีกครั้งนะคะ

นอกจากนี้ หนูขออนุญาตชี้แจงความอึดอัดใจเกี่ยวกับเรื่อง ช้างสุรินทร์ได้ไหมคะ เนื่องจากมูลนิธิของอาจารย์ก็เป็นส่วนหนึ่งที่มอบบาทในการพัฒนาจังหวัดสุรินทร์เช่นกัน สำหรับเรื่องนี้หนูเคยคิดมานานแล้ว จนกระทั่งได้รับการย้ำเตือนความทรงจำอีกครั้งก็ตอนที่ได้อ่านหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๔๓ ค่ะ หัวข้อ “ช้างไทยในไทย” (โอกาสนี้หนูได้แนบบทความนั้นมาด้วยค่ะ) อ่านแล้วรู้สึกเศร้าใจอย่างที่เขากล่าวว่า เพราะปัญหาช้างไทยที่เข้าไปหากินตาม เมืองหลวงไม่ได้รับการแก้ไขสักที ช้างก็มีชีวิตจิตใจ ไม่ใช่เครื่องมือหากินของใคร มันก็คงอยากอยู่ในป่าในบ้านของมัน เหมือนอย่างที่คุณอยาก มีบ้านดี ๆ อยู่ไม่มีใครออกมาเร่ร่อน

ช้างเป็นสัตว์คู่บ้านคู่เมืองของไทย จังหวัดสุรินทร์ก็ขึ้นชื่อว่า “ถิ่นช้างใหญ่” ถือได้ว่าจังหวัดของเราจัดเป็นที่เชิดหน้าชูตาของประเทศได้เช่นกัน ชาวต่างชาติที่รู้จักเมืองไทยก็ต้องรู้ว่าช้างคือสัญลักษณ์ของประเทศ และต้องรู้ว่าภูมิภาคหนึ่งในประเทศไทยที่โดดเด่นเรื่องช้างก็คือ จังหวัดสุรินทร์ ใครที่ได้เกิดเป็นคนสุรินทร์ก็ย่อมภาคภูมิใจ

แต่ปัจจุบันดูเหมือนว่า ช้างสุรินทร์ของเราไม่ได้รับการเอาใจใส่ให้ดีเท่าที่ควร ไม่ว่าจะเป็นด้านอาหาร สุขภาพ หรือที่อยู่อาศัย ที่สมบูรณ์ของช้าง ความรู้ช้างก็เลือนลางไปตามอรรถภาพ

แถมบางครั้งยังเอาเปรียบช่างซึ่งหนูแคลงใจมากที่ไม่ความูช่างต้องรอให้นักท่องเที่ยวซื้อกล้วยหรืออ้อยที่ความูช่างถือมาเพื่อเป็นอาหารให้กับช่างของเขาทั้งๆ ที่ช่างควรจะได้กินอยู่แล้ว ก็คงจะเป็นปัญหาเรื่องปากท้องของความูช่างอีกเหมือนกันที่เขาจำเป็นต้องหาเงินมาเลี้ยงครอบครัว

ในฐานะที่หนูก็เป็นลูกหลานของจังหวัดสุรินทร์ หนูอยากจะขอให้ผู้ที่มืบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้ความเอาใจใส่ แก้ไขปัญหา ปรับปรุง และมีการวางแผนการจัดการที่ดีเพื่อทำให้ช่างสุรินทร์ของเราได้อยู่อาศัย ในท้องถิ่นของตนอย่างสุขใจ ไม่ต้องเร่ร่อน

ความจริงเราสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศให้มาชมความแสนรู้ของช่างในจังหวัดสุรินทร์ได้ตลอดทั้งปี ถ้าได้รับการส่งเสริมที่ดี เมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามา ก็จะเป็นการนำรายได้มาสู่คนในท้องถิ่น และเป็นส่วนหนึ่งที่พัฒนาให้เมืองสุรินทร์เจริญขึ้นได้

หนูก็ได้แต่เพียงแสดงความคิดเห็น และอยากจะวอนขอให้มีการพัฒนาเรื่องช่างอย่างจริงจังให้เห็นเป็นรูปธรรมจริง ๆ เพื่อเมืองสุรินทร์ของเรา เพราะสถานภาพนักเรียนอย่างหนูคงทำอะไรไม่ได้มากกว่า การแสดงความคิดเห็นและสอดคล้องกับที่หนูได้มีโอกาसानบทความเรื่อง “ความรัก” ของท่านเสนอ มูลศาสตรที่พิมพ์อยู่ในหนังสือเพื่อเธอ...ที่รักด้วยค่ะ หนูประทับใจข้อความที่ว่า

“ทุกคนล้วนเป็นหนี้สังคม ถ้าเกิดมายังไม่ได้ทำประโยชน์ แก่สังคม เพื่อชดใช้หนี้ และทำให้ตัวเองตายเสีย ย่อมเป็นคนเห็น

แก้ตัว” ในประโยคสุดท้าย หนูยังมีความเห็นเพิ่มว่า ไม่เพียงแต่ทำให้ตัวเองตายเท่านั้น ที่เป็นคนเห็นแก้ตัว แม้แต่การปล่อยให้ตัวเองตายไปตามธรรมชาติ โดยช่วงเวลาที่ยังมีชีวิตอยู่นั้นไม่ได้ทำประโยชน์ให้กับสังคมเลย นี่ก็ถือว่าเห็นแก้ตัวเหมือนกัน

หนูจึงบอกกับตัวเองว่า สิ่งไหนที่หนูสามารถทำได้ และเป็นประโยชน์ต่อสังคม หนูก็จะทำไม่ว่าจะยากแค่ไหนก็ตาม เพราะนั่นคือ การใช้ชีวิตอย่างมีค่า ไม่เสียชาติเกิด”

นายพินิจ ดลเสมอ อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนศรีโพธิ์หมันต์ เขียนถึงดิฉัน ว่า

“.....ครูของผม ”

เมื่อ ๕๐ ปีก่อน ผมได้เรียนหนังสือกับอาจารย์ ผมเป็นศิษย์ที่อาจารย์ได้อบรมสั่งสอน และให้ ความรู้ วิชาการ ด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะวิชาเคมี ชีววิทยา และภาษาไทย ผมจำได้ และได้นำไปใช้ในการสอบทุกครั้ง แม้แต่การสอบเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา

เมื่อ ๔๐ ปีก่อน ผมได้เข้ามาทำงานในโรงเรียนที่อาจารย์เป็นผู้บริหาร คนอื่นอาจจะเห็นว่าผม เป็นเพื่อนร่วมงาน เป็นผู้ใต้บังคับบัญชา แต่ผมก็ยังคิดเสมอว่า ผมเป็นศิษย์ ที่อาจารย์ก็ได้ให้ความรู้ และคำแนะนำ การปฏิบัติงาน

ผมได้เห็นแบบอย่าง ในการทำงาน ผมได้เลียนแบบ และนำไปใช้ในการปฏิบัติงานจนกระทั่งเกษียณอายุราชการ

๒๐ ปีให้หลัง ไม่ได้เรียนหนังสือ หรือทำงานกับอาจารย์ โดยตรงแต่ได้พบอาจารย์บ่อย ในโอกาสต่าง ๆ งานโรงเรียน

งานการกุศล งานสังคม และงานส่วนตัวอื่น ๆ ได้ยินพิธีกรในงาน
ประกาศแนะนำตัวอาจารย์ว่า อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนสิรินธร
อดีตนายกเหล่ากาชาดจังหวัดสุรินทร์ อดีตผู้ตรวจราชการของ
กรมสามัญศึกษาอดีต ฯลฯ

แต่ผมอยากได้ยินพิธีกรประกาศ แนะนำอาจารย์ ว่า
อดีตอาจารย์สอนโรงเรียนฝึกหัดครูอุบลราชธานี อดีตอาจารย์สอน
โรงเรียนสุรวิทยาคารมากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งประโยคหลัง
ไม่ค่อยได้ยินบ่อย ... แต่จะเป็นประโยคที่ภูมิใจผมมากที่สุด เพราะ
...ผมยังมองเห็นอาจารย์ เป็นครูที่สอนผมเป็นปูชนียบุคคล ที่ผม
เคารพนับถือ...เป็นครูผู้ที่มีน้ำใจ...ให้ลูกศิษย์ทุกครั้งที่ยืมของ
จนบัดนี้....ผมก็ยังเป็นศิษย์ และยังเป็น ผู้รับจากอาจารย์ ...ทุกครั้ง

อาจารย์ก็ยังเป็นครูของผม และจะเป็นผู้ให้อีกต่อไป
“ไม่รู้กี่ครั้ง”

ถ้อยคำและบทกวีอันสุนทร ที่บุคคลทั้งหลายเหล่านี้เขียน
มอบให้ดิฉัน เมื่อนำมาอ่านคราใด ก็ให้รู้สึกว่ามีความสุขทุกคราไป

หนังสือเหล่านี้..ตามกาล

การเป็นคนชอบอ่านหนังสือ ชอบบันทึก จึงมีโอกาสดำเนินการจัดทำหนังสือบอกเล่าเรื่องราวต่างๆ หลายเล่ม และขอแนะนำเสนอ “หนังสือเหล่านี้” มาเล่าขานฝากไว้

เล่มที่ ๑ ชื่อ “เพียงเพื่อเห็นเป็นอนุสรณ์”

กุศลใดทุกท่านทำ	จงน้อมนำความสุขใจ
สู่ท่านทุกวาระได้	สำเร็จสิ้นสิ่งประสงค์
เพื่อแผ่เมตตาจิต	แก่มวลมิตรอย่างมั่นคง
คุณธรรมยังดำรง	เพราะเกิดในชาติเดียวกัน
ยามสุขก็ยินดี	ทุกข์ทวิไร้สุขสันต์
ช่วยได้ให้แบ่งปัน	บรรเทาทุกข์คลายทุกข์ภัย
จำได้หรือไม่จำ	อย่าน้อมนำมาใส่ใจ
ทำดีทุกวันไป	ขอเพียงใจ “ไม่ทำดี”

เป็นหนังสือที่บอกเล่าเรื่องความเป็นมาของเหล่ากาชาดจังหวัดสุรินทร์ และความเป็นมาของสาขาบริการโลหิตแห่งชาติ เหล่ากาชาดจังหวัดสุรินทร์ ตลอดจนทำเนียบนักบุญ คือ รายนาม ผู้บริจาคโลหิตตั้งแต่ ๒๕ ครั้งขึ้นไปตลอดจน บอกไว้เพื่อให้รู้ เกี่ยวกับความเป็นมาของการทำหรือสำนักงานเหล่ากาชาดจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งอาจจะลืมนั่นไปแล้ว



เล่มที่ ๒ ชื่อ “ตั้งสิ่งขร”

มีภาพหน้าปกเป็นการบริจาคโลหิตของ
สุภาพสตรีท่านหนึ่ง มีนางปลั่งศรี มูลศาสตร์ ยืน
อยู่ข้างเตียงให้กำลังใจ แต่งกายในชุดเหล่ากาชาด
มีประวัติและผลงานของนายกเหล่ากาชาดจังหวัด
สุรินทร์ และเรื่องราวต่างๆ เกี่ยวกับกิจการของ
เหล่ากาชาด จุดมุ่งหมายการทำหนังสือ เพื่อเก็บไว้
เป็นความทรงจำที่ดีทางเหล่ากาชาดจังหวัดสุรินทร์
และผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์สนับสนุนงบประมาณจัดทำ



เล่มที่ ๓ ชื่อ “๕ รอบ ปลั่งศรี มูลศาสตร์”

ปกสีเขียว มีภาพ นางปลั่งศรี มูลศาสตร์
นั่งเขียนหนังสืออยู่ที่โต๊ะทำงาน ปกหลังมีรูป
ดอกกรัก มีข้อความว่า

“ปลูกอะไรเลือกให้เห็นเป็นมงคล
จะเกิดผลพูนทวีมีแก่นสาร

ปลูกความดีพร้อมอินทรีย์วิจิตร
จะสำราญสุขยิ่งปลูกสิ่งใด”

ในเล่มจะเป็นคำนิยาม และประวัติชีวิต



ผู้ที่จัดทำหนังสือเล่มนี้ให้คือ ผู้อำนวยการละออ จงอยู่ ดำเนินการทั้งการประสานงาน และออกทุนการทำหนังสือมี อาจารย์สุรศักดิ์ อารมณ์เทวัญ เป็นผู้ช่วยดำเนินการทำหนังสือ

จากเนื้อหา สายตาและมุมมองที่แตกต่างกันถึง ผู้อำนวยการของหลาย ๆ ท่าน เช่น ดร.โกวิท วรพิพัฒน์ ดร.เอกวิทย์ ณ ถลาง ท่านอาจารย์พะนอม แก้วกำเนิด คุณสุทัศน์ ทิวทอง ท่านอาจารย์ บรรจง พงศ์ศาสตร์ ท่านอาจารย์กว้าง รอบคอบ ท่านรองผู้ว่าฯเทียม ศิวะสุข นายแพทย์สุทัศน์ เจริญรัตน์ ศาสตราจารย์ดร.พงษ์ศักดิ์ สหุณาฬร.นายแพทย์ยิ่งยง พิษณุวงศ์ พลโทวิวัฒน์ สาทรักษ์ และของ อาจารย์ละออ จงอยู่ ตลอดจนท่านอื่น ๆ นั้น มีคุณค่าเป็น กำลังใจให้พยายามทำสิ่งที่ดีมีประโยชน์ต่อไป

เล่มที่ ๔ ชื่อ “กรอกลับ”

อาจารย์หอมหวล กนกนาก และ โรงเรียนสิรินธร ได้รวบรวมงานต่าง ๆ ที่พวกเรา ได้ร่วมกันคิดร่วมกันทำมาและงานอื่นๆ บันทึกกรวมไว้ เพื่อเป็นอนุสรณ์ในวาระที่ เกษียณอายุราชการ ปกเป็นสีฟ้า มีรูปเมื่อยัง เยาว์วัย และรูปของปีที่เกษียณอายุฯ สวมเสื้อ สีขาว - แดง มีนาฬิกาข้อมือ และเรื่องราวแห่งความผูกพัน กับโรงเรียนสิรินธร ตลอดจนสิ่งที่น่าสนใจอื่น ๆ บางประการ



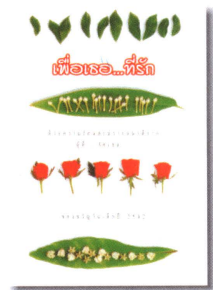
หนังสือเล่มนี้พิมพ์ขึ้นในเดือนกันยายน ๒๕๓๓ ผู้สนับสนุน การจัดพิมพ์คือ กองทุนเพื่อชุมชนสุรินทร์

สมาคมผู้ปกครอง และครูโรงเรียนสิรินธร เหล่ากาชาดจังหวัด
สุรินทร์ คณะครู นักเรียนโรงเรียนสิรินธร คุณวิศาล - คุณสงวน
มุกดาอนันต์ คุณสุรัตน์ - คุณวรรณงาม คุณวัฒนาพงศ์

“สิรินธรจำจดได้	ดวงใจ สีมฤดา
เสริมส่งชีวิตวิไล	ยิ่งแท้
หยาดทิพย์สูกุหลาบ	ให้ชื่น เสมอมา
ผองศิษย์เพื่อนครูแล	และล้วนภารโรง
จรรโลงสิรินธรให้	ขจรขจาย
เกียรติศักดิ์ผ่องพรรณราย	ยิ่งแล้ว
ด้วยจิตคิดมุ่งหมาย	เกิดก่อ
สิ่งดีที่เพริศแพร้ว	กิริตีก้องกังวานไกล
ลาก่อนลาศิษย์แก้ว	ไกลกัน
พันราชการตามวัน	กำหนดให้
ที่สามสิบเดือนกันย	วันท้าย สุนท
เพียงแต่ จำกันได้	เท่านั้นสิ่งประสงค”

เล่มที่ ๕ ชื่อ “เพื่อเธอที่รัก”

เป็นหนังสือที่จัดทำขึ้น มอบเป็น
ของขวัญวันเด็กปี ๒๕๔๒ มอบให้เด็กและ
ผู้สนใจ มีเรื่องราวต่าง ๆ ที่น่าสนใจ เช่น
เกิดเป็นคนต้องรู้หน้าที่ โดย ท่านอดิศักดิ์ผู้ว่าฯ
เสนอ มูลศาสตร์ ความอดทนเท่านั้นที่จะทำให้
คนเราได้รับความสำเร็จ โดย คุณสุรัตน์ คุณวัฒนาพงศ์ เด็กดี
โดย คุณนิยดา ไพรีพิณาศ มีบางบทตอนในกลอนเด็กดีที่
ประทับใจ เช่น...



“ทั้งสำนึกกระลึกมั่นในวันนี้
ว่าเด็กมีหน้าที่อันสูงส่ง
คือพิทักษ์รักษให้ “ธงไตรรงค์”
สะบัดพลิ้วเหนือเสาธงนิรันดร์

ชาติจะคงเอกราชฉกาจกล้า
ก็ต้องมาจากตัวบุคคลก่อน
ถ้าเราเก่งใครจะกล้ามาต่อกร
พ่อ, แม่, ครูสั่งสอนเร่งจดจำ

มรดก เอกราช ของชาติไทย
โปรดจงได้ช่วยชูชูอุปถัมภ์
ให้แผ่นดินผ้าเหลืองเรื่องศีลธรรม
เป็นชาตินำบูรพาคุ้ฟ้าดิน”

มีบทความ **ปลูกเพลงไว้ในหัวใจเด็ก** โดย โจ เทจจ์ พอร์ด
บ้านสร้างนิสัย โดย ครูเสงี่ยม พวงคำ และบางเรื่องที่เขียนโดย
อาจารย์ปลั่งศรี มูลศาสตร์ ตลอดจนเรื่องราวต่าง ๆ อีก
หลากหลาย มีผู้สนใจมาก ต้องพิมพ์เพิ่มเติมจากที่มูลนิธิฯ จัดทำ
อีก ๒๐๐ เล่ม โดยคุณวรรณินทร์ – คุณอนงค์ภัทร และญาติ
สนับสนุนงบประมาณส่วนที่พิมพ์เพิ่มเติม

เล่มที่ ๖ หนังสือเล่มเล็ก ชื่อ “เพื่อเธอที่รัก” ปี ๒๕๔๓
ด้วยความรักและปรารถนาดีจากผู้...รักเธอ มอบเป็น
ของขวัญในวันเด็กปี ๒๕๔๓

หนังสือเล่มนี้ มีบทเพลงพระราชนิพนธ์
นิทานบางเรื่อง เรื่องความรัก เขียนโดย
อดีตผู้ว่าเสนอ มูลศาสตร์ รอยจารึกจากห้วง
ชีวิต โดย อุโฆษ สารคดีทางวิทยุ ๒ นาที
โดย คุณจิตอารีย์ ประชากรณ์ มีรายการทาย
ปัญหา เรื่องปลูกอะไร (หน้านี้มีรางวัล) ให้ผู้อ่าน
ตอบคำถามได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี มีคำตอบส่งมามากมาย
จากหลายโรงเรียน และหลายอำเภอ คำตอบที่ถูกคือ ปลูกความดี
พร้อมอินทรียวจีมาน จะสำราญสุขยิ่งกว่าสิ่งใด โรงเรียน
สินรินทร์วิทยา ขอรับหนังสือจำนวนมากนำไปให้นักเรียน
หมุ่นเวียนอ่านทุกห้องทุกชั้นเรียน

ผู้สนับสนุนการจัดพิมพ์หนังสือคือ มูลนิธิปลั่งศรี มูลศาสตร์
ศิษย์และญาติมิตร ครอบครัวเสนอ-ปลั่งศรี มูลศาสตร์และ
บุตร-ธิดา คุณบุญเลิศ สืบสิทธิ์, คุณสุรัตน์ คุณวัฒนาพงศ์,
คุณวิศาล -คุณสงวน มุกดาอนันต์, นายแพทย์เชิญ พรหมคุปต์,
กองทุนครูเสี่ยม พวงคำ, คุณสุรพันธุ์ - คุณเพ็ญทิพย์ กองวารี
โรงพิมพ์รุ่งธนเกียรติออฟเซ็ท, คุณละม่อม ชีวะพฤกษ์ เป็นต้น



เล่มที่ ๗ ชื่อหนังสือ “๗๒ ปี ปลั่งศรี มูลศาสตร์”

หนังสือเล่มนี้ ดิฉันเขียนเองเป็นส่วนใหญ่มี
อาจารย์เจริญศรี สุริยะ เป็นผู้ช่วยจัดทำหนังสือ
รูปเล่มน่ารัก มีสีสันทน ปกหน้า และปกหลัง
เป็นรูปผีเสื้อ ๒ ตัว มีผู้สนับสนุนการจัดพิมพ์
โดยอาจารย์เจริญศรี เป็นผู้ประสานงานผู้ที่
เคารพรักนับถือ ขอมีส่วนร่วมในการดำเนินการ
ส่วนเหลือจากการทำหนังสือ ได้มอบสมทบทุนมูลนิธิปลั่งศรี
มูลศาสตร์ ศิษย์และญาติมิตร

๗๒ ปี ปลั่งศรี มูลศาสตร์



เรื่องที่ คุณอิศรา จรรย์ยานนท์ เขียนในหนังสือ ๗๒ ปี
ปลั่งศรี มูลศาสตร์ เรื่องเด็กหญิงปลั่งศรี พรหมคุปต์
เด็กหญิงคนเดียว ในโรงเรียนประจำจังหวัด (ชาย) พระตะบอง
(สมัยไทยเข้าปกครอง)

ในส่วนบอกกล่าวเล่าชีวิต บันทึกรับกาลเวลา นั้นเป็น
ความหลัง ผังใจ เป็นประสบการณ์ที่ยิ่งใหญ่ ช่วงหนึ่งของชีวิตที่มี
ความสุขมาก และเป็นสถานที่ที่ทำให้ดิฉันรักภาษาไทยเป็นอย่างยิ่ง
ขณะที่ดิฉันกวาดถูบ้าน คุณน้าผู้ชาย (ท่านศึกษา ยรรยง จรรย์ยานนท์)
จะนั่งเก้าอี้โยก และท่องคำฉันท์จากอิตรราชคำฉันท์ เป็นทำนองที่
ไพเราะมาก เสียงท่านก้องกังวานชัดเจน ท่านใช้ภาษาไทยได้
เหมาะสมยิ่ง ดิฉันจำคำฉันท์ที่ท่านท่องได้หลายตอน และจำ
คำสอนของท่านได้ดีที่ว่า “อยู่คนเดียวระวังความคิด อยู่ในหมู่
มิตรระวังวาจา”

นอกจากบอกกล่าวเล่าชีวิตแล้ว ยังมีวิถีแห่งครู บันทึก
งานหลักเกษียณฯ อันเนื่องมาจากความประทับใจเรียงถ้อยร้อยวจี
เก็บมาฝากจากที่อ่าน เช่น...

ถ้ามี

ถ้ามีบางสิ่งบางอย่างที่สามารถปรับปรุงได้ทำได้เร็วเท่าไรยิ่งดี

ถ้ามีบางสิ่งบางอย่างที่ควรแก้ไข ขอให้ลงมือทำในวันนี้

ถ้ามีบางสิ่งบางอย่างที่ควรทำ ทำไม่ทำอะไรเสียเดี๋ยวนี้

ฝ่าขุนเขา

ฝ่าขุนเขา ต้องอาศัยกำลังและศรัทธา

ฝ่าอุปสรรคและปัญหา ต้องอาศัยปัญญา ความกล้าหาญ

เล่มที่ ๘ ชื่อหนังสือ “๔๐ ปี ของชายหนุ่มลูกอีสานในแดนอาทิตย์อุทัย” จัดพิมพ์ในปี พ.ศ.๒๕๔๙

ผู้เขียนเรื่องนี้เป็น **ดร.นายแพทย์ยิ่งยง พิษณุวงศ์** เขียนบันทึกชีวิตของตนเอง โดยใช้ชื่อบุคคลในเรื่อง คือ **นายสมศักดิ์ มานะขันธ์** มุลนิธิปลั่งศรี มูลศาสตร์ ศิษย์และญาติมิตร จัดพิมพ์ขึ้นมอบให้ห้องสมุดของโรงเรียนต่าง ๆ นำไปประกอบการอ่าน การอบรมเด็ก มีผู้สนใจนำไปศึกษาเป็นจำนวนมาก เราได้จัดพิมพ์ ๒,๐๐๐ เล่ม



มุลนิธิฯ มีวัตถุประสงค์ข้อหนึ่งที่มุ่งสนับสนุนห้องสมุดและส่งเสริมการอ่าน รวมทั้งการอบรมจริยธรรม ให้แก่เยาวชนงบประมาณการจัดพิมพ์ได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิปลั่งศรีฯ และการสนับสนุนจาก **ดร.นายแพทย์ยิ่งยง พิษณุวงศ์**

ข้อคิดที่ได้จากหนังสือเล่มนี้มีหลากหลาย ส่งเสริมความมุ่งมั่นพยายามอดทนบากบั่นไม่ย่อท้อ ผู้เขียนเคยกล่าวว่า “คนญี่ปุ่นทำงานแข่งกับเวลา ผมทำงานแข่งกับคนญี่ปุ่น”

เล่มที่ ๙ ชื่อหนังสือ “กระจกวิเศษ”๑

จัดพิมพ์เพื่อมอบเป็นของขวัญวันครู
ปี ๒๕๕๒ เป็นหนังสือที่มีผู้กล่าวว่า “อยากให้
คุณครูทุกท่านได้อ่าน” มีเรื่องราวเกี่ยวกับ
“ครูแบบไหนที่สังคมไทยต้องการ” บางเรื่อง



จากหนังสือวิสัยทัศน์บรมครู ครูอาชีพกับอาชีพครู การศึกษาใน
เวียดนาม เด็กคิดไม่เป็นหรือครูถามไม่เป็น หัวเราะบ่าบัด
มีข้อเขียนของ ผอ.วรเชษฐ สุขแสง ผอ.พินิจ ดลเสมอ และ
เรื่องราวน่าสนใจอีกหลายอย่าง แม้ในขณะนี้ยังมีผู้สนใจขอรับไป
อ่าน ยังมีเหลือบริการอีกพอควร ผู้สนับสนุนการจัดพิมพ์ คือ
ดร.นายแพทย์ยิ่งยง พิษณุวงศ์ กับมูลนิธิปอเต็กตึ๊ง มูลศาสตร์ และศิษย์
ญาติมิตร ผู้ดำเนินการจัดทำรูปเล่ม เลือกรื่อง ที่ปรึกษาพิเศษ
ของดิฉัน คือ อาจารย์เจริญศรี สุริยะ

กระจกเงาเรามีไว้ส่องหน้า ให้รู้ว่าดีเด่นเป็นไหน

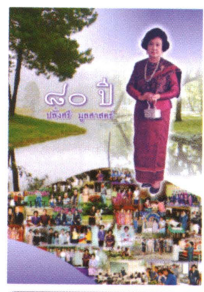
ครูอยากรู้ ตัวครูเป็นอย่างไร

เชิญดูเด็กที่ได้สั่งสอนมา

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล

เล่มที่ ๑๐ ชื่อหนังสือ “๘๐ ปี ปลั่งศรี มูลศาสตร์”

ลูกสาวและลูกชาย “ต้นและตึก” คิดจะ
ทำให้แต่น้ำ ๆ เช่น อาจารย์เจริญศรี สุริยะ
อาจารย์สุภาพรณ์ สังข์น้อย คุณรัตนา
จิตสำราญ คุณวันเพ็ญ ตั้งตระกูล และอีกหลาย
ท่าน ซึ่งมีความรักความปรารถนาดีต่อดิฉัน
นิรันดร์กาล และได้ช่วยงานการทำหนังสือต่าง ๆ



ของดิฉันตลอดมา ได้ทราบจึงได้เล่าสู่ญาติพี่น้องผองมิตร ท่านที่รัก
เคารพ นับถือหลายท่าน ขอร่วมสนับสนุน ซึ่งออกมาในรูปลักษณะ
ใด ท่านก็คงจะได้เห็นและอยู่ในมือของทุกท่านแล้ว ขอขอบคุณ
ทุกๆ ท่านที่มีเมตตาริจิตอันเหลือล้น เป็นกำลังใจให้ดิฉันตลอดมา...

ข้อความที่ว่า...“หนี้น้ำใจ แม้ชีวิตสลาย ขดใช้ไม่สิ้น
คุณค่าสูงล้ำ เหนือคำกล่าวได้ สมใจจินต์ สายธารไหลริน
ธารน้ำใจ...ไหลข้ามรกแทรกดวงมาน...” นั้น ยังคงใช้ได้
ตลอดกาล...

เล่มที่ ๑๑ ชื่อหนังสือ “กระจกวินเศษ” ๒

จัดพิมพ์เป็นของขวัญวันครู ปี ๒๕๕๔
มูลนิธิปลั่งศรี มูลศาสตร์ ศิษย์และญาติมิตรได้
สนับสนุนการจัดพิมพ์ ผอ.พินิจ ดลเสมอ และ
คุณครูเจริญศรี สุริยะ ได้ร่วมดำเนินการรวม
เรื่องที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งบรรจุในเล่ม เช่น
ข้อเขียนของเด็ก ๆ หลายโรงเรียน ครูที่หนูรัก



ฉันรักคุณครู “ความประทับใจ” ที่มีแต่คุณครู ครูคนนี้...ที่ฉันรัก
ครูดีในดวงใจ ครูคือ ผู้สร้างที่ยิ่งใหญ่ เขียนโดยนักเรียนหลาย
โรงเรียน บทบาทของเพลงกับความรัก “ชาติ ศาสน์ กษัตริย์”
เรื่องราวอื่น ๆ ที่น่าสนใจและมีประโยชน์ ออกกำลังกาย
เพื่อสุขภาพ โดยนายแพทย์สุภกร บัวสาย เป็นต้น

ที่จัดทำขึ้นเพื่อให้คุณครูได้อ่านระหว่างเวลาประกอบ
พิธีการ ในวันครู ๑๖ มกราคม ๒๕๕๔ คาดว่าคงจะได้รับประโยชน์
ตามสมควร

“..รวมบทเพลง กลอนที่รังสรรค์..”

รำถวายพระพร ๒ เมษายน

เชิดดวงดาวพราวฟ้ามาเรียงร้อย
เป็นสร้อยสุขุมลพสานศรี
เชิดหยาดน้ำค้างเพชรเกล็ดมณี
แต่งแต้มมาลีงามโอฬาร

เชิดบุปผาสารพันศุคันธรส
สวยสดสีกลิ่นประทีนหวาน
เชิดพระพายชายขึ้นรื่นดวงมาน
ถวายในอุดมกาลวารมงคล

แต่พระสยามบรมราชกุมารี
มิ่งขวัญราชจักรีทวีผล
ห้ำหีบห้าพระชันษาได้มาดล
เจริญพระชนม์เจริญยิ่งมิ่งขวัญไทย

พระปรีชาญาณปานแก้วแวววาว
อวยสวัสดิ์ชีพสว่างกระจ่างใส
พระเมตตาการุณย์อ่อนนุช
ถวายชัยพรพร้อมน้อมประนม

“รวมใจภักดิ์” ด้วยจงรักภักดียิ่ง
เทิดทูนมิ่งขวัญประเทศพิเศษสม
จงทรงมีที่หมายยุคกาลสราญรมย์
น้อมบังคมขอพระองค์ ทรงพระเจริญ



เพลงธารน้ำใจ

สายเอ๋ย สายธารแห่งน้ำใจ บริสุทธิ์สะอาดใสเย็นฤดี
เอิบอาบซาบซ่านชีวิต เอื้ออารีปรานีมีเมตตา
สายธารน้ำใจไมตรี ธารนี้เย็นระรินชื่นโฉน
สุดแสนดื่มด่ำในน้ำใจ อิมเอมฤทัยใดปาน
น้ำใจไหลรินมิสิ้นสาย โปรยปรายพรางพรมสมถวิล
อวยพลั่งดังทิพย์วารี สบสิ้นสมหวังตั้งใจปอง
หนี่น้ำใจ....แม้ชีวิตสลาย....ชดใช้ไม่สิ้น
คุณค่าสูงล้ำ เหนือคำกล่าวได้ สมใจจินต์
สายธารไหลริน ธารน้ำใจ ไหลซ่าแรกแทรกดวงมาน
ธารน้ำใจ....แห่งเมตตาปรานี
ธารน้ำใจ....แห่งปรารถนาดี
ธารน้ำใจ...แห่งสามัคคี
ธารน้ำใจ....ความเอื้ออารี
ธารน้ำใจ....ชุ่มชื่นฤดี นิรันดร
โอ้ธารน้ำใจ....ธารน้ำใจ....ธารน้ำใจ....ธารน้ำใจ

บทเพลงแห่งความรัก

สิรินธร นามนี้เห็นเด่นประจักษ์

สิรินธร ฉันทรักยิ่งดวงจิต

สิรินธร สถานประสาธน์วิทย์

สิรินธร ตรึงจิตศิษย์นิรันดร์

ร่วมใจรักกันฉันพี่น้อง

ร่วมใจปรองดองพร้อมกัน

พร้อมเพรียงเพิ่มพูนความดี

เทิดทูนทวิ รักมั่น

ทุกทางเพื่อสิรินธร...ทุกทางเพื่อเกียรติกำจร...ทุกทาง

สิรินธรเลื่องลือชื่อ

สิรินธร....เลื่องลือชื่อเกรียงไกร

สิทธิบัตรจะกระจายไปทุกที่

ในความดีทุกทางที่สร้างสรรค์

เลิศวิทยา พลานามัยสมบูรณ์ เพิ่มพูนพลัง

เกือกกลุ่ลชุนชนนั้น มันไนใจ

ประพฤติตนเป็นคนดี ทวีผล

ขอทุกคนพูนศักดิ์ศรีทวีให้

สิรินธรเลื่องลือชื่อเกรียงไกร

แหล่งอบรมลูกไทยในแผ่นดิน

จงสำนึกระลึกมันในวันนี้
ทั้งชีวิตมอบให้ได้หมดสิ้น
เพื่อชาติไทย คงไท สมใจจินต์
ยืนยงอยู่คู่ธรณิน....นิรันดร

เพลงมาร์ชโรงเรียนสิรินธร

สิรินธรถิ่นนี้เป็นที่รัก
แหล่งพำนักศึกษาพาฝึกฝน
สิรินธรตรึงใจให้ทุกคน
มีกมลสรรค์สร้างในทางดี
รักเรียนรักงานการปฏิบัติ
ฝึกหัด จัดเจน เด่นทุกที
เลศวิทยาพละนามัยสมบูรณ์พูนศักดิ์ศรี
ประพฤติดีเป็นตัวอย่างทางตระการ
เกื้อกูลชุมชนก่อผลเลิศ
แหล่งประเสริฐรวมรักสมัครสมาน
ขยันอดทนประหยัดให้ใจเบิกบาน
อ่อนโยนอาจหาญกล้าแกร่งแรงทวี
รับผิดชอบมีวินัย ใจซื่อสัตย์
เร่งรัดทำประโยชน์ทุกวิถี
ถูกต้องตามครรลอง ของความดี
เพื่อเป็นศรีสิรินธรถาวรเทอญ

เพลงวันอรุณเบิกฟ้า

(เดี่ยว) วันอรุณเบิกฟ้า ผักโรงเรียนกรมสามัญศึกษา สอง
ธันวานานิยม

(หมู่) ด้วยมือทั้งสองของพวกเรา ใจจริงเสริมเข้าอย่างเหมาะสม

แผ่นดินมีค่าน่าชื่นชม ระดมปลูกพืชผักช่วยชักนำ

หมายมุ่งป้องกันสรรพโรค เพื่อสร้างโคกเพราะสารพิษที่ติดอยู่

เพื่อชีวิตมีค่าน่าชื่นชู เพื่อปูทางรักสามัคคี

รู้ปลูกรู้ร่วมกันทำงาน เป็นกลุ่ม ๆ ประสานกันเต็มที

มีระบบตัวอย่างทางที่ดี พัฒนาชีวิตที่สมบูรณ์

รินรดด้วยความรัก งามงานงามผักน่ายินดี

งามรักสามัคคี งามงานที่มีที่นำมา

ขอเชิญ ขอเชิญสนับสนุน เพิ่มพูนกำลังใจกันถ้วนหน้า
ส่งเสริมวันอรุณเบิกฟ้า ผักโรงเรียนกรมสามัญศึกษา ครานี้เทอญ

ขอขอบคุณ ขอบพระคุณ ขอบพระคุณ

กลอนกราบอำนวยพรปฐนียบุคคลท่านหนึ่ง ที่ครอบครัวของเรา เคารพ รัก บูชาอย่างยิ่ง

มิเคยลืมพระคุณอบอุ่นจิต

ความกรุณาเนื่องนิത്യท่านมอบให้

วาระคล้ายวันเกิด ฯพณฯ ไชรั

เวียนมาอีกครั้งให้ได้ชื่นชม

ขอพรพระพุทธคุณเกื้อหนุนส่ง

อายุวรรณะดำรงคงเหมาะสม

สุขะพละสรรเสริญเจริญนิยม

พรไพจิตรจงพรมาพรั่งพราย

ยอดปฐนียบุคคลแห่งสยาม

กิริยสงดงามอย่างมากมาย

ยอดคนดีประเสริฐสุดเลิศพราย

ชนกราบไหว้บูชาทั่วสารทิศ

อยู่ในดวงใจด้วยใจภักดี

ด้วยความรักจริงแท้แน่วสัถิต

อยู่ทุกยามอยู่ในความนึกคิด

แนบสนิทด้วยศรัทธา สาธุการ

กลอนขอบใจนักเรียนที่อวยพรวันคล้ายวันเกิด

มธุรสพจมานหวานชื่นล้ำ เสนาะถ้อยร้อยคำด่ำดื่มยิ่ง
ลำนำพรหลายหลากจากใจจริง ล้วนแล้วสิ่งเสริมให้กำลังใจมี
จะนำพรเพิ่มให้จิตใจแกร่ง ประจุแรงพลังทิพย์มิริบหรี่
“เพื่อเธอ – เพื่อสิรินธร” ทุกนาที ทุกเวลา “เพื่อหน้าที่” ที่มีมา
ขอขอบใจศิษย์รักทุกคน ขอพูนผลพรมอบตอบทั่วหน้า
จรัสเรืองเปรื่องโรจน์โชติปัญญา เกียรติก้องล้ำผาสุกทุกวารเทอญ

โคลงกระทู้ และโคลงสี่สุภาพ มอบในวาระคล้ายวันเกิด
ผู้อำนวยการหอมหวล กนกนาก

หอม	กลืนหอมเกียรติก้อง	ขจรขยาย
หวล	ตระหลบอบม้วย	ว่างเว้น
กนก	อยู่ใตมิหยา	เหลืออร่าม สว่างนา
นาก	ส่งเสริมอีกแน่น	ค่าให้คั่นถึง
ขอ	พึงไตรรัตน์ล้ำ	เลอคุณ
ให้	สดใสมิ บุษย์	ผ่องแผ้ว
ผา	สุกยศทรัพย์หนุน	นับเนื่อง
สุข	สว่างพร่างพรายแพรว	สำเร็จล้วนสิ่งประสงค์

มอบอาจารย์เจริญศรี สุริยะ

เจริญ	ศรีเจริญสุขทั้ง	เจริญใจ
ศรี	ส่งปรารถนาใด	จูงได้
มี	ทรัพย์โชควิไล	เจริญยิ่ง
สุข	ส่งทุกวารีให้	แก่น้องเสมอเทอญ

บทกานท์อำนวยการให้ผู้ที่เรารัก วาระคล้ายวันเกิด
สำหรับคุณสงวน มุกดาอนันต์

สืบเจ็ดมกรมาอีกหน	ของจงดลแต่สุขทุกสถาน
ให้ร่ำรวยเงินทองก่อตระกูล	ให้เบิกบานสมบุรณ์พูนทวี
สด สวย สุขใสให้ใจแจ่ม	งามแนล้ล้าเลิศเฉิดฉวี
ปรารถนาสิ่งใดในปฐพี	สมฤดีสมหวังพร้อมพร้อมเทอญ

เขียนกลอนมอบให้คุณรัตนา จิตสำราญ

(ประทับใจในไมตรีจิตมิตรภาพที่มีให้ตลอดมา)

ไมตรีจิตมิตรไมตรีนี้ซาบซึ้ง	ระลึกถึงตรึงใจไม่รู้หาย
ขอบคุณที่ห่วงใยไม่เว้นวาย	เอื้ออาทรมิคลายหรือจืดจาง
ไม่สามารถกล่าวคำใดตั้งใจคิด	ได้แต่อธิษฐานจิตมิเหินห่าง
ทุกเวลาให้ไว้พระไม่เว้นวาท	ขอพรพระพรพร่างอำนวยการ
ให้ชีวิต “รัตนา” ผาสุกล้ำ	พูนทรัพย์ขึ้นฉ่ำสโมสร
พูนศักดิ์ พูนศรีนิรันดร์	จตุรพิธพรสุขชีวิตเป็นนิจเทอญ

บทกลอนอำนวยการพรงานมงคลสมรส

ร้อยกรองกานท์ผสมเสียงเรียบเรียงถ้อย
ดุษฎีร้อยมาลาบุปผาสวรรค์
เป็นมัลลย์จากใจมอบให้กัน
ในวาระวันสดใสใจเบิกบาน
ของหญิงชายคู่หนึ่งซึ่งรักกัน
จนผูกพันปลงใจได้ประสาน
ร่วมชีวิตจิตมั่นรักกันนาน
ตลอดกาลรักมั่นนิรันดร์
“พชร” เป็นศรีศักดิ์สง่า
“มัทธมา” เป็นขวัญสโมสร
เป็นคู่คิดคู่ชีวิตเอื้ออาทร
จงสมพรสมหวังตั้งว่าไว้
ขอเดชะพระพุทธรคุณบุญฤทธิ์
จงประสิทธิ์พรเลิศประเสริฐให้
ครองชีวิตช่วงโชติโรจน์ไฉไล
เป็นครอบครัวอบอุ่นไปตลอดกาล

ส.ค.ส. ๒๕๕๓

ขอบคุณไตรรัตน์เรื่อง	เรื่องฤทธิ์
เสริมสิ่งพิเศษสถิต	ส่งให้
รุ่งโรจน์โชติชีวิต	ผาสุก เสมอนอ
ห้าสามดลจูงได้	เด่นด้วยความดี
เจริญทวีเกียรติยิ่งแท้	ทวีคุณ
ทวีทรัพย์ยิ่งทวีบุญ	ก่อเกิด
ทวีพละ วรรณะหนูน	อายุยิ่ง ยืนนา
ทวีโชคประสงค์เอื้อ	โอบ่ได้ตั้งใจ
(นายเสนอ - นางปลั่งศรี มูลศาสตร)	

ส.ค.ส. ๒๕๕๔

สองห้าห้าแปดพัน	ผ่านไป
ศกใหม่ สุดสดใส	สว่างล้ำ
ห้าเก้ารุ่งวิไล	ชีพโรจน์
ไตรรัตน์ช่วยคุณค้า	เพริศพร้อม พูนเกษม
ปรีดีเปรมปราโมทย์ถ้วน	ทุกสถาน
อายุยิ่งยืนนาน	มากล้น
สุขะ พละก่องตระการ	วรรณะผุด ผ่องนา
พูนทรัพย์ รับโชคทัน	พรั่งพร้อมบุญทวี
(นางปลั่งศรี มูลศาสตร)	

คำสัญญาจากครู

มอบรักฝากศิษย์ไว้
จักรักจักชื่นชม
จักสอนสั่งให้สม
ขอแต่ผู้ฝากได้

อบรม
สั่งให้
ที่ฝาก ไว้ना
สบสิ้นสิ่งประสงค์

บางบทกลอนที่สอนนักเรียน

๑. (คัดจากถุกระดาษาใส่ของ)

“อันลึงค่างกลางป่าจับมามัด
เรานักเรียนครูเพียรสอนจนแทบตาย

สารพัดฝึกได้ตั้งใจหมาย
เกิดเป็นคนเอาดีไม่ได้ก็อายลิง

๒. (สอนคนชอบทิ้ง)

“คุณบุญทิ้ง หึงชายทั้งหลายเอ๋ย
กินที่ไหนทิ้งที่นั่นรำคาญตา

กระไรเลยมักง่ายเป็นนักหนา
เที่ยวขว้างปาทิ้งไว้ไม่น่าทำ

โน้ตะ, ตู, ต้นไม้ในหลายที่
ครูพร่ำสอนสั่งหวังให้จำ

มิใช่นิสัยดีหรืองามข้า
วัฒนธรรมในตนผลดีเอย”

เวลาผ่านไปไม่คืนหลัง

เวลาผ่านไปไม่คืนหลัง
ผู้หวังประโยชน์สุขในภายหน้า
ใช้เวลาทุกนาทีที่ผ่านมา
ศึกษาวิชาเมื่อเยาว์วัย
ประกอบกิจกรรมดีมีศีลสัตย์
ยึดมั่นปฏิบัติเป็นนิสัย
รู้สิ่งควรไม่ควรเติบโตไป
เป็นผู้ใหญ่ตัวอย่างในทางดี

คำขวัญ

คำเอ๋ย...คำขวัญ
คำท้าวถ้วนล้วนเลิศประเสริฐศรี
มุ่งชี้ทางสว่างจิตคิดทำดี
โดยวิธีแนวทางต่างกันไป
หากประพฤติปฏิบัติขจัดเขลา
มุ่งเข้าใจส่วนถูกปลูกนิสัย
ทำความดีมีคุณธรรมประจำใจ
คำที่ให้ย่อมมีค่านักหนาเอ๋ย

ปลูก

ปลูกอะไรเลือกให้เห็นเป็นมงคล
จะเกิดผลพูนทวีมีแก่นสาร
ปลูกความดีพร้อมอินทรีย์วิจิตร
จะสำราญสุขยิ่งปลูกสิ่งใด

เสียงเพลงแผ่วแผ่วหวาน

เสียงเพลงแผ่วแผ่วหวานसानแสน
แสนไพเราะถ้อยเรียงเสียงผสม
พฤติกรรมต่างหากมากนิยม
ร้อยคำคมคำขวัญ จึงควรทำ
หากให้ไว้แล้วใส่ใจปฏิบัติ
ย่อมชี้ชัดมีคุณค่าพาชื่นฉ่ำ
คำขวัญ คำมากเหลือเพื่อน้อมนำ
มากระทำในทางดีทวีคุณ

อยากเห็นเธอ...

อยากเห็นเธอ กล้าแกร่ง ดังแสงสุริย์
อยากเห็นเธอ เพิ่มพูน การศึกษา
อยากเห็นเธอ ชื่อเลื่อง เรื่องวิทยา
อยากเห็นเธอ สมปรารถนา ที่ตั้งไว้
ฝ่าขุนเขา ต้องอาศัย กำลังและศรัทธา
ฝ่าอุปสรรคและปัญหา ต้องอาศัยปัญญาและความกล้าหาญ

ปลูก...

ปลูก....ต้นไม้ ได้ดอกผลยลชื่นจิต
ปลูกไมตรี มีมิตรพรั่งพร้อมหน้า
ปลูก....ความเพียรเล่าเรียนไปได้วิชา
ปลูกเฮฮาเป็นสุขทุกวันวาร
ปลูก....อะไรเลือกให้เห็นเป็นมงคล
จะเกิดผลพูนทวีมีแก่นสาร
ปลูก....ความดีพร้อมอินทรีย์วิจิตร
จะสำราญสุขยิ่งกว่าสิ่งใด
ด้วยความรู้ ความดีที่มีพร้อม
จงน่าน้อมให้สับสนทุกสมัย
สำเร็จผลประเสริฐเลิศวิไล
คนคุณภาพเกรียงไกรตลอดกาล

ขอความหวังพรพรายสมใจเทอญ

อยากเห็นเธอ สูงเด่นเช่นฟ้ากว้าง
อยากเห็นเธอ พรราวพร่างสุขสดใส
อยากเห็นเธอ ดังจันทร์เพ็ญเด่นอำไพ
อยากเห็นเธอ เติบโตใหญ่ด้วยความดี
จึงเฝ้าเพียร เวียนสอนพราวอนว่า
จึงเฝ้าเพียร เวียนว่ารักศักดิ์ศรี
จึงเฝ้าเพียร อบรมบ่มฤดี
จึงเฝ้าเพียร กล่าววจีให้จดจำ
ไฝ่ศึกษา หาความรู้อยู่เนื่องนิตย์
ไฝ่ศึกษา เพื่อศิษย์มีต้องถำ
ไฝ่ศึกษา พาสอบได้ไม่ระกำ
ไฝ่ศึกษา ย่อมทำให้จำเริญ
มารยาท สมสตรีมีคุณค่า
มารยาท สมสง่าน่าสรรเสริญ
มารยาท พิลาสเลิศแลผลิตเพลีน
มารยาท ขวนเข็ญให้ชื่นชม
ถ้าศิษย์รัก ก้าวหน้าพาครูสุข
ถ้าศิษย์ด้อย พาทุกข์ทวิถม
ถ้าศิษย์ดี ครูมีแต่ชื่นชม
ถ้าศิษย์จม ปวดแปลบแทบวางวาย

ขอความหวัง ตั้งจิตให้ศิษย์เด่น
ขอความหวัง จงเป็นเช่นที่หมาย
ขอความหวัง ให้สิรินธรจรชวาย
ขอความหวัง แพรพรายสมใจเทอญ

ปลูกใจให้ร่วมแก้ปัญหา

เหตุที่โรงเรียนนั้นน้ำท่วมทุกปี บริเวณลุ่มลึกเป็นที่นาเก่า
ต้องร่วมกันแก้ปัญหาอันเนื่องจากขาดงบประมาณจากทางราชการ
ขาดอาคารเรียน ดินจึงแตงคำประพันธ์ ดังนี้

ทำ

ถ้าไม่สร้างถ้าไม่ทำ	มัวนั่งทำตาปริบปริบ
คอยเทวดาลอยมาลิบลิบ	เพื่อเสกทิพย์วิมาน
เทวดามีภาระมาก	อย่าทำความลำบากให้ท่าน
ช่วยตัวเองก่อนไม่นาน	เทวดาต้องสงสารตาดำดำ
สองมือถือจอบ	กอบดินเข้าใส่
โถมถมลงไป	เพียงไหล่พวกเรา

ปลูกหางนกยูง ปลูกสารภี ชมนาดก็มี
อีกทั้งศรีตรัง กาหลง ชงโค ยี่โถ ยี่สุ่น
เล็บมือนางหอมกรุ่น การเวกชื่นใจ
เต็มดิน เต็มตาม งดงามวิไล
หลายแรงร่วมใจ ให้เป็นหนึ่งเดียว
ทำ...ทำ...ทำ...และทำ

รวมแรงไม่แล้งน้ำจิต

“รวมเอ่ยรวมแรง
ไม่แล้งน้ำจิตมิตรทั้งหลาย
สิรินธร เลื่องลือชื่อกำจาย
สุขสบายสามัคคีมีทุกคน
ทั้งกีฬาปาฐกยกเป็นเลิศ
การประกวดประเสริฐก่อเกิดผล
ส่วน นาสามัคคี ที่ท่านยล
คงมีผลดีเลิศประเสริฐเอย”

เมื่อฟ้าแผ้ว

เรื่องเรื่อง เหลืองหล้า ฟ้าสา
พรายพราง รับขวัญ วันใหม่
ผ่องแผ้ว เลิศล้ำ อำไพ
เบิกบาน ดวงใจ ทุกคน
ผลแห่ง ประกอบ กรรมดี
บุญทวี ขึ้นฉ่ำ นำผล
สรรพสิ่ง ยิ่งยอด มงคล
ได้ดล สิ่งดี ทวีเทอญ

มธุรสพoman

มธุรสพomanและหวานอ้อย
ประทับรอยสลักจิตสถิตมั่น
แสนซาบซึ่งตรึงใจให้ผูกพัน
สุดจะสรรวณามาขอบคุณ
ขอชื่นชม “คุณครูศิลป์สรินธร”
ที่อบรมสั่งสอนสนับสนุน
ให้เด็กรัก “การฝีมือ” ซึ่งคือทุน
ส่งเป็น “กุลสตรี” ที่ดีงาม

ไม่หลง

แม้สิ่งใหม่ไหลมาไม่พาหลง
“สิ่งเก่า” คงคุณค่า น่าเกรงขาม
เปล่งพลังบรรเจิด เลิศสมนาม
“สรินธร” แห่งสยามนิรันดร์

ท้ายเล่ม

...และแล้ว เรื่องเล่าทั้งหลายในเล่มก็จบลง... บางส่วนบางตอนของชีวิต และงานบางอย่างที่ได้ทำ ความประทับใจที่มีแม้ว่า...ไม่สามารถนำมา “เรียงถ้อย...ร้อยความ” ได้ครบถ้วน ของรับทราบว่าการทำงานต่าง ๆ ที่สำเร็จ ก็ด้วยความร่วมมือ ร่วมใจของทุก ๆ คนทุกฝ่ายตลอดจน “กำลังใจ” ที่ได้รับเสมอมาเสมือนเป็น “พลังทิพย์”

ขอขอบคุณ ท่านรองชิน ไทยยิ่ง รองผู้อำนวยการรักษา
ราชการแทนผู้อำนวยการโรงเรียนสิรินธร จังหวัดสุรินทร์ ที่ให้
ความสะดวก และให้บุคลากรในโรงเรียนช่วยดำเนินการจัดทำ
หนังสือเล่มนี้ให้สำเร็จด้วยดี

ขอบคุณประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
โรงเรียนสิรินธร จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งเคยเป็นทั้งศิษย์ เคยเป็นเพื่อน
ร่วมงาน ตลอดจนเคยดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนสิรินธร
จังหวัดสุรินทร์ ที่มีความสามารถยิ่ง ได้ร่วมกับคณะครูบางส่วนช่วย
จัดทำหนังสือเล่มนี้ให้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอบคุณกลุ่มผู้ให้แนวทางและเสนอแนะ ตลอดจนทุก ๆ
ท่านที่ทำให้หนังสือเล่มนี้ปรากฏเป็นอนุสรณ์แห่งชีวิต หากหนังสือ
นี้มีประโยชน์อยู่บ้าง ขอมอบ “ความดี” นี้ให้แก่ผู้มีพระคุณ
ทุกท่าน และผู้มีความปรารถนาดีทุกคน

ขอโชคดีสวัสดี พิพัฒนามงคล จงมีแต่ทุกท่านเทอญ

ปลั่งศรี มูลศาสตร์

น้ำใจ - ไหลริน - มิสันสาย

เมื่อมวลมิตรและผองศิษย์ ทราบดีว่าจะจัดทำหนังสือที่มีชื่อว่า (ให้) เรื่องเล่า (มา) เล่าเรื่อง ก็ได้แสดงความจำนง ขอมมีส่วนร่วมในการจัดทำหนังสือ ต้องขอขอบคุณ ทุกท่านที่กรุณาสับสนุน

รายนามผู้ร่วม สนับสนุนการจัดทำหนังสือ “(ให้)เรื่องเล่า (มา) เล่าเรื่อง ปลั่งศรี มูลศาสตร์”

ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน (บาท)
๑. กองทุนศิษย์เก่ารุ่น ส.ธ.๒๐	๒๐,๐๐๐
๒. คุณสมจิต ปิยะศิลป์	๒๐,๐๐๐
๓. คุณธีระทัศน์ อัครฉัตรรัตน์	๑๐,๐๐๐
๔. คุณดารารัตน์ ธรรมกฤษฎา	๒,๐๐๐
๕. คุณกาญจนา แข่งคุ้ม	๒,๐๐๐
๖. คุณ พิมพกานต์ กาญจนพ่าย	๒,๐๐๐
๗. คุณวิภา เหลืองวัฒนะพงศ์	๒,๐๐๐
๘. คุณรัชนี ว่องวิวัฒน์ไวยะ	๒,๐๐๐
๙. คุณปรานอม เรืองโชติเสถียร	๒,๐๐๐
๑๐. คุณพัชนี สุรพงษ์พันธ์	๒,๐๐๐
๑๑. คุณมณีวรรณ พิษณุพัฒนะ	๒,๐๐๐
๑๒. คุณพุฒิพัฒน์-คุณวิมลนันท์ ธรรมาณิชาพันธ์	๒,๐๐๐
๑๓. คุณอมรรัตน์ อัสภุมงคล	๒,๐๐๐
๑๔. คุณสมานจิตร สนสี	๒,๐๐๐
๑๕. นางสาวรัชดาวรรณ ชัยพฤษกุล	๒,๐๐๐
๑๖. นายชินรส-นางรุ่งรัตน์ สุภาสัย	๒,๐๐๐

ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน (บาท)
๑๗. คุณยุพาจิตรา บุญจรัส	๑,๐๐๐
๑๘. คุณอรรธรณ รัมพณีนิล	๑,๐๐๐
๑๙. คุณโรจน์รัตน์ พรราวศรี	๑,๐๐๐
๒๐. คุณมะลิ พุทธานู	๑,๐๐๐
๒๑. คุณดวงรัตน์ เกียรติคุณรัตน์	๑,๐๐๐
๒๒. คุณอัจฉรา ปุระณะชัยศิริ	๑,๐๐๐
๒๓. คุณจิตตวี จิตต์ปรัชญา	๑,๐๐๐
๒๔. คุณสุขศรี ศรีระอุดม	๑,๐๐๐
๒๕. พันโทชาตรี ศรีวิเศษ	๑,๐๐๐
๒๖. คุณศิริวรรณ กองงาม	๑,๐๐๐
๒๗. คุณสรชัย จงอุตสาห์	๑,๐๐๐
๒๘. คุณธานินทร์ ฉัตรทอง	๑,๐๐๐
๒๙. คุณโชติกุน เศรษฐประสงค์	๑,๐๐๐
๓๐. คุณวิเชียร ชัยชนะ	๑,๐๐๐
๓๑. คุณศิริพงษ์ นึกชอบ	๑,๐๐๐
๓๒. พันตำรวจโทสำราญ บุญธรรม	๑,๐๐๐
๓๓. คุณจุไรรัตน์ ไชยหาญ	๑,๐๐๐
๓๔. นางสาวพัฒนพร สุทธิยานุช	๑,๐๐๐
๓๕. ร้อยโทนิพนธ์ เหมาะะทอง	๕๐๐
๓๖. คุณวรวรรณี ขาวเจริญ	๕๐๐
๓๗. คุณอรทัย กันนุฬา	๕๐๐
๓๘. คุณอุบลพรรณ ยิ่งหาญ	๕๐๐
๓๙. คุณเอื้อนจิต สีสลับ	๕๐๐

ชื่อ สกุล	จำนวนเงิน (บาท)
๔๐. คุณขอขวัญ ธนเอกพงษ์	๕๐๐
๔๑. คุณปิติพงษ์ พงศธรวิวัฒน์	๕๐๐
๔๒. คุณพัชรวีร์ ปิยโชติสกุลชัย	๕๐๐
๔๓. คุณอรรรรณ จันทร์ไทย	๕๐๐
๔๔. นายชิน-นางจินตนา ไทยยิ่ง	๕๐๐
๔๕. นายสนอง-นางสุจินดา สินโพธิ์	๕๐๐
๔๖. นายภัทรพล -นางสรันทิพย์ หมวกเหล็ก	๕๐๐
รวมทั้งสิ้น (หนึ่งแสนบาทถ้วน)	๑๐๐,๐๐๐

หนี้ใจ... แม้ชีวิตสลาย... ชดใช้ไม่สิ้น

จาก
นางปลั่งศรี มูลศาสตร์